

IVO DŽINIĆ, FAKULTET
HRVATSKIH STUDIJA

Nužna je
kulturologija,
zasebna
znanost o
kulturi

STR. 14

SVEUČILIŠTE U MOSTARU

Rektoru
Borasi
uručeno
priznanje
počasnoga
doktorata

STR. 11

god XIV.
broj 152.
27. lipnja 2022.
www.unist.hr
www.unizg.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine

SVEUČILIŠTE U SPLITU PROSLAVILO 48. ROĐENDAN STR. 2-4

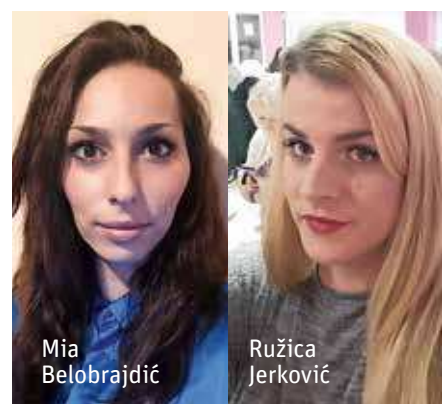
MEĐU 1000 NAJBOLJIH NA SVIJETU

MARIJANA PETIR, PREDSEDNICA SABORSKOG
ODBORA ZA POLJOPRIVREDU

U suživotu s
prirodom mjesta
za GMO nema!

STR. 18

Mia
Belobrajčić

Ružica
Jerković

Ivana
Baković

Najbolje
studentice
Sveučilišnog
odjela za
forenzične
znanosti

STR. 13

DAN
SVEUČILIŠTA
U SPLITU

Nalazimo se među TISUĆU NAJBOLJIH SVEUČILIŠTA NA SVIJETU

Piše: **MILA PULJIZ**
Snimio: **PAUN PAUNOVIĆ**
i **JAKOV PRKIĆ/CROPIX**

Sveučilište u Splitu obilježilo je 48. obljetnicu velikim slavljem koje je potrajalo dva dana, 14. i 15. lipnja, a slavilo se na Medicinskom fakultetu. Dodijeljene su brojne nagrade i priznanja, a rođendanskoj proslavi odazvali su se brojni uglednici iz akademске zajednice, ali i državni čelnici na čelu s premijerom i čak četvoricom ministara. Domaćin svečanosti, rektor prof. dr. sc. Dragan Ljutić, iznio je izvještaj o radu u protekloj go-

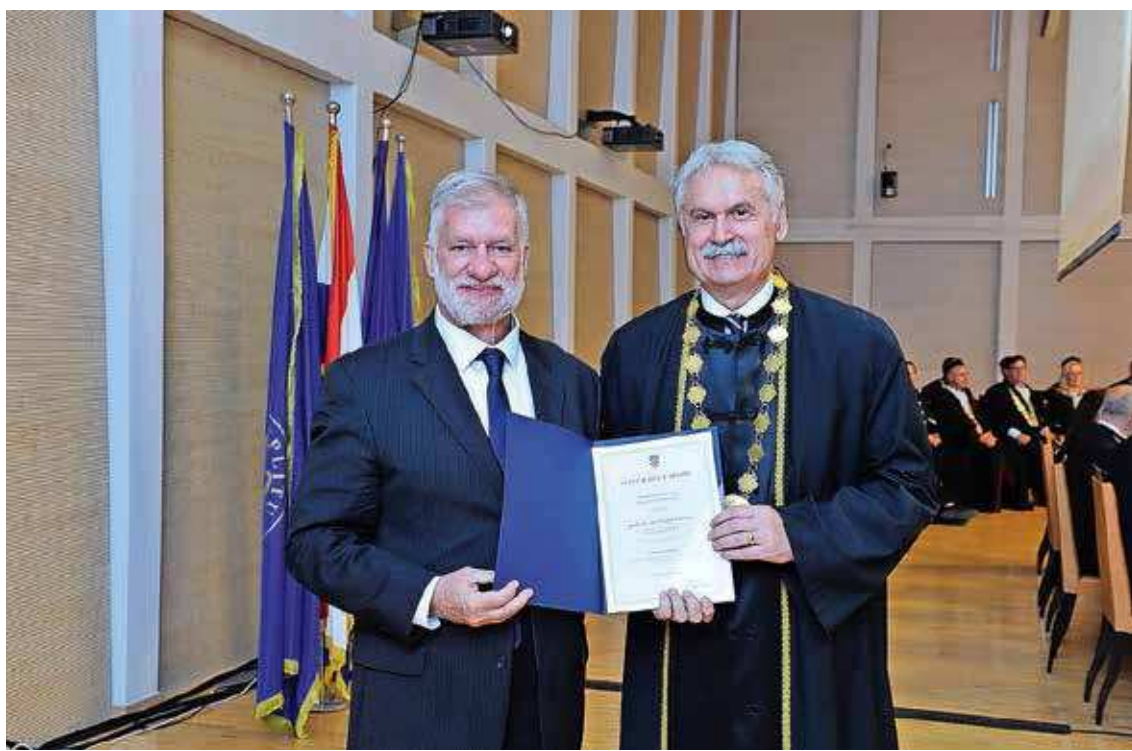
dini, te najavio daljnje planove za razvoj Sveučilišta u Splitu, na čijem će čelu biti i u idućem mandatu. "Ono što je danas vrlo bitno jest da se nalazimo među tisuću najboljih sveučilišta na svijetu, da smo vrlo aktivan član maritimne asocijacije SEA-EU. Osnovani smo nove studije od velikog interesa za naše studente, kao što je studij Komunikologije i medija, ali i Hotelijerstvo i gastronomija, Mediteranska poljoprivreda, Psihologija na engleskom jeziku. Ono što je jako bitno jest da smo dobili maksimalnu podršku od Vlade za izgradnju novog student-

skog doma u okviru Kampusu. Uređujemo i značajne objekte za naše studente u Teslovoj ulici za potrebe Umjetničke akademije i Kineziologije, uređujemo samostan u Makarskoj gdje će biti smješteno Hotelijerstvo i gastronomija, imamo suradnju s više od 500 sveučilišta iz svijeta, nedavno smo uspostavili vrlo dobre kontakte i s Izraelom. Svi koji dođu u Split, kada vide naše reference, svi vrlo rado hoće i žele surađivati s nama", kazao je rektor Ljutić. Nazočnima se obratio i predsjednik Vlade RH Andrej Plenković, koji je bio pun hvale za uspjehe Sveučilišta u Splitu.

– Iz godine u godinu sve bolje ste rangirani na svjetskim listama, a to dovoljno govori o vašem radu, vašoj predanosti da ulažete u kvalitetu. Sve sastavnice Sveučilišta u Splitu imaju kvalitetne profesore i nastavne resurse za obuku mladih ljudi za zanimanjima koja su potrebna Hrvatskoj. Nalazimo se u izrazito izazovnim globalnim vremenima, vremenima ekonomskih, humanitarnih, globalnih, zdravstvenih kriza. U takvim vremenima akademska zajednica ima posebno važnu ulogu odabira ispravnih vrijednosti, utemeljenih na istinoljubivosti, činjenicama i na zaključ-

cima koji vrijede. Upravo tu vidim izrazito važnu ulogu Sveučilišta u Splitu, ali i svih drugih sveučilišta u Hrvatskoj. Drago mi je što ste pokrenuli i studije u Sinju i Makarskoj, to pokazuje da uključujete i druge, manje sredine u rad Sveučilišta i mi ćemo vas u tom pogledu podržavati, želimo da ovo sveučilište bude rasadnik onih najuspješnijih i najboljih među nama, koji će zahvaljujući kvalitetnom obrazovanju i izvrsnim profesorima učiniti Hrvatsku boljom – istaknuo je premijer Plenković. Dijana Vican, rektorica Sveučilišta u Zadru, čestitala je splitskom sveučilištu na uspješnom

održavanju atributa europskog sveučilišta kao i na svim dosadašnjim visokim mjestima na različitim rang-listama. – Svaka vam čast! Čestitam vam i na ustrajnosti razvoja sveučilišnog kampusu. U vrijednost sveučilišnih kampusa vjeruju oni koji znaju vrijednost svih vrsta znanja. Nije na odmet podsjetiti da su sveučilišta jedinstvena mjesta društvene homogenizacije. Možete se ponositi brojem konferencija, simpozija, okruglih stolova, tribina i drugih formi znanstvenog razgovora u svim područjima svoga rada. Studentima u Splitu posebno čestitam, s bro-

jem stipendija i podizanjem studentskog standarda učinili su vas različitim od svih prethodnih generacija. Želim vam da uspješno nastavite sveučilišnu kulturu u kojoj znanje nije roba, znanje je vrijednost, a obrazovanje imperativ – kazala je rektorica Vican.

Rodendanu splitskog sveučilišta su, uz domaćine, na čelu s rektorom, prorektorima i članicama sastavnica, nazočili i brojni drugi uvaženi gosti. Među njima je bio i Andro Krstulović Opara kao izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora i zastupnik u Hrvatskom saboru, Ante Sanader, potpredsjednik

Hrvatskog sabora, prof. dr. sc. Radovan Fuchs, ministar znanosti i obrazovanja, Oleg Butković, ministar mora, prometa i infrastrukture, izv. prof. dr. sc. Davor Filipović, ministar gospodarstva i održivog razvoja, prof. dr. sc. Vili Beroš, ministar zdravstva, prof. dr. sc. Damir Boras, rektor Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Vlado Guberac, rektor Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, prof. dr. sc. Nikša Burum, rektor Sveučilišta u Dubrovniku, prof. dr. sc. Marin Milković, rektor Sveučilišta Sjever, prof. dr. sc. Ivan Samardžić, rektor Sveučilišta u Slavonskom Bro-

du, prof. dr. sc. Željko Tanjić, rektor Hrvatskog katoličkog sveučilišta, prof. dr. sc. Ivana Čuković-Bagić, rektorica Sveučilišta obrane i sigurnosti, prof. dr. sc. Zoran Tomić, rektor Sveučilišta u Mostaru, prof. dr. sc. Gordan Jelenić, prorektor za znanost i umjetnost Sveučilišta u Rijeci, prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, novoizabrani rektor Sveučilišta u Zagrebu, nekadašnji ministri prof. dr. sc. Dragan Primorac i Damir Krstičević, Blaženko Boban, župan Splitsko-dalmatinske županije, Mirna Veža, povjerenica Vlade Republike Hrvatske za grad Split, mons. dr. Dražen

Rektorove nagrade

Rodendansko slavlje Sveučilišta bilo je i prigoda da se dodijele rektorove nagrade, posebne nagrade za izvanredno sportsko postignuće i promociju sporta na Sveučilištu u Splitu, posebne nagrade za značajan doprinos i promociju sporta na Sveučilištu u Splitu te pehar najuspješnijoj sastavnici Sveučilišta u Splitu na UNISPORT Split natjecanjima.

Dobitnici Rektorove nagrade za izvrsnost su:

Lana Galić (Ekonomski fakultet), Karmen Biuk (Ekonomski fakultet), Ivana Kožul (Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje), Nikola Tafra (FESB), Luka Ožinger (Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije), Ivan Tadić (Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije), Milka Grubić (Filozofski fakultet), Ana Đerek (Filozofski fakultet), Robert Maretić (Katolički bogoslovni fakultet), Josipa Dugeč (Kemijско-tehnološki fakultet), Tonka Mirjana Rašić (Kemijско-tehnološki fakultet), Dario Vrdoljak (Kineziološki fakultet), Vlade Bendić (Kineziološki fakultet), Ivan Frka Šeparović (Medicinski fakultet), Ana Zelić (Medicinski fakultet), Željana Pučo (Pomorski fakultet), Iva Borković (Pomorski fakultet), Sven Rojnić (Pravni fakultet), Marija Sesar (Pravni fakultet), Marko Vučemilo (Prirodoslovno-matematički fakultet), Tamara Rom (Prirodoslovno-matematički fakultet), Jelena Lučev (Umjetnička akademija), Šimun-Čarli Botica (Umjetnička akademija), Marija Šiljić (Sveučilišni odjel za studije mora), Antonija Maroević (Sveučilišni odjel za forenzične znanosti), Kristina Nekić (Sveučilišni odjel za forenzične znanosti), Stipo Margić (Sveučilišni odjel za stručne studije), Martina Bacelj (Sveučilišni odjel za stručne studije), Ivana Runje (Sveučilišni odjel za stručne studije), Ira Gabela (Sveučilišni odjel zdravstvenih studija), Lucija Bratinčević (Sveučilišni odjel zdravstvenih studija), Neda Domikulić (Hotelierstvo i gastronomija).

Rektorovu nagradu za znanstveni ili umjetnički rad dobila je Julija Božan (Ekonomski fakultet).

Rektorovu nagradu za posebna postignuća dobili su: Mateo Marušić (Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje), Maja Čović Bajramagić (Pomorski fakultet), skupina studenata s Medicinskog fakulteta koju čine Hana Ahmetović, Karla Alfirević, Kristina Bakota, Jelena Bartulović, Josipa Bilobrk, Ivana Blajić, Renata Brčić, Ines Brešić, Ružica Brešić, Matea Čatipović, Josipa Čorić, Ana Dilber, Željko Dragičević, Anita Dželalija, Tea Gaberc, Ana Marija Lukšić, Nina Maleš, Nikola Papić, Gabrijela Penić, Ivana Poljak, Ivona Prološić, Renata Runjić, Andrija Stanišić, Lucija Šolić i Mima Tadić za organizaciju i rad punktova za cijepljenje građana protiv bolesti uzrokovane virusom SARS-CoV-2, Udruga "Liberato", skupina studenata s PMF-a koju čine Tamara Rom, Ivan Poparić, Vana Pezelj, Marko Mihovilović, Marko Mandarić, Anamarija Šesnić, Petra Stupalo, Marijana Pavić, Anamarija Begić, Mihaela Pavičić Donkić, Vita Tičinović, Jure Jakić, Petra Akrap, Jelena Škarica, Robert Turčinov, Ivan Koljanin, Anamarija Arbunić i Andro Petković za projekt "Studenti za učenika – Pripreme za maturu iz fizike", Tomislav Milošević, Antonela Čule i Ivor Dukić, te Studentski katolički centar (SKAC-ST)

Posebnu nagradu za izvanredno sportsko postignuće i promociju sporta na Sveučilištu u Splitu dobili su Marin Mađor (Sveučilišni odjel za stručne studije), Ivona Kelić (Kineziološki fakultet), Luka Bošnjak (Sveučilišni odjel za stručne studije), Maria Damjanović (Ekonomski fakultet)

Posebna nagrada za značajan doprinos i promociju sporta dodijeljena je Luki Gruboru u ime Organizacijskog odbora regate "Sveti Duje", a pehar za najbolju sastavnicu na UNISPORT ST natjecanjima dobio je Kineziološki fakultet.

Kutleša, splitsko-makarski nadbiskup i metropolit, kontraadmiral Ivo Raffanelli, zapovjednik Hrvatske ratne mornarice, komodor Damir Dojkić, načelnik stožera i zamjenik zapovjednika HRM-a, brigadni general dr. sc. Blaž Beretin, zamjenik zapovjednika Hrvatskog vojnog učilišta “Dr. Franjo Tuđman”, mr. sc. Sandra Bezjak, ravnateljica Agencije za znanost i visoko obrazovanje, prof. dr. sc. Mirjana Polić Bobić, predsjednica Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i

tehnološki razvoj, Vinko Filipović, ravnatelj Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, zastupnici u Hrvatskom saboru, državni tajnici, gradonačelnici, počasni konzuli, predstavnici sudskih vlasti, suradnih ustanova, znanstvenih, kulturnih i drugih institucija te gospodarstvenici, članovi Senata Sveučilišta u Splitu, članovi Sveučilišnog savjeta, professori emeritusi, savjetnici rektora, nastavnici, zaposlenici i studenti Sveučilišta u Splitu.

Izložba Zorana Alajbega

U povodu Dana Sveučilišta u Splitu u Sveučilišnoj galeriji, otvorena je izložba ART&tektura poznatog splitskog fotografa, Zorana Alajbega. Prorektor prof. Željko Radić svečano je otvorio izložbu. “Ovo je uistinu jedan drugačiji pogled na naš kampus i iznimno me raduje što imam čast otvoriti ovu izložbu. Izložbeni postav čine 23 fotografije s foto i video projekcijom, a prilikom otvorenja, uvodnu riječ dao je i professor emeritus Ivo Babić rekavši kako Kampus nije zatvorena, izolirana prostorna i funkcionalna cjelina. Dapače, Kampus sa svojim funkcijama i sadržajima zrači unutar svog prostornog i socijalnog okružja. Premda je Kampus izgrađen za potrebe Sveučilišta, svojim sadržajem i prostornom koncepcijom pridonosi urbanizaciji novog dijela Splita. Ova izložba potvrđuje da je Sveučilište zaživjelo i postalo dio grada. Osvrnuvši se na Alajbegov rad i na način koji tretira fotografiju, za njega autor je arheolog posvećen i minuciozan u izvedbi. Izložbu je predstavio kustos izložbe izv. prof.dr. Dalibor Prančević osvrnuvši se na autora i njegov rad. “Alajbegove kompozicije mahom su ispražnjene od ljudske figure, ali nikako ne i prisustva njezina traga kojim se razotkriva svakodnevna uporaba i pokoja provizorna neočekivana “praktična” intervencija na površini zgrade. Ipak, ljudska figura potkrada se u pokojem snimljenom odrazu okolnih stambenih zdanja sa svim onim koloritom i nepredvidljivostima svakodnevnoga života, a gdje se pojavljuju i umjetnička djela koja su diskretno ali izrazito dojmljivo nastanila interijere fakultetskih zgrada ili slobodne vanjske površine među njima. Riječju, kompaktnost grada i njegova sveučilišta.” kazao je Prančević. Autor Zoran Alajbeg zahvalio se svima koji su došli na otvorenje izložbe kao i organizatorima izložbe, Sveučilištu u Splitu. Izložba je potpomognuta sredstvima Grada Splita i Ministarstva kulture i medija RH, a ostaje otvorena do 30. lipnja 2022. godine.

HELENA TRZE JAKELIĆ

Počasni doktorat i plakete za doprinos razvoju Sveučilišta

Počasni doktorat za izniman doprinos razvoju povijesne znanosti te poseban doprinos razvoju i ugledu Sveučilišta u Splitu dodijeljen je prof. dr. sc. Mirjani Matijević Sokol, redovitoj profesorici u trajnom zvanju Odsjeka za povijest Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. Rođena je u Splitu, na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirala je arheologiju i latinski jezik i književnost 1976. godine. Doktorsku disertaciju “Toma Arhiđakon i njegovo djelo”, pod mentorstvom Tomislava Raukara, obranila je 1999. godine. Od 1977. do 1997. radila je kao stručnjakinja za srednjovjekovnu građu pri Zavodu za povijesne znanosti JAZU, od 1992. HAZU. Od 1997. je stalno zaposlena na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a od 2018. godine je redovita profesorica u trajnom zvanju Odsjeka za povijest Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. Radovi joj se mogu podijeliti u tri glavne sadržajne cjeline, 1. pomoćne povijesne znanosti, 2. Toma Arhiđakon i njegova Salonitanska povijest te 3. miscellanea hrvatskog srednjovjekovlja u cjelini. Nastavni rad te znanstveno-stručna djelatnost prof. Matijević Sokol su iznimno plodonosni i značajni, za znanstveno-stručne rezultate 2004. godine dodijeljena joj je Nagrada “Josip Juraj Strossmayer” te Plaketa Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Godine 2019. dobitnica je Nagrade “Ivan Lučić” Hrvatskog nacionalnog odbora za povijesne znanosti i Društva za hrvatsku povjesnicu za životno djelo. Osobite su zasluge prof. Matijević Sokol pri utemeljenju i podizanju Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu. Svojim radovima o splitskom kroničaru Tomi Arhiđakonu te svojim kapitalnim djelom “Splitski evangelijar/Evangeliarum Spalatense” 2016. za koji je napisala uvodnu studiju, transkripciju i uspostavu teksta te kritički aparat, trajno je zadužila naš grad, naše sveučilište i akademsku zajednicu, rodnu Dalmaciju, ali i domovinu Hrvatsku. Plakete za doprinos razvoju Sveučilišta u Splitu dodijeljene su: prof. dr. sc. Igoru Jerkoviću s Kemijsko-tehnološkog fakulteta, prof. dr. sc. Anti Tonkiću s Medicinskog fakulteta, prof. dr. sc. Slavku Vujeviću s Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje, prof. dr. sc. Sanji Stanić s Filozofskog fakulteta, prof. dr. sc. Jadranki Garmaz s Katoličkog bogoslovnog fakulteta, prof. dr. sc. Mladenu Milošu s Kemijsko-tehnološkog fakulteta i Heleni Bule, mag. ing., s Pomorskog fakulteta.

Novi professori emeritusi

Počasna zvanja professor emeritus dodijeljena su: – dr. sc. Josipu Babinu, umirovljenom redovitom profesor u trajnom zvanju Kineziološkog fakulteta u Splitu Rođen je 1955. godine, diplomirao je 1979. godine na Fakultetu za fizičku kulturu u Zagrebu, a 1996. godine doktorirao je na Fakultetu za fizičku kulturu Univerziteta “Sv. Kiril i Metodij” u Skopju. Na Fakultetu prirodnoslovno-matematičkih znanosti i odgojnih područja u Splitu radio je od 1990. godine, a u zvanje redovitog profesora u trajnom zvanju biran je 2014. godine na Kineziološkom fakultetu u Splitu (nekađašnji Fakultet prirodnoslovno-matematičkih znanosti i odgojnih područja). Uz redovite nastavne obveze na predmetima kineziološke metodike, sudjelovao je i u izvođenju nastave na doktorskom studiju KIF-a, a predavao je i na Filozofskom fakultetu u Splitu, kao i na znanstvenom poslijediplomskom studiju Kineziološkog fakulteta u Zagrebu te na doktorskom studiju Učiteljskog fakulteta u Zagrebu. Kao istraživač, suradnik i nositelj pojedinih tema aktivno je sudjelovao u realizaciji četiri kompetitivna znanstvenog projekta. Održao je brojna predavanja na stručnim skupovima učitelja i nastavnika, bio je mentor više od 70 završnih i diplomskih radova, jednog magistarskog rada i dvije doktorske disertacije. – dr. sc. Željku Garači, umirovljenom redovitom profesor u trajnom zvanju Ekonomskog fakulteta u Splitu Rođen je 1954. godine, diplomirao je 1978. godine na Fakultetu elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu. Na Ekonomskom fakultetu u Splitu zaposlen je od 1987. godine, gdje je 2002. godine stekao titulu doktora ekonomskih znanosti. Godine 2017. biran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u trajnom zvanju. Na Ekonomskom fakultetu obnašao je niz funkcija, od pročelnika katedre, prodekana te dekana. Bio je nositelj niza kolegija iz grane Poslovna informatika, mentor na mnogim završnim i diplomskim radovima te doktorskom disertacijama. Uz znanstveni rad intenzivno se bavio projektiranjem, izgradnjom i implementiranjem poslovnih informacijskih sustava u nizu tvrtki. Samostalno je projektirao i izgradio informacijski sustav studentske službe EF-a. Objavio je samostalno ili u koautorstvu 40 znanstvenih radova, sudjelovao je na šest znanstvenih projekata, samostalno je objavio 4 knjige, koje su prihvaćene kao sveučilišni udžbenici. Bio je angažiran u nastavi na EF-u, kao nositelj 18 predmeta na stručnom, sveučilišnom diplomskom i preddiplomskom te poslijediplomskom studiju. Posebno je važan doprinos prof. Garače u podizanju međunarodne prepoznatljivosti Fakulteta i Sveučilišta u cjelini, uzdignuvši konferenciju “Challenges od Europe” na višu razinu. – dr. sc. Blažu Gotovcu, umirovljenom redovitom profesor u trajnom zvanju Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu Rođen je 1951. godine. Diplomirao je na Građevinskom fakultetu u Zagrebu 1975. godine, otkada je u stalnom radnom odnosu – prvo u Brodograđevnoj industriji “Split” odakle je nakon 6 mjeseci prešao u Odjel Split Građevinskog fakulteta u Zagrebu (današnji FGAG). Na GF-u u Zagrebu obranio je doktorsku disertaciju 1987. godine. Paralelno sa znanstvenim napredovanjem sudjeluje u izradi značajnih stručnih projekata te obavlja različite nastavne aktivnosti. Godine 1988. izabran je za predstojnika Zavoda za konstrukcije Građevinskog instituta OUR FGZ Split, i tu je dužnost obavljao do 1991. i reorganizacije, nakon čega je pročelnik Katedre za termičku mehaniku sve do 2016. godine. U znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u trajnom zvanju izabran je 2006. godine. Sudjelovao je u međunarodnom edukativnom projektu TEMPUS-ICADERS, bio je voditelj ili suvoditelj 10 znanstveno-istraživačkih projekata do danas. Ukupno je objavio 12 radova u časopisima koji se citiraju u Current Contentsu, 4 rada u časopisima s međunarodno priznatom recenzijom, 8 radova u drugim časopisima, 38 radova u zbornicima radova s međunarodnog znanstvenog skupa, 1 knjigu u suautorstvu, 5 poglavlja u knjigama, 20 drugih radova u zbornicima skupova. – dr. sc. Darku Koračinu, umirovljenom redovitom profesor u trajnom zvanju Prirodnoslovno-matematičkog fakulteta u Splitu Rođen je 1952. godine. Diplomirao je na Prirodnoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu 1979. godine. Doktorira 1989. godine na University of Nevada, Reno (SAD) pri Odjelu za fiziku, smjer Atmosferska fizika. Nakon doktorata radi kao poslijedoktorand na Desert Research Institute (DRI), gdje radio do 2012. godine u svojstvu redovitog profesora. Od 2012. godine je zaposlen na PMF-u u Splitu, gdje 2017. godine postaje redoviti profesor u trajnom zvanju. Bio je voditelj 53 kolegija na Odjelu za fiziku, značajno je pridonio održavanju i razvoju smjera Fizika okoliša. Održao je 16 predavanja. Ostvario je suradnju s brojnim inozemnim znanstvenicima, organizirao je stručno usavršavanje troje studenata PMF-a Split. Bio je direktor doktorskog studija Atmosferskih znanosti University of Nevada, član uređivačkih odbora znanstvenih časopisa, član više znanstvenih odbora atmosferske i oceanografske tematike, član organizacijskih odbora međunarodnih konferencija... Objavio je ukupno 71 znanstveni rad u časopisima s međunarodnom recenzijom, 62 publikacije u WoSCC, 1421 citata, h-indeks 22. Nakon dolaska na PMF aktivno vodi i sudjeluje u 5 znanstvenih projekata financiranih od SAD agencija, sudjeluje u sedam projekata financiranih od Ministarstva znanosti i obrazovanja RH, HRZZ-a i EU fondova. U sklopu projekta 3F doprinio je dobivanju uređaja za daljinsko mjerenje vjetra (SODAR). Znanstveno je vrlo aktivan u radu Znanstvenog centra izvrsnosti (ZIC) Centar izvrsnosti za znanost i tehnologiju – integracija mediteranske regije (STIM), u sklopu projektne aktivnosti “Voda i okoliš”. – dr. sc. Dušanki Martinović Kaliterni, umirovljenoj redovitoj profesorici u trajnom zvanju Medicinskog fakulteta u Splitu Rođena je 1953. godine, diplomirala je 1978. na Medicinskom fakultetu u Beogradu. Godine 1984. završila je poslijediplomski tečaj o monoklonskim protutijelima voditelja prof. Mary Ritter, Royal Postgraduate School London, a 1987. poslijediplomski studij iz kliničke imunologije i alergologije. Godine 1991. postala je pridruženi liječnik Interne klinike Tel Hashomer, Tel Aviv, pod mentorstvom prof. Yehude Shoenfelda. U Firenci je od 2002. godine članica osnivačkog odbora EUSTAR-a (Europske udruge za liječenje i istraživanje sklerodermije), u njegov rad uključila je sve hrvatske centre, iz čega su proizašla brojna zajednička istraživanja i publikacije. Godine 2007. uža specijalizacija reumatologija, a godinu poslije uža specijalizacija klinička imunologija i alergologija. Pročelnica je Zavoda za kliničku imunologiju i reumatologiju KBC-a Split, koji je pod njezinim vodstvom postao referentni centar MIZ HR za sustavnu sklerozu. Višegodišnja je članica povjerenstva HLK za etiku i deontologiju, predsjednica etičkog povjerenstva MEF-a Split. Osnivačica i počasna predsjednica Udruge za kolagenoze, članica upravnog odbora HUOS-a (hrvatska udruga za sklerodermiju). Višegodišnja je članica upravnog odbora Hrvatskog imunološkog društva i Hrvatskog reumatološkog društva. Pozvana je predavačica iz područja reumatologije na međunarodnim kongresima, članica organizacijskog odbora nekoliko međunarodnih i domaćih kongresa, organizatorica i predavačica na tečajevima I. kategorije kao i na međunarodnim tečajevima iz sklerodermije, organizator tečaja EUSTARA-a u Splitu. Recenzentica je časopisa Oxford Rheumatology i Oxford Clinical Immunology kao i brojnih drugih. Mentorica je 7 doktorskih disertacija. Urednica, autorica i koautorica 9 knjiga, autorica oko 100 radova citiranih u međunarodnim časopisima, 47 u Current Content, 5 u SCIE i 41 u Medline. Redovita je profesorica interne medicine pri MEF-u Split.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

Svečano promovirano 238 doktora znanosti i umjetnosti

Prof. Damir Boras, rektor Sveučilišta u Zagrebu, promovirao je novih 238 doktora znanosti i umjetnosti zagrebačkog sveučilišta. Tijekom prve svečanosti promovirano je 116 doktorskih kandidata, a tijekom druge njih 122

Piše UNIZG

U Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu tradicionalno su održane dvije svečane promocije doktora znanosti i umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu.

Prof. Damir Boras, rektor Sveučilišta u Zagrebu, promovirao je novih 238 doktora znanosti i umjetnosti zagrebačkog sveučilišta. Tijekom prve svečanosti promovirano je 116 doktorskih kandidata, a tijekom druge njih 122.

U skladu s protokolom dviju promocija, prorektori i dekani predvođeni rektorom stigli su u povorci iz zgrade Sveučilišta u Zagrebu u Hrvatsko narodno kazalište, zbog čega je kratkotrajno obustavljen promet na sjevernoj strani Trga Republike Hrvatske.

Promocije su započele svečanim ulaskom rektora, prorektora i dekana na pozornicu HNK-a, nakon čega je intonirana himna Republike Hrvatske. Nasvečanosti je uslijedio govor rektora zagrebačkog sveučilišta Damira Borasa.

Stjecanje akademskoga stupnja doktora znanosti jest

prvi, bitni i temeljni korak na tome putu cjeloživotnoga ostvarivanja vlastitih sposobnosti i vlastite akademske i građanske slobode, poručio im je rektor Boras.

– Sustav doktorskoga obrazovanja smišljeno teži stvaranju samostalnih i kreativnih osoba koje uz to resi i sposobnost kritičkoga razmišljanja, samostalnoga zaključivanja, objektivnoga i uravnoteženoga razmatranja svih teorijskih problema, umijeće obzirnoga, nepristranoga i dostojanstvenoga raspravljanja o suprotnim i suprotstavljenim mišljenjima, a da pritom oni koji izlažu suprotna mišljenja ne

postaju neprijatelji, već ostaju zanimljivi sugovornici, te sposobnost da se nova znanja i umijeća uspješno primijene na opću dobrobit svoje zajednice i čovječanstva u cjelini.

Nakon što su kandidati odjeveni u svečane toge izgovorili tekst prisage, rektor ih je proglasio doktorima znanosti i umjetnosti, te su kičanku (coflek) na akademskim kapama prebacili na desnu stranu, čime su i simbolično ušli u novo i više akademsko zvanje.

Uslijedilo je uručivanje diploma te upisivanje u knjigu doktora. Svečanosti su završile akademskom himnom “Gadeamus igitur”.

“

Promocija 238 novih doktora znanosti i umjetnosti potvrda je izvrsnosti našega sveučilišta, koje neprekidno djeluje već 353. godinu, od svojega utemeljenja 1669. godine

VANESA PANDŽIĆ/CROPIX

VELIKA SVEČANOST NA FAKULTETU ELEKTROTEHNIKE, STROJARSTVA I BRODOGRADNJE SVEUČILIŠTA U SPLITU

Splitski FESB proslavio 62. obljetnicu osnutka

PIŠE MILA PULJIZ

Splitski Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje svečano je obilježio 62. obljetnicu osnutka. Domaćini svečane sjednice bili su dekan Srdjan Podrug te prodekani izv. prof. Tea Marasović, izv. prof. Branimir Lela i izv. prof. Petar Šolić.

Svečanost je otvorio rektor Sveučilišta u Splitu Dragan Ljutić naglasivši kako diplomirani studenti FESB-a nemaju problema s pronalaskom posla jer je riječ o vrlo inovativnim mladim ljudima, s obzirom na to da je ono što oni mogu pokazati uistinu vrijedno divljenja.

-Mogu biti zaista sretan i zadovoljan načinom na koji se na FESB-u radi, jer to dokazuju diplomandi koji se zapošljavaju diljem svijeta. Treba stalno isticati da smo mi u cjelini jako dobri, čemu svjedoči napredak na još jednoj svjetskoj ljestvici. Tu poruku treba pronijeti ne samo među akademskom zajednicom, nego i šire, među ljudima u našoj okolini i u državi. Naše sveučilište stalno diže ljestvicu izvrsnosti na još veću razinu", kazao je rektor Ljutić. Dekan Podrug publici je prezentirao izvješće o radu u protekloj godini.

-Fakultet je izrastao u respektabilnu znanstveno-obrazovnu instituciju koja obrazuje stručnjake za najnaprednije tehnologije i promiče znanstveni i stručni rad u području prirodnih i tehničkih znanosti", zaključio je dekan Podrug, kazavši kako je u sklopu proslave održan i Career speed dating u okviru kojeg su se studenti mogli upoznati s mnogim poslodavcima, a suradnjom sa Splitsko-dalmatinskom županijom pokrenut je i program StartIT Student kojim se studentima, osim vještina koje dobivaju unutar svojih studentskih programa, žele pružiti i poduzetničke vještine. Dekan je čestitao i novim doktorima znanosti kojih je u protekloj godini bilo pet. Na FESB-u je ukupno 270 zaposlenih, od toga 160 u nastavnom procesu, a njih 45 od ukupnog broja je financirano

Fakultet je izrastao u respektabilnu znanstveno-obrazovnu instituciju koja obrazuje stručnjake za najnaprednije tehnologije i promiče znanstveni i stručni rad u području prirodnih i tehničkih znanosti, zaključio je dekan Srdjan Podrug

no kroz različite druge izvore, najčešće kroz projekte istraživanja, razvoja i inovacija. Prosjek Fakulteta je u bazi WoS preko dva rada godišnje po znanstveniku, što ga stavlja u sam vrh na Sveučilištu

u Splitu. Tijekom proslave dodijelile su se i nagrade zaslužnim studentima, profesorima i institucijama. Dekanovu nagradu najuspješnijim studentima na po-

jedinom studijskom programu za akademsku godinu 2021./2022. dobili su Ante Šerić, Veronika Dumić, Ivana Hrabar, Tristan Vujović, Andrija Barešić, Robert Blaškić, Dario Semren, Toni Blažević i Ivan Čorić. Dodijeljene su i zahvalnice djelatnicima koji su u prethodnoj godini otišli u mirovinu: izv. prof. dr. sc. Nikša Krnić, Nedjeljka Kuduz i Gojko Magazinović. Zahvale školama iz kojih je najveći broj maturanata završio jedan od studija FESB-a u prethodnoj akademskoj godini: Elektrotehnička škola Split, III. gimnazija Split, IV. gimnazija Split, V. gimnazija Split i Gimnazija Dinka Šimunovića Sinj. Zahvalnice tvrtkama koje su u prethodnoj godini zaposlile najveći broj diplomiranih studenata FESB-a: Ericsson Nikola Tesla i Maurer Electronics.

NAGRADA 'HRVOJE DUJMIĆ'

Fakultet nagradu "Hrvoje Dujmić" dodjeljuje u spomen na prerano preminulog profesora Fakulteta Hrvoja Dujmića, dugogodišnjeg člana Hrvatske gorske službe spašavanja, alpinista, speleologa, voditelja i sudionika brojnih ekspedicija i akcija spašavanja.

Nagrada se dodjeljuje s ciljem odavanja priznanja studentima i djelatnicima Fakulteta koji su svojim djelima od opće društvene koristi inspirirali druge, pokazali iznimnu ljudskost ili učinili nešto zbog čega su primjer drugima. Ove je godine nagrada otišla u ruke Josipu Bartuloviću, Adrianu Dijanu, Mateju Kožici i Veselku Sprčiću koji su razvili aplikaciju DonatQR s ciljem da suradnjom s udrugama i maloprodajnim lancima doniranje potrebitima učine svakodnevnim dijelom naših života.

“

Na FESB-u je ukupno 270 zaposlenih, od toga 160 u nastavnom procesu, a njih 45 je financirano kroz različite druge izvore, najčešće projekte istraživanja, razvoja i inovacija. Prosjek Fakulteta je u bazi WoS preko dva rada godišnje po znanstveniku, što ga stavlja u sam vrh na Sveučilištu u Splitu

MARKO KUNAC, JEDAN OD NAJBOLJIH STUDENATA FESB-a

Moj san se ostvaruje

PIŠE MILA PULJIZ

Marko Kunac dolazi iz Potravlja, sela nedaleko od Sinja. Već pred kraj osnovne škole odlučio je da se u budućnosti želi baviti inženjeringom ili znanostima.

-Dvougimio sam se između elektrotehnike i strojarstva, ali sam na kraju izabrao strojarstvo jer sam smatrao da bi mi

ono otvorilo šire vidike što se tiče znanja o tehnologiji, kaže nam Marko, koji, osim što je dobitnik dekanove nagrade, trenutačno sudjeluje u nekoliko projekata u okviru Aero tehničke udruge Split.

-Ti projekti se uglavnom orijentiraju na bespilotne letjelice i raketne sustave. Što se tiče bespilotnih letjelica, dosta su od pomoći stariji studenti i članovi udruge s velikim

iskustvom, entuzijazmom i voljom za prenošenjem znanja. Što se tiče raketnog projekta, trenutačno nastojimo sakupiti što više iskustva kako bismo u idućim godinama mogli usavršiti ideju i primijeniti stečeno znanje", objasnio nam je.

Iako su tehnički fakulteti na glasu kao zahtjevni, ako se želja za znanjem i fakultetske obveze stave na prvo mjesto,

sa studiranjem nema nikakvih problema. Marko nam je rekao da su profesori iznimno susretljivi i strpljivi.

-Fakultet nije samo učenje; vrijeme koje provodite s drugima u razmjeni iskustava i zabavi od jednake je važnosti. Kako bi se stiglo uravnotežiti učenje i zabavu, potrebno je organizirati se i učiti redovno. Ovo ljetno namjeravam na praksu, te se zbog toga potrebno dodatno organizirati da se izbjegn timeri rokovi, ako je moguće, mišljenja je Marko, koji kao svoj najveći životni uspjeh izdvaja dosadašnje uspješno stjecanje znanja i upoznavanje kruga ljudi ko-

ji s jednakim entuzijazmom sudjeluju u zajedničkim projektima.

-Oduvijek sam sanjario o tome da budem dio takvog tima; kroz trud, kontakte i malo sreće taj san se polako i ostvaruje. Iako imam iznadprosječne ocjene, rijetko o tome govorim jer smatram da dosta faktora ne ulazi u ocjenu, a to shvaćam kroz godine i stjecanje iskustva, dodao je.

Što se tiče planova za budućnost, Marko nam je kazao da još nije siguran. Volio bi nastaviti produbljivati znanje o aerotehnici, ali želi ostaviti otvorene i druge opcije.

ZAGREBAČKI PREVLAB DOBITNIK VRIJEDNE NAGRADE AMERIČKOG
UDRUŽENJA ZA PREVENCIJSKA ISTRAŽIVANJA

Nepokolebljiva VJERA U MOĆ PREVENCIJE

Dobitnice nagrade su prof. Martina Ferić, izv. prof. Valentina Kranželić, izv. prof. Josipa Mihić i izv. prof. Miranda Novak s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Piše **BRANKO NAD**

Američko udruženje za preventivna istraživanja (engl. Society for Prevention Research) nagradilo je tim istraživačica Laboratorija za preventivna istraživanja (PrevLab), Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za međunarodnu suradnju u preventivnim istraživanjima (engl. SPR International Collaborative Prevention Research Award). Ova nagrada dodjeljuje se pojedincu ili timu pojedinaca za doprinos polju preventivne znanosti u području međunarodne suradnje. Nagrade Američkog udruženja za preventivna istraživanja prestižna su i vrijedna referenca za svakog znanstvenika iz područja preventivne znanosti, politike i prakse. Udruženje je osnovano 1991. godine te je posvećeno unaprjeđenju znanstvenih spoznaja o etiologiji i prevenciji mentalnih, emocionalnih i ponašajnih problema pojedinaca i skupina te primjeni tih spoznaja u praksi u svrhu promicanja zdravlja i dobrobiti. Ovo međunarodno udruženje okuplja brojne znanstvenike, kreatore politika, zagovaratelje te stručnjake iz prakse koji promoviraju preventivnu znanost i praksu diljem svijeta.

Dobitnice nagrade su prof. Martina Ferić, izv. prof. Valentina Kranželić, izv. prof. Josipa Mihić i izv. prof. Miranda No-

vak.

Nagrada nam je dodijeljena za međunarodnu suradnju, stoga je vidim značajnom ne samo za nas u PrevLabu i Hrvatskoj, nego i za sve naše cijenjene i drage suradnike i suradnice u inozemstvu bez kojih prelaska okvira granica Hrvatske ne bi ni bilo – nagrada je priznanje i svima njima, kao i zahvala za to što su vjerovali da je pomicati i prelaziti granice moguće. S obzirom na činjenicu da sam ove godine promijenila karijernu putanju odselivši se u drugu zemlju i u PrevLabu sam odsad vanjska suradnica, nagrada i meni osobno puno znači i čini moj dosadašnji rad s kolegicama u PrevLabu na neki način zaokruženim. Istovremeno, ovo priznanje daje mi poticaj za nove pothvate u doprinosu preventivskoj znanosti, ovaj put s druge strane granica Hrvatske, ali i dalje u suradnji s mojim kolegicama iz PrevLa-

ba – rekla je za Universitas profesorica Valentina Kranželić. Nagrada im je uručena na dodjeli godišnjih nagrada, u sklopu 30. godišnje konferencije Američkog udruženja za preventivna istraživanja u Seattleu, SAD. Profesorica Josipa Mihić iskreno govori kako se ovim poslom njihov tim bavi s puno entuzijazma i intrinzično su motivirane da kroz svoj rad pokušaju utjecati na društvene promjene i osnaživanje raznih okruženja kako bi se promovirao pozitivan razvoj i dobrobiti djece, mladih i odraslih. Međutim, dodaje Mihić, važno je i u ovoj prilici reći da financijska podrška znanosti, kao i za poslužavanje i usavršavanje novih mladih ljudi u znanosti u našoj zemlji nisu dovoljno prepoznati kao prioritati.

- To je jedan od razloga zašto mi ova nagrada puno znači. Naravno, dobivanje nagrade me najviše dirnulo jer u ovom ud-

ruženju sjede brojni znanstvenici u području preventivne znanosti koji su mi uzori zbog načina na koji promišljaju o društvenim problemima, pristupaju istraživanjima i kako se odnose prema svojim kolegama i studentima. Tu su i oni od kojih si doslovno učio kao student, citirao njihove radove, a međuvremenu su postali tvoji mentori, suradnici i prijatelji. Dobiti priznanje od svih njih je snažan vjetar u leđa i zahvalna sam na tom poticaju – zaključuje naša sugovornica.

Oduševljenje ne skriva ni prof. Miranda Novak. Kada su im rekli da su nominirali PrevLab, nije mislila da će nagradu i dobiti. Čak je komentirala da joj je i malo neugodno jer ima toliko kvalitetnih i etabliranih inozemnih preventivskih znanstvenika, dok sam PrevLab treba više objavljivati vani, u inozemstvu.

- Taj dan kada je nagrada dodijeljena i nekako je postala stvarna, baš su me preplavili uzbuđenjem i ponos. Međunarodno priznanje toliko puno znači... Mi se trudimo u svim drugačijem kontekstu, često bez izdašnih financijskih mogućnosti, često u borbi s raznim vjetrenjačama, s puno volonterskih sati. U svemu tome ima puno srca i motivacije, želje za doprinosom društvu, težnje za povezivanjem. Zato sam baš ponosna na naš mali tim, to nam je inspiracija i zalag za dalje – zaključuje profesorica Miranda Novak.

Tko čini PrevLab?

Prof. Martina Ferić

Istraživački interesi su usmjereni na područje prevencije u obiteljskom okruženju i okruženju zajednice, kao i razvoju standarda kvalitete u području prevencije korištenja sredstava ovisnosti. Voditeljica modula Preventivna znanost poslijediplomskog doktorskog studija "Preventivna znanost i studij invaliditeta" na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Izv. prof. Valentina Kranželić

Istraživački interes usmjeren je pozitivnom razvoju djece i mladih te prevenciji problema u ponašanju. Sudjelovala je u nizu znanstvenih i stručnih projekata razvoja, implementacije i evaluacije preventivnih programa u području razvoja socijalnih vještina, prevencije korištenja sredstava ovisnosti i kockanja mladih, te općenito preventivne znanosti i njene primjene u školskom okruženju i zajednici.

Izv. prof. Josipa Mihić

Istraživački interesi usmjereni na područje prevencije rizičnih ponašanja kod djece i mladih te promocije mentalnog zdravlja s naglaskom na sustav odgoja i obrazovanja te preventivni rad u zajednici. Projekti usmjereni na istraživanje socijalno-emocionalnog razvoja djece i mladih, mindfulness tehnika i suosjećajnosti prema sebi, primjene novih tehnologija u preventivnim intervencijama te evaluaciju učinka programa.

Izv. prof. Miranda Novak

Istraživački interesi vezani uz područje promocije mentalnog zdravlja, mentalnog zdravlja adolescenata, razvoj politika za mentalno zdravlje te prevenciju internaliziranih problema. Trenutno vodi projekt HRZZ P.R.O.T.E.C.T. koji istražuje model pozitivnog razvoja mladih te koordinira projekt Digitalne platforme za mlade Pukotine koji financira Unicef.

Profesorica Martina Ferić: Razvijajmo društvo u kojem bismo svi rado živjeli!

Baš sam nekako emocionalno primila vijest o ovoj nagradi. Prije svega zato što smo mi nekako profesionalno "odrasle" uz veliku podršku profesora iz SAD-a, bili su s nama kada je nastajao doktorski studij iz Preventivne znanosti te su i dalje s nama kao profesori na tom istom studiju, bili su s nama u nekim ne baš lakim vremenima zastupanja onoga što radimo i preventivne znanosti u Hrvatskoj općenito.

Članovi SPR društva (i oni iz SAD-a i oni iz Europe) su nas podržali na mnogo načina, otvarali nam mnoga vrata i u isto vrijeme nas pratili u našem radu. Nagrada je sada i formalno priznanje da naš rad pridonosi razvoju preventivne znanosti, pa i na međunarodnoj razini. I vidljivost tog doprinosa nam je važna. Mi smo mali tim, radimo s vrlo ograničenim resursima (i ljudskim i financijskim), no vjerujemo u "moć" prevencije i ulažemo puno energije i u znanstvena istraživanja i u procese prenošenja znanja u praksu – kroz studentske programe, edukacije/treninge i, posebno mi se čini važnim, zagovaranje učinkovite prevencije kod donositelja odluka i kreatora politika. Tako ćemo, nadam se, s vremenom pridonijeti i stvaranju društva koje će učinkovito ulagati u mlade ljude, obitelji, odgojno-obrazovne institucije, zajednice i druga okruženja u kojima živimo naše živote te tako podržati razvoj svih nas u (socijalno-emocionalno) kompetentne, odgovorne i produktivne članove društva. I posljedično, podržati razvoj društva u kojem bismo svi rado živjeli.

S otvorenja Centra za hrvatske, mletačke i osmanske studije i predstavljanja knjige Turski Izvori u Srednjoj Dalmaciji

Foto: Saša Burić/CROPIX

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Otvoren Centar za hrvatske, mletačke i osmanske studije Sveučilišta u Splitu

Ovim Centrom preko Splita povezujemo Veneciju i Istanbul, posebno uzevši u obzir da se u našim samostanskim arhivima krije jako velik broj spisa na turskom jeziku, naglasio je rektor Dragan Ljutić

Piše **SILVANA BURILLOVIĆ CRNOV**

Sveučilište u Splitu ove godine bilježi još jedan važan događaj: svečano je otvoren Centar za hrvatske, mletačke i osmanske studije Sveučilišta u Splitu. Proslava se održala 22. travnja 2022. u prostorima na splitskom Peristilu, a tom prigodom prof. Vera Costantini iz Venecije je predstavila knjigu "Turski izvori u Srednjoj Dalmaciji - Poljica 1" u izdanju Centra "Don Frane Bulić" i Centra za hrvatske, mletačke i osmanske studije, koju je pri-

redio prof. Michael Ursinus. Povodom uspješne suradnje i zasluga zbog otvaranja Centra, rektor Sveučilišta u Splitu prof. Dragan Ljutić je prof. Ursinusu uručio Zahvalnicu Sveučilišta u Splitu.

Na inicijativu profesora Sveučilišta u Splitu, prof. Marka Trogrlića, prof. Josipa Vrandečića i doc. Marka Rimca s Filozofskog fakulteta u Splitu te izv. prof. Josipa Dukića s Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Splitu, Senat Sveučilišta u Splitu na svojoj 50. sjednici održanoj 14. srpnja prošle godine usvo-

jio je Elaborat i donio odluku o osnivanju Centra za hrvatske, mletačke i osmanske studije Sveučilišta u Splitu.

Svoju sreću nije krio rektor Dragan Ljutić, kazavši da ovim Centrom preko Splita povezujemo Veneciju i Istanbul, posebno uzevši u obzir da se u našim samostanskim arhivima krije jako velik broj spisa na turskom jeziku. Naglasio je i važnost zajedništva, koja se upravo ogleda u međusobnoj suradnji Filozofskog i Katoličkog bogoslovnog fakulteta. Osvrnuo se na činjenicu da je ovaj Centar

iznimno važan za Split i Sveučilište, u području humanističkih studija i s njima povezanih disciplina, jer splitsko sveučilište ne podupire ne samo STEM područje, nego daje snažnu podršku i društvenom i humanističkom. Izrazio je vjeru da će Sveučilište u Splitu, koje je opet postiglo zapažene rezultate na svjetskim znanstvenim ljestvicama, s ovakvom raznolikošću postići još bolji uspjeh. Rektor je posebno zahvalio na suradnji prof. dr. sc. Michaela Ursinusa, koji je jedan od najpoznatijih povjesničara

osmanologa, profesor emeritus i dugogodišnji predavač i profesor islamistike i osmanistike na sveučilištima u Birminghamu, Freiburgu i Heidelbergu.

Iznimno zadovoljstvo otvaranjem ovog Centra iskazao je prof. Vrandečić, zamjenik voditelja Centra prof. Marka Trogrlića. "Ovo je simboličan čin jer pri kraju 16. stoljeća židovski trgovac Daniel Rodriguez (Rodrigo) u Splitu je otvorio glasovitu trgovačku skelu (Splitska skela) koja je po mletačkim izvorima postala zlatni prsten suradnje izme-

đu istoka i zapada. Mi nakon tolikih stoljeća opet simbolički uspostavljamo tu suradnju, donosimo je u Split. Značenje Centra nadilazi važnost Splita i nacionalnih okvira, jer će tu dolaziti znanstvenici i studenti iz čitavog svijeta. Vjerujem da će Centar svojim plodnim radom opravdati tu odgovornost", zaključio je prof. Vrandečić.

Želje za uspješno djelovanje Centra izrazili su prof. Mladen Parlov, dekan KBF-a i izv. prof. Antonela Marić, prodekanica Filozofskog fakulteta.

NOVA STUDENTSKA UDRUGA NA MEDICINSKOM FAKULTETU U SPLITU

Osnovana 'European Medical Students' Association' (EMSA)

Piše **MILA PULJIZ**

Osnovana je nova studentska udruga, Europska studentska medicinska asocijacija Split, koja djeluje pri Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu, a osnovali su je mladi studenti medicine s ciljem da sudjeluju u stvaranju zdravstvenih politika sa znanstvene i humanističke strane. Udruga je član EMSA-e Europe, velike europske organizacije koja okuplja studente medicine iz cijele Europe. Osnivanje udruge potpomogli su i studenti Pravnog fakulteta

u Splitu pod vodstvom Bože Bradarića, koji su s pravne strane pripremili sve potrebne preduvjete za osnivanje i nastanak udruge. Temelji ove udruge su zajedništvo i inkluzivnost te na njima počiva čitava organizacija jer studenti svih tipova medicinskih i zdravstvenih studija imaju priliku postati njezini članovi.

Osnivačka skupština održana je 25. svibnja 2022. na Medicinskom fakultetu u Splitu, a kao vodstvo Udruge izabrani su predsjednik udruge Ivan Bućan, tajnik Bože Bradarić, potpredsjed-

nik za unutarnje poslove Ante Dražić, potpredsjednik za vanjske poslove Toni Elezović, potpredsjednik za financije Mario Čubra. Navedeno vodstvo čini Upravni odbor EMSA-e Split.

Predsjednik Ivan Bućan istaknuo je da je njegova želja da se u Udrugu uključe ne samo studenti medicine, nego i svi studenti zdravstvenih sveučilišnih studija u Splitu. "Udruga ima viziju predlagati aktualna i kvalitetna rješenja i prijedloge u svijetu zdravstva. Kao mladi ljudi želimo aktivno sudjelovati u zaštiti zdravlja i

to prvenstveno suradujući s kolegama iz zemlje, Europe i svijeta, ali i predlažući rješenja za probleme koje muče suvremenu medicinu", dodao je Bućan.

Tajnik Bože Bradarić, kao tvorac Statuta EMSA-e Split, ističe da će Udrugu snažno potpomagati u njezinu djelovanju i misiji da oplemeni studentsku zajednicu. "Medicina s jedne, i pravo s druge strane dvije su znanosti koje se, s obzirom na aktualne prilike u zemlji i svijetu, profiliraju kao temeljne odrednice modernog društva", zaključio je Bradarić.

PROFESOR MACIEJ BANACH POSTAO 101. POČASNI DOKTOR SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Veliko priznanje za znanstvenika iz Poljske

Uvijek vjerujte u sebe i neprestano pokušavajte realizirati sve svoje planove i profesionalne snove! Mnogo je bolje biti sanjar koji nije u pravu nego čovjek koji se nije profesionalno ispunio, poručio je profesor Maciej Banach s Medicinskoga sveučilišta u poljskome Łódžu

PIŠE I SNIMIO **BRANKO NAD**

Profesor Maciej Banach s Medicinskoga sveučilišta u Łódžu u Poljskoj priznati je svjetski znanstvenik u području preventivne kardiologije, posebice arterijske hipertenzije, poremećaja serumskih lipida i liječenja dislipidemije.

Uzimajući u obzir njegov izniman profesionalni i znanstveni put, Sveučilište u Zagrebu, odnosno rektor Damir Boras uručio je profesoru Banachu počasni doktorat za njegov izniman doprinos znanstvenoj izvrsnosti Sveučilišta u Zagrebu u području biomedicine i zdravstva, ostvaren suradnjom s istraživačkom skupinom koja djeluje na Medicinskom fakultetu.

Počasni doktorat profesoru Macieju Banachu dodijeljen je na temelju izvješća Stručnoga povjerenstva za dodjelu počasnoga doktora, koje je prihvatio Senat 25. siječnja 2022. Stručno povjerenstvo djelovalo je u sastavu: akademik Željko Reiner, predsjednik, akademik Davor Miličić i akademikinja Vida Demarin.

Dodjela počasnoga doktora u svakoj je akademskoj zajednici svečan i važan događaj. Čin je to kojim istaknutim pojedincima – znanstvenicima i umjetnicima te osobama čiji su rad i djelovanje pridonijeli razvoju sveučilišta, znanosti, umjetnosti, kulturi i društva u cjelini – želimo zahvaliti te ih izborom u zvanje doctor honoris causa još snažnije vezati i uključiti u djelovanje naše alma mater, poručio je na svečanosti dodjele u sveučilišnoj Auli zagrebački rektor Damir Boras:

- Gledajući u povijest, od 1913. godine, kada je prvi počasni doktorat Sveučilišta u Zagrebu dodijeljen istaknutom hrvatskom historičaru Tadiji Smičiklasu, naše Sveučilište u to visoko zvanje promoviralo samo stotinu istaknutih pojedinaca iz zemlje i inozemstva. Stoga mi je, cijenjeni ekscelencije i uzvanici, poštovani gospode i gospodo, dragi gosti, danas posebno zadovoljstvo na ovoj svečanosti dodijeliti sto prvi počasni doktorat Sveučilišta u Zagrebu upravo profesoru Macieju Banachu, dragom kolegi s Medicinskoga sveučilišta u Łódžu u Poljskoj, koji je značajno pridonio razvoju znanstvenih istraživanja u području biomedicine i zdravstva na našem Sveučilištu.

Suradnja profesora Banacha sa zagrebačkim Medicinskim fakultetom traje već niz godina, nastavlja rektor

Profesor Maciej Banach i rektor Damir Boras sa zagrebačkim prorektorima

Govor rektora Damira Borasa

Govor Macieja Banacha

Nakon što mu je zagrebački rektor stavio doktorski šal i lupnuo ga žezlom po ramenu, prof. Maciej Banach upisao se u knjigu počasnih doktora te obratio uzvanicima u auli

Boras. U tom je razdoblju ta suradnja rezultirala većim brojem znanstvenih radova, objavljenih u prestižnim međunarodnim znanstvenim časopisima, čime je snažno pridonijela internacionali-

zaciji Sveučilišta u Zagrebu, njegovoj međunarodnoj poznatljivosti te daljnjem razvoju kardiologije kao znanstvene discipline na Medicinskom fakultetu.

- Spremnost vrhunskih

Akademkinja Vida Demarin, akademik Željko Reiner, Maciej Banach, Damir Boras i akademik Davor Miličić

stručnjaka da svoje znanje i ekspertizu na raspolaganje stave društvu i njegovim institucijama, ne samo u vlastitoj zemlji nego i u međunarodnim stručnim organizacijama i tijelima, posebna

je kvaliteta koja je jasno izražena i u životopisu našega novoga počasnoga doktora. Poštovani profesore Banach, stoga Vam u ime cijele akademске zajednice najsrdačnije zahvaljujem na ostvare-

noj suradnji te Vam od srca čestitam - zaključio je rektor Boras.

Nakon što ga je zagrebački rektor proglasio počasnim doktorom Sveučilišta u Zagrebu, stavio mu doktorski šal na desno rame i lupnuo ga žezlom po ramenu, profesor Maciej Banach upisao se u knjigu počasnih doktora te obratio uzvanicima u auli.

Studentima koje mentoriram, suradnicima i kolegama često citiram dvije važne mudrosti koje su me pratile u mojem profesionalnom životu: "Ako ne pokušaš, nikad nećeš imati" i "Možda ćeš doživjeti neuspjeh, čak i mnogo puta, ali ako daš sve od sebe, na kraju ćeš uspjeti – samo je pitanje vremena", poručio je Banach u svome govoru:

- Ako želite biti uspješni, morate imati konkretne ciljeve i jednostavno biti hrabri pri njihovom ostvarenju! Imajte na umu ono što sam i sam više puta doživio – ništa nije nemoguće. Koja je definicija hrabrosti u profesionalnom životu? Riječ je o sposobnosti donošenja teških odluka i rješavanja problema, sposobnosti preuzimanja (gotovo) nemogućih zadataka, sposobnosti promjene radnoga mjesta zbog daljnega profesionalnoga razvoja, sposobnosti da se gdje kad ide protiv struje. Ukratko, riječ je o sposobnosti da se preuzme odgovornost za promjene. Upravo sam zato u Poljskoj, koliko mi je poznato, s trideset godina postao najmlađi izvanredni profesor medicine i najmlađi redoviti profesor medicine u dobi od trideset šest godina, najmlađi državni tajnik pri Ministarstvu znanosti i visokoga obrazovanja s trideset tri godine... Ove primjere dajem samo kako bih pokazao da se ne treba bojati ostvariti svoje profesionalne planove i snove. Bit će neuspjeha, ponekad će trebati čekati, ali ako to čovjek doista želi i ako se trudi, ako ima izvrstan tim angažiranih ljudi, ako sluša svoje mentore i pokušava biti najbolji mentor svojim kolegama, ako ima široku međunarodnu suradnju, uvijek će uspjeti, samo je pitanje vremena. Uvijek vjerujte u sebe i neprestano pokušavajte realizirati sve svoje planove i profesionalne snove! Mnogo je bolje biti sanjar koji nije u pravu nego čovjek koji se nije profesionalno ispunio, zaključio je 101. počasni doktor zagrebačkog sveučilišta.

U glazbenom dijelu programa svečanosti sudjelovao je vokalni ansambl Celeste koji je, između ostalog, izveo i akademsku himnu Gaudeamus igitur.

IZVOZ ZNANJA, A NE NAŠIH KADROVA

Sastanak profesora Brachmanna sa splitskim rektorom Ljutićem i predstavnicima Medicinskog fakulteta u Splitu
UNIST/SLOBODNA DALMACIJA

“

Suradnja čiji su temelji postavljeni prije šest godina ne znači samo edukaciju budućih njemačkih doktora medicine u Splitu, nego suradnju u nastavi, zdravstvenoj struci i znanosti na svim razinama, razmjenu studenata i nastavnika, djelatnika bolnica, zdravstvenu, ali i kulturnu i društvenu suradnju

“

Na studiju Medicine na engleskom jeziku u Splitu, uz znatnu financijsku naknadu od 12.000 eura godišnje, studiraju brojni stranci

Kvalitetni liječnički kadrovi Njemačkoj stižu sa Sveučilišta u Splitu

Čuveni kardiolog i medicinski direktor Regiameda **Johannes Brachmann** oduševljen je načinom na koji je naše sveučilište doskočilo problemu manjka upisnih mjesta na medicinskim fakultetima u Njemačkoj i produciralo im kvalitetne liječničke kadrove

PIŠE

DIANA BARBARIĆ

Kažu da smo se pretvorili u grad kuhara i konobara i da prodajemo samo smještaj u apartmanima, hranu i piće. Da smo sve karte bacili na turizam, granu koja prva pukne čim negdje zapuca ili se pojavi kakva zarazna bolest. Nije to daleko od istine, ali ni potpuno točno.

Ono što se posljednjih godina događa na Sveučilištu u Splitu, a posebno na Medicinskom fakultetu, svjedoči da smo kadri (kad se nađe mudrih kadrova) izvoziti i nešto više od puke servilnosti i osmijeha ugostiteljskog osoblja. Riječ je o studiju Medicine na engleskom jeziku, na kojem, uz značajnu financijsku naknadu od 12.000 eura godišnje, studiraju brojni stranci.

Među njima je i znatan broj studenata iz Njemačke, što je direktan plod višegodišnje suradnje njemačke Regiomed-Kliniken i Medicinskog fakulteta, kojoj su 2016. kumovali prof. **Dragan Primorac** i tadašnji dekan prof. **Dragan Đogaš**.

Već u startu bila je ideja da budući liječnici iz Njemačke cijeli pretklinički dio studiranja, odnosno prve tri godine, odra-

de na splitskom Medicinskom fakultetu, a potom klinički dio studija na Regiomed-Klinike, jednom od najvećih njemačkih lanaca zdravstvenih institucija, s četiri bolnice, deset medicinskih centara i tisućama zaposlenika.

A upravo to visokoobrazovano medicinsko osoblje sada se već u velikom broju regrutira iz Splita, pa je i ta činjenica glavni razlog još jednog posjeta čuvenog njemačkoga kardiologa i medicinskog direktora Regiameda **Johannesa Brachmanna**.

Brachmann je oduševljen načinom na koji je naše sveučilište doskočilo problemu manjka upisnih mjesta na medicinskim fakultetima u Njemačkoj i produciralo im kvalitetne liječničke kadrove. Napominje kako je ova suradnja značajno i obostrano povećala mobilnost njemačkih i splitskih studenata i profesora i postala jedan od najuspješnijih projekata dviju zemalja.

Razvila su se i velika prijateljstva i jako sam sretan da će uskoro prvih 17 naših studenata iz Njemačke diplomirati u Splitu. Ponosan sam što ih svi hvalje da su odlična grupa studenata, a broj upisanih svake godine

raste. Rade u malim grupama i imaju puno prakse – istaknuo je profesor Brachmann uoči sastanka s delegacijom Splitskog sveučilišta, predvođenom rektorom prof. **Draganom Ljutićem**, prof. **Draganom Primorcem**, te predstavnicima Medicinskog fakulteta, profesorom Đogašem i aktualnim dekanom prof. **Antom Tonkićem**.

Profesoru Brachmannu nije

Do sada je na Medicinu na engleskom upisano 170 studenata iz Njemačke

U sklopu godišnje kvote od 60 studenata na studiju Medicina na engleskom jeziku, 30 ih se upisuje s ciljem pohađanja kliničkog dijela nastave u Njemačkoj. Završavanjem šestogodišnjeg studija svi studenti dobivaju diplomu splitskog Medicinskog fakulteta i akademski naziv doktora medicine. Od početka suradnje upisano je oko 170 studenata iz Njemačke, a ove se godine očekuje diplomiranje prve generacije studenata upisanih 2016. godine u sklopu ove suradnje. Studenti upisani u sklopu ovog programa prve tri godine nastavu slušaju u Splitu, a potom idu na kliničku nastavu u Njemačku, koja se odvija uz potporu nastavnika i prodekana iz Splita.

Suradnja Medicinskog fakulteta u Splitu i Regiomed-Kliniken obogatila je i osnažila međunarodni ugled i utjecaj studijskog programa Medicina na engleskom jeziku. O uspjehu suradnje svjedoče i povratne informacije studenata, koji s lakoćom nastavljaju praksu u klinici nakon stečenih pretkliničkih znanja i vještina. Ova uspješna suradnja na sveučilišnom nivou otvara vrata i budućim suradnjama na nastavnom i znanstvenom nivou – ističu na Medicinskom fakultetu u Splitu. Inače, studij Medicine na engleskom u Splitu je startao 2011. godine.

promaknula informacija da se njegov dugogodišnji suradnik Zoran Đogaš kandidirao za gradonačelnika Splita, pa mu je uz čestitke na kandidaturi poručio i kako će mu nedostajati kao suradnik s Medicinskog fakulteta, ali uvjeren je i da će se odlično snaći u ulozi gradonačelnika ako mu Splitani daju povjerenje na skorim izborima.

– Profesor Đogaš jako je sposoban i ima velike organizacijske sposobnosti – istaknuo je Brachmann.

Veliko je ostvarenje Medicinskog fakulteta i Sveučilišta u Splitu potpisani međunarodni sporazum o suradnji MEFST-a i UNIST-a s njemačkom skupinom bolnica i zdravstvenih institucija pod nazivom Regiomed-Kliniken iz Bavorske u Njemačkoj.

Nije to samo sporazum koji znači veliko postignuće za MEFST, jer zapravo je izvozni proizvod gdje mi jednoj europskoj velesili poput Njemačke izvozimo naše znanje, naš know-how, i educiramo buduće njemačke liječnike, što je jedinstveni primjer u RH, nego je to dostignuće i za naše Sveučilište u Splitu, koje se ubrzano razvija te postaje odista europski prepoznatljivo.

To je veliko postignuće i za Split, koji je sve poznatiji kao turistička odrednica i sve prepoznatljiviji na europskoj i svjetskoj mapi atraktivnih destinacija, te za našu županiju, u kojoj se sve više radi na projektima poput ovoga. Ali i za čitavu RH.

Suradnja čiji su temelji postavljeni prije šest godina ne znači samo edukaciju budućih njemačkih doktora medicine u Splitu, nego znači suradnju u nastavi, zdravstvenoj struci i znanosti na svim razinama, znači razmjenu studenata i nastavnika, djelatnika bolnica, znači zdravstvenu, ali i kulturnu i društvenu suradnju.

Evo samo nekoliko ilustracija izvan segmenta medicine i izravnih korisnih učinaka te suradnje.

Trenutno je u Splitu samo u sklopu te suradnje oko 90 njemačkih studenata, a ukupno njih gotovo 200, pa 40-50 studenata iz Norveške te iz drugih skandinavskih zemalja, zapadne Europe ili SAD-a, Kanade i Australije. Ako pomnožimo tih oko 300 novih stanovnika Splita koji su tu 365 dana u godini, to je, turističkim rječnikom rečeno, oko 110.000 noćenja tijekom cijele godine.

Ako zbrojimo njihove troškove stanovanja, prehrane i života uopće, to je više od 27 milijuna kuna godišnje i 6-7 milijuna kuna samo iz PDV-a u državnom proračunu. Bez uključivanja dolazaka posjeta rodbine i prijatelja, bez širenja dobrog glasa i dobre promidžbe.

To je jasna poruka Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu Gradu Splitu i Splitsko-dalmatinskoj županiji, to je poruka koju smo izrekli Ministarstvu turizma, ali to je i naša najvažnija poruka Ministarstvu znanosti i obrazovanja i Vladi RH. Takvi su projekti jedni od najvažnijih uopće, i to iz domene naše nove “grane industrije”, a to je međunarodna edukacija koja može generirati još veću korist i veću dobit.

Na ponos svima nama te kao ogledni primjer i drugima što se sve kod nas može napraviti.

SVEUČILIŠTE U MOSTARU

Rektor Damir Boras
SVEUČILIŠTE U MOSTARU

prof. Zoran Tomić,
prof. Damir Boras i Dragan Čović
SVEUČILIŠTE U MOSTARU

IZVOR SVEUČILIŠTE U MOSTARU

Dodjela naslova 'doctor honoris causa' meni kao rektoru Sveučilišta u Zagrebu nije samo priznanje meni osobno, nego i priznanje cijelomu Sveučilištu u Zagrebu, koje je u svojoj višestoljetnoj povijesti, mijenjajući imena i ustroj, nosilo i ime 'Hrvatsko sveučilište' te je bilo i ostalo, a bit će i ubuduće, stožerna hrvatska nacionalna institucija u području visokoga školstva, znanosti, kulture i umjetnosti, transfera tehnologije i znanja, društvenih djelatnosti i čuvar hrvatskoga nacionalnog identiteta, čuvar hrvatskoga jezika i čuvar europskih vrijednosti.

Danas se, stoga, osjećam ispunjeno i sretno, nadajući se da sam kao profesor, nastavnik i znanstvenik, kao rektor i dekan, ali i kao prijatelj Sveučilišta u Mostaru, svoju misiju dobrim dijelom i ostvario", istaknuo je prof. dr. Damir Boras, rektor Sveučilišta u Zagrebu, povodom dodjele titule počasnoga doktora Sveučilišta u Mostaru. Rektor Boras zahvalio je svim profesorima i nastavnicima Sveučilišta u Mostaru s kojima je surađivao, ali i svima ostalima s kojima se susretao i koji su mu svaki boravak u Mostaru učinili lijepim i nezaboravnim.

Počasni doktorat *Doctoris Honoris Causa*, najviše priznanje koje Sveučilište u Mostaru dodjeljuje istaknutim znan-

Rektoru Borasu uručeno priznanje počasnoga doktorata

Prof. Damiru Borasu, rektoru Sveučilišta u Zagrebu, uručeno je priznanje počasnoga doktorata Sveučilišta u Mostaru. Najviše priznanje koje Sveučilište u Mostaru dodjeljuje istaknutim znanstvenicima i uglednim javnim osobama na svečanoj sjednici Senata rektoru Borasu uručio je rektor prof. Zoran Tomić

stvenicima i uglednim javnim osobama za poseban doprinos od trajnoga značenja kako Sveučilištu, tako i široj društvenoj zajednici u pojedinim područjima znanstvenoga, kulturnoga i umjetničkoga stvaralaštva, dodijeljen je rektoru Borasu za izniman međunarodni ugled, osobito kao znanstveniku na području informacijskih znanosti, te za suradnju s akademskom i znanstvenom zajednicom Sveučilišta u Mostaru, čijemu ugledu, razvoju, što većoj vidljivosti i prepoznatljivosti neprestano pridonosi. "Sudbina je htjela, a vjerujem i odgoj te utjecaj u domu, da dva do tri

desetljeća kasnije na Sveučilište u Mostaru dođe još jedan Boras, mlađi, ali nikako manji ili manje značajan u odnosu na ono što je ostavio njegov otac Mile.

Bio je to prof. dr. Damir Boras, profesor informacijskih znanosti. Došao je u Mostar kao ugledan i renomiran profesor, došao je i kao dekan Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, ali i kao rektor istoga tog sveučilišta. Došao je s vizijom i odlučnošću da zajedno sa svojim timom utemelji Studij informacijskih znanosti na Filozofskome fakultetu. Ine samo da ih je osnovao, nego taj

studij godinama afirmira, neprestano predajući i radeći sa svojim studentima i kolegama. Svoje znanje prenosi i polaznicima doktorskih studija. Jednom riječju, vizionar i utemeljitelj, Damir Boras profesor je koji ispunjava sve akademske zadatke koji su mu povjereni", kazao je nazočnima rektor prof. dr. Zoran Tomić.

Stručno povjerenstvo, koje je imenovano za ocjenu prijedloga za dodjelu počasnoga doktorata Sveučilišta u Mostaru, činili su prof. dr. sc. Ivica Musić, predsjednik Povjerenstva, te članovi prof. dr. sc. Marin Milković, prof. dr. sc. Mar-

“

Priznanje je rektoru Borasu dodijeljeno za izniman međunarodni ugled, osobito kao znanstveniku na području informacijskih znanosti, te za suradnju s akademskom i znanstvenom zajednicom Sveučilišta u Mostaru, čijemu ugledu, razvoju, što većoj vidljivosti i prepoznatljivosti neprestano pridonosi

ko Odak, prof. dr. sc. Jadranka Lasić Lazić te prof. dr. sc. Iko Skoko. "Posebno je važno istaknuti iskrenu privrženost prof. dr. sc. Damira Borasa Sveučilištu u Mostaru. Ne samo kao znanstvenik i kao nastavnik, nego i kao utjecajna osoba u Republici Hrvatskoj u svojim je javnim nastupima uvijek ukazivao i ukazuje na prevažnu ulogu koju Sveučilište u Mostaru ima za opstanak hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini te jasno i nedvosmisleno pozivao i poziva sve političke i ine čimbenike da mostarskomu sveučilištu pruže svekoliku pomoć i ne prestanu skrbiti o njemu", istaknuo je predsjednik Povjerenstva, dekan Filozofskoga fakulteta prof. dr. Ivica Musić.

Rektor Boras objavio je više od 200 znanstvenih i stručnih radova, knjiga i srednjoškolskih i visokoškolskih iz područja informacijskih i komunikacijskih znanosti, programiranja, e-učenja, računalne obradbe teksta i jezika, leksikografije i enciklopedistike. Znanstveno djelovanje prof. dr. sc. Damira Borasa potkrijepljeno je i odgovarajućim odjekom u znanstvenim časopisima pa, iako se pretežno bavi relativno uskim područjem računalne obradbe hrvatskoga jezika, ima znatan broj citata. Bio je mentorom triju znanstvenih magisterija i 38 doktorata znanosti, a devet je studenata uz njegovo mentorstvo dobilo Rektorovu nagradu.

UGOVOR O PROVOĐENJU STUDENTSKE PRAKSE ZA STUDENTE KOMUNIKOLOGIJE FAKULTETA HRVATSKIH STUDIJA

Klub Matice hrvatske na Fakultetu hrvatskih studija

Otvoren je Klub Matice hrvatske na Fakultetu hrvatskih studija, što je ujedno i prvi takav klub koji je Matica hrvatska otvorila na sveučilišnoj razini. Na otvaranju je potpisan Ugovor o provođenju studentske prakse za studente komunikologije u uredništvu lista *Vijenac*, a predstavljani su i temelji Sporazuma o suradnji Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu i Matice hrvatske:

- sudjelovanje nastavnog osoblja i studenata FHS-a u projektima Matice hrvatske radi stjecanja praktičnih znanja i umijeća, osobito na poslovima koji su vezani uz studijske

- i znanstvene programe FHS-a, - sudjelovanje djelatnika Matice hrvatske u izvođenju nastave na FHS-u radi prijenosa specifičnih znanja i vještina te promicanja znanstvenoga i stručnoga razvoja obje ustanove,

- međusobno dijeljenje znanja radi naobrazbe djelatnika i članova Matice hrvatske i studenata te nastavnoga osoblja,
- podrška uzajamnosti u dodatnim aktivnostima sporazumnih stranaka koje su od zajedničkoga interesa.

Prilikom otvaranja Kluba Matice hrvatske na Fakultetu hrvatskih studija obratili

su se o.d. dekana Fakulteta hrvatskih studija prof. dr. sc. Stjepan Čosić, predsjednik Matice hrvatske Miro Gavran, pročelnik Odsjeka za komunikologiju

prof. dr. sc. Danijel Labaš i glavni urednik lista *Vijenac* Goran Galić.

"Naše su misije i zadaće kompatibilne. Po tim se zada-

Potpisivanje ugovora - prof. Stjepan Čosić i Miro Gavran

ćama, poslovima i društvenoj ulozi dopunjujemo i nema ništa prirodnije od formaliziranja i promoviranja ove suradnje. Poduzeli smo korake da djelatnost Matice hrvatske dovedemo na Fakultet hrvatskih studija te da naše djelatnike i studente još čvršće povežemo s Maticom hrvatskom. Suradnja će se odvijati kroz različite projekte - zaključio je o.d. dekana Fakulteta hrvatskih studija prof. Stjepan Čosić.

"Isti su nam zajednički ciljevi: razvijanje hrvatske kulture, obrazovanja, znanosti i gospodarstva" - smatra predsjednik Matice hrvatske Miro Gavran

koji je pritom istaknuo:

"U pola godine utrošili smo broj članova. Jedna od novosti je i stvaranje *Nacrta Zakona o hrvatskom jeziku* jer želimo da Hrvati, kao i većina naroda u EU, dobiju svoj zakon o jeziku."

Na skupu je pročelnik Odsjeka za komunikologiju Fakulteta hrvatskih studija, prof. Danijel Labaš, zahvalio na dosadašnjoj suradnji istaknuvši zadovoljstvo zbog potpisivanja dvaju ugovora. Glavni urednik *Vijenca* Goran Galić također je izrazio zadovoljstvo u vezi sa sklapanjem kulturološke, znanstvene i obrazovne suradnje dviju institucija.

DAN MEDICINSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U SPLITU

Svečano proslavljena 25. obljetnica osnutka Medicinskog fakulteta

Studenti su naš najveći kapital, upravo smo studente stavili u centar procesa učenja. Ne učimo ih samo kako položiti ispit, već težimo tome da steknu što više praktičnih znanja i vještina, kazao je dekan Ante Tonkić

Piše
MILA PULJIZ

Na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu bilo je izrazito svečano u povodu 25. obljetnice osnutka Fakulteta. Prvog dana proslave dodijeljene su nagrade i priznanja najuspješnijim studentima, profesorima, pojedincima ili ustanovama za sveukupni doprinos razvoju i promicanju ugleda Fakulteta te umi-

rovljenim nastavnicima, dok je drugoga dana održana svečanost u velikom amfiteatru Medicinskog fakulteta. Domaćini svečanosti bili su prof. Ante Tonkić i prodekani prof. Darko Modun, prof. Ante Punda, prof. Katarina Vukojević, izv. prof. Renata Pecotić, izv. prof. Joško Božić, te izv. prof. Ivan Galić.

Dekan Medicinskog fakulteta, prof. Ante Tonkić otvorio je svečanost i kazao kako je proslava značajne obljetnice izvrsna prigoda s pošto-

vanjem se prisjetiti brojnih zaslužnih nastavnika, nekadašnjih dekana i prodekana te studenata i zahvaliti im na svemu što su učinili do sada.

Studij Medicine u Splitu započeo je još 1974. godine kao dio zagrebačkog Medicinskog fakulteta, koji je odigrao značajnu ulogu i pri osnivanju samostalnog fakulteta u Splitu, na čemu ćemo uvijek biti neizmjereno zahvalni. Studenti su naš najveći kapital, upravo smo studente stavili u centar procesa učenja. Ne učimo

ih samo kako položiti ispit, već težimo tome da steknu što više praktičnih znanja i vještina, kazao je dekan, dodavši kako su studenti izrazito motivirani za učenje te da će uprava uvijek poticati i pomagati njihove napore i rad.

Pozdravnim govorima svi su nazočnima obratili su se i prorektor prof. Tomislav Kilić, koji je čestitao ovu značajnu obljetnicu u ime Sveučilišta i rektora prof. Dragana Ljutića, prof. Zoran Đogaš, u ime svih bivših dekana, prof.

Dragan Primorac, u ime Alumnia te rektor Sveučilišta u Mostaru prof. Zoran Tomić, kao i Mario Negotić, iz Grada Splita, splitsko-dalmatin-

ski župan Blaženko Boban, akademici Miroslav Radman i Zvonko Kusić te Tomislav Dulibić, državni tajnik Ministarstva zdravstva.

MIA BELOBRAJDIĆ, RUŽICA JERKOVIĆ I IVANA BAKOVIĆ, NAJBOLJE SU STUDENTICE SVEUČILIŠNOG ODJELA ZA FORENZIČNE ZNANOSTI

Interdisciplinarnost je ono što me privuklo i oduševilo!

Studij forenzike, uz ono osnovno, proučava i antropologiju čovjeka, sudsku medicinu, genetiku, prirodne znanosti, toksikologiju, te tehnička i prometna vještačenja. Interdisciplinarnost je ono što me privuklo i oduševilo - kazala je Ružica, koja je ove godine postala i majka

Mia Belobrajdić

Ružica Jerković

Ivana Baković

PIŠE:
MILA PULJIZ

Sa Sveučilišnog odjela za forenzične znanosti Sveučilišta u Splitu dolaze nam Ivana Baković, Ružica Jerković i Mia Belobrajdić. Ivana i Mia studentice su druge godine diplomskog studija, a Mia je završila diplomski studij prošle godine. Njih tri su među najboljim studentima sa spomenutog odjela.

Ivana već ima diplomu s Ekonomskog fakulteta, ali odlučila je nastaviti svoje školovanje. Ružica nam je rekla da ju je kod ovog studija najviše privukla njegova interdisciplinarnost.

– Studij forenzike, uz ono osnovno, forenzičku balistiku, daktiloskopiju, kriminalističku i očevidnu tehniku, proučava i antropologiju čovjeka, sudsku medicinu, genetiku, pri-

rodne znanosti, toksikologiju, te tehnička i prometna vještačenja. Interdisciplinarnost je ono što me baš privuklo i oduševilo – kazala je Ružica, koja je ove godine postala i majka.

– Paralelno sa studiranjem sam radila, dok nisam otišla na porodični dopust, te sada imam obveze i brige majčinstva. Za dobro usklađivanje obveza studija s drugim osobnim obvezama i slobodnim vremenom bitno je planiranje i dobra organizacija učenja i odlazaka na faks. Kampanjac se može biti, ali ne na “duge staze” – podijelila je Ružica.

Mia nam je kazala da se za forenziku odlučila jer voli istraživati.

– Volim istraživati i željela sam naučiti kako se svaki detalj (i onaj oku nevidljiv) može iskoristiti kao dokaz kako bi se otkrilo što se, kada i kako dogodilo te tko je to učinio – objašnjava Mia

– Na Sveučilišnom odjelu za forenzične znanosti postoji više laboratorija koji su izvrsno opremljeni i u kojima studenti odraduju vježbe, a samim time i upoznaju s onim što ih čeka nakon završetka. Na drugoj godini studija odradivala sam stručnu praksu u KBC-u Split, gdje sam se upoznala s radom u laboratoriju i raznim tehnikama koje se koriste u forenzične svrhe – kazala nam je Mia.

Ružica trenutno odraduje stručnu praksu u Službi za očevide i kriminalističku teh-

“

Volim istraživati i željela sam naučiti kako se svaki detalj (i onaj oku nevidljiv) može iskoristiti kao dokaz kako bi se otkrilo što se, kada i kako dogodilo te tko je to učinio – objašnjava Mia

niku PU splitsko-dalmatinske, a Ivana je praksu obavila u BiH, u odjelu za računovodstvo u ŠGD-u Hercegbosanske šume d.o.o., gdje trenutačno odraduje i pripravnčki staž.

A što se tiče planova za budućnost, Ružica nam je rekla da bi njezin posao iz snova bio u Sektoru kriminalističke policije PU splitsko-dalmatinske ili možda jednoga dana u nekoj novootvorenoj suvremenoj forenzičnoj instituciji u Dalmaciji. Ivana ima želju polagati ispite za certificiranog računovođu i ovlaštenog revizora, možda jednoga dana i za stalnog sudskog vještaka pa se nada da će nešto od toga postati njezin posao iz snova, dok je Mia već zaposlena u struci, a plan joj je neprekidno raditi na stjecanju novih znanja i vještina te pohađati razne edukacije i seminare iz forenzičnih znanosti i, nakon što stekne određeno iskustvo, upisati dok-

torski studij iz područja forenzične kemije ili biologije.

A poruka maturantima? – Na studiju će ih dočekati odlična ekipa stručnih profesora, čiji pristup uvelike olakšava studiranje, vrlo konkretna predavanja i puno zanimljivih istraživanja. Također kao studenti imaju mogućnost sudjelovati u izradi znanstvenih radova, prisustvovati predavanjima koje održavaju stručnjaci iz raznih zemalja, prisustvovati brojnim međunarodnim stručnim i znanstvenim skupovima i još mnoga toga – dodala je Mia.

“

Želim polagati ispite za certificiranog računovođu i ovlaštenog revizora, možda jednoga dana i za stalnog sudskog vještaka – planira Ivana

universitas

impressum ♦ **universitas** ♦ hrvatske sveučilišne novine
♦ **redakcija** ♦ Branko Nađ ♦ Tatjana Klarić Beneta ♦ Petar Šarić ♦ Gordana Alfrević

♦ **nakladnički savjet** ♦ prof. Ante Čović, predsjednik
♦ prof. Goran Kardum ♦ prof. Zoran Curić ♦ prof. Mislav Grgić
♦ Red. prof. Kažimir Hraste ♦ prof. Mirjana Matijević Sokol

♦ prof. Vesna Barić-Punda
♦ **fotografije** ♦ Cropix
♦ **glavna urednica** ♦ Mila Puljiz ♦
♦ **zamjenik glavne urednice** ♦ Petar Bilobrk

♦ **nakladnici** ♦ Sveučilište u Splitu i Sveučilište u Zagrebu
♦ **za nakladnike** ♦ prof. Dragan Ljutić i prof. Damir Boras, rektori
♦ **adresa redakcije** ♦ Ruđera Boškovića 31, 21000 Split
♦ telefon 021 558 255

♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/ostalo/sveucilisni-list-universitas;
www.unizg.hr/novosti-i-press/universitas

Pratite nas i na društvenim mrežama
@universitas_st

“

Posao iz snova za mene bio bi u Sektoru kriminalističke policije PU splitsko-dalmatinske ili možda u nekoj suvremenoj forenzičnoj instituciji u Dalmaciji – poručuje Ružica

UZ OBJAVU KNJIGE 'DINAMIKA KULTURE'

Usljed dinamike kulturnoga razvoja čini se nužnom zasebna znanost o kulturi, odnosno kulturologija

Uprigodi izlaska knjige *Dinamika kulture* (Zagreb: Fakultet hrvatskih studija, 2022.) zamolili smo njezina autora da sažme problematiku kojom se knjiga bavi

PIŠE PROF. IVO DŽINIĆ

Tako blizak i tako nejasan fenomen

Jedan od pojmova koji gotovo svakodnevno koristimo u govoru jest pojam kulture. Pritom nam se on čini sasvim bliskim i sadržajno jasnim, ali kada počnemo o njemu dublje promišljati uvidamo svu problematičnost te apriorne percepcije i mogućnosti njegova preciziranja. Očito taj pojam spada u domenu onih brojnih s kojima se redovito susrećemo i koje nerijetko i olako podrazumijevamo, kao što su čovjek, priroda, ljubav i mnogi drugi, ali kada im se pristupi sadržajno-analitički kao da nam neprestance bježe. Slično se može reći i za fenomen kulture. Već sam veliki broj pokušaja određenja toga pojma ukazuje na njegovu sadržajnu složenost i nemogućnost jednoznačnih preciziranja. Naime, već su početkom druge polovice prošloga stoljeća dvojica američkih antropologa sabrali više od 160 različitih definicija kulture, koje su onda nastojali usustaviti kroz različite kategorizacije deskriptivnosti, povijesnosti, funkcionalnosti i slično. Broj pokušaja određenja kulture danas je još veći, a unatoč tomu opet nam ona nije u potpunosti jasna, odnosno i danas izaziva brojne rasprave i neslaganja oko preciznijega određenja. Rasprave i neslaganja danas se, između ostalog, vode i oko pitanja može li se baš svaka ljudska djelatnost svrstati pod taj pojam, koji već po sebi aludira na nešto vrijedno i plemenito, i za pojedinca i za čovječanstvo. A upravo o tom pristupu uvelike ovisi i način govora o kulturi te njezino preciznije razumijevanje, kao i koncepti njezina istraživanja i proučavanja.

Razumijevanje kulture kroz povijest

Kroz povijest se razumijevanje pojma pa i sadržaja kulture dosta mijenjalo, polazeći od njegova početnoga ili izvornoga značenja kao osobne zauzetosti u oplemenjivanju vlastitoga duha i radu na sebi. Dakle, kulturu se poglavito shvaćalo kao aktivni oblik usavršavanja nečega što je po svojoj naravi sposobno za usavršavanje, a

izv. prof. Ivo Džinić

pojedinaac se pritom istodobno predstavlja i kao subjekt i kao objekt vlastitoga kultiviranja. Starorimska metafora o kultiviranju ljudskoga duha (*cultura animi*) zauzela je klasično mjesto u zapadnom razumijevanju kulture općenito i posebno u smislu ideje obrazovanja. S tim se usko povezano kulturu ubrzo počelo shvaćati i kao usvojenost kulturnih sadržaja u smislu samih plodova vlastite zauzetosti u procesu kultiviranja. Znatno kasnije pojam kulture poprimit će nova značenja kada dođe do duhovnoga i pojmovnoga prijenosa razvojnih procesa s pojedinca na kolektiv.

Riječ je o sredini 17. stoljeća kada se pojmom kulture sve više označavaju i progresivne kolektivne misaone, običajne i tehničke djelatnosti nekoga naroda ili društva. U daljnjem razvoju dolazi i do pojave pojma civilizacije, ponajprije kao sinonima pojmu kulture, a potom i kao njegove suprotnosti. U prošlom stoljeću došlo je do svojevrsnoga ograničavanja toga pojma na konkretna objektivirana kulturna dobra koja su stvorena za višu sferu vrijednosti, poput djela u umjetnosti, literaturi, znanosti i filozofiji. Ako je nekada antička metafora *cultura animi* predstavlja-

la zauzetu brigu o naravnim izvorima života, iz kojih su plodovi kultiviranosti tek morali polagano sazrijevati, sada se to odnosi na mnoštvo visokokvalitetnih proizvoda, odnosno osamostaljenih i za kolektivno prisvajanje podobnih tvorevina. Dakle, više nije toliko prisutan element brige o unutarnjem raspoloženju pojedinca, nego se naglasak stavlja na zasebne tvorevine koje svojom uzvišenošću i posebnom aumom privlače interese i zauzetosti pojedinca. U novije vrijeme pojavom koncepta kulturnih studija (*Cultural Studies*) ponovo je došlo do promjene u shvaćanju poj-

ma i sadržaja kulture, pri čemu je došlo i do bitnoga proširenja samoga sadržaja kulture i onoga što je kulturno relevantno.

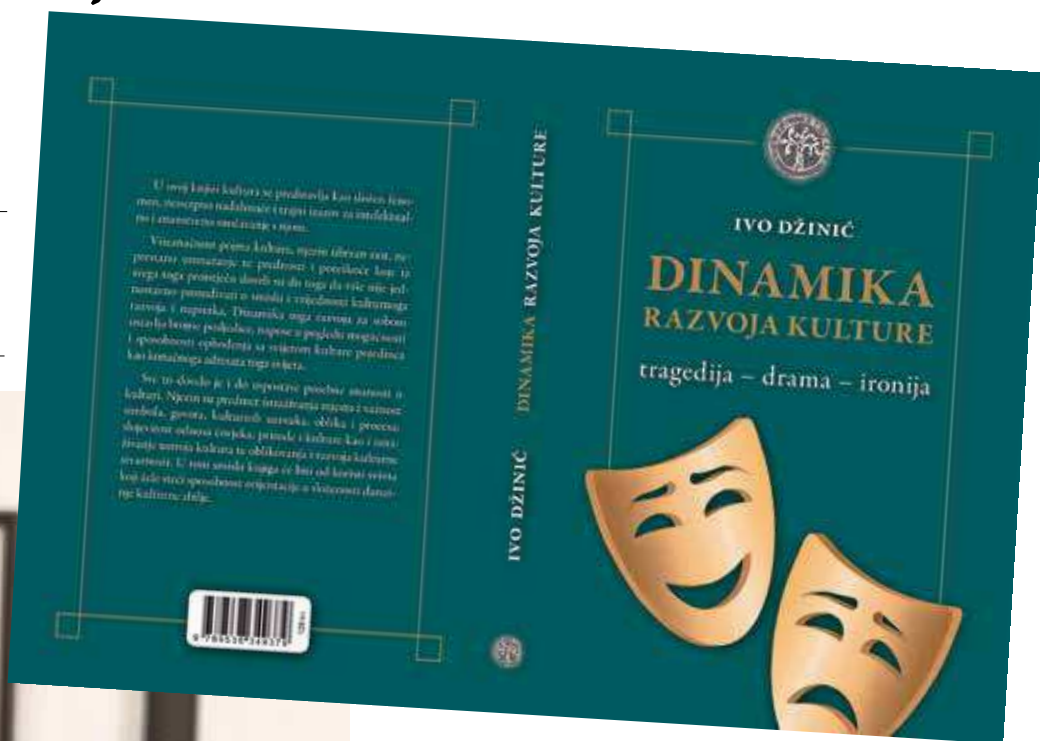
Kulturna kritika i problematičnosti razvoja kulture

S razvojem pojma i sadržaja kulture istodobno se razvijala i kulturna kritika kao oblik negodovanja u pogledu različitih načina malverzacija, neprimjerenoga ponašanja, otuđenja i općenito urušavanja određenih vrijednosti. Sam pojam kritike u epohi europskoga prosvjetiteljstva zadobio je i semantičku konturu, a presudno za uspjeh takve semantike i njegova doprinosa društvenoj samoanalizi jest daleko više osjetljivost za poteškoće na koje uporno ukazuje negoli pojmovna oštrina i metodološka samokontrola. Neka od tipičnih obilježja kulturno-kritičkoga misaonoga obrascu jesu vrijednosno razlikovanje između zadanosti nekoga ideala i iskrivljenosti aktualne situacije, potom svijest o vremenskom trenutku unutar povijesti kao procesu napretka i usavršavanja, osjet-

ljivost i otvorenost prema novim datostima i poteškoćama koje iz njih proizlaze, kao i nezahtjevnost u pogledu suzstavnosti, terminološke preciznosti i analitičke dubine. Pojednostavljeno rečeno kod kulturne kritike riječ je o više ili manje funkcionalnom načinu refleksije modernosti, ovisno možda ponajviše o tome koliko je takva kritika stimulativna, odnosno koliko odgovorno i disciplinirano umjesto afektivno i estetski pristupa analizi zahtjeva modernosti. Pritom je najčešće riječ o dijagnosticiranju neke društveno-kulturne problematike ili anomalije, na koju se potom nastoji ozbiljno ukazati i analizirati.

Tragedija i (li) drama kulture?

Jedan od tako dijagnosticiраних kulturnih fenomena jest i teza o sve snažnijem i bržem umnažanju kulturnih tvorevina kao o stvarnoj problematici dinamike kulturnoga razvoja. Teško ju je zanjekati i onim najkritičnijima prema problematici ubrzanoga umnažanja kulturnih oblika, jer je s obzirom na generiranje uvijek nove literature o toj temi očito riječ o specifičnom osjećaju karakterističnom posebno za moderno društvo. To beskonačno i sve brže umnažanje svijeta objektivne kulture istovremeno onemogućava pojedincima kao konačnim adresatima toga svijeta primjereno praćenje i participaciju na njemu. Sve većim kvantitativnim umnažanjem svijeta objektivne kulture istodobno sve više dolazi i do otuđenja između toga svijeta i pojedinaca koji stvaraju tu objektivnu kulturu. Dakle, emancipaciji samostalnih kulturnih tvorevina na strani objektivne kulture odgovara gubitak moći i kontrole na strani subjekta. Ilu-

“

Emancipaciji samostalnih kulturnih tvorevina na strani objektivne kulture odgovara gubitak moći i kontrole na strani subjekta

strativno se može reći kako je riječ o većini dobro poznatom iskustvu kojemu je imanentan osjećaj suočavanja s nepreglednim i neobuhvatnim mnoštvom podataka, elemenata, programa, sustava i studija, poradi čega se nerijetko i olako može zapasti u neku vrstu osjećaja nemoći i rezignacije. Potonje pak mogu pridonijeti svojevrsnoj zakočenosti i skučenosti u pogledu na produktivne mogućnosti i potrebu primjerenoga participiranja na kulturnim dobrima, te posljedično ozbiljno uzdrmati i sam identitet pojedinca. Ta diskrepancija između objektivne i subjektivne kulture provlači se kroz čitavu povijest čovječanstva. S njom je usko povezano i pitanje mogućnosti njezina primjerenoga nadvladavanja, odnosno aktivnoga sudjelovanja na tom i takvom svijetu objektivne kulture, bez obzira na naznačene poteškoće. Takvu dijalektiku dinamike kulturnoga razvoja, odnosno sve većega i ubrzanijega umnažanja svijeta objektivne kulture te njezina odraza na (samo)kultiviranje pojedinaca moguće je tumačiti kao tragediju same kulture zbog činjenice da bi ona u jednom trenutku mogla postati svrhom samoj sebi i izgubiti poveznicu s pojedincima kojima je i namijenjena. Oni realniji (optimističniji!) na tu će dijalektiku gledati više kao na dramu koja je činjenična i generira određene poteškoće, ali ju je moguće i nadilći zauzetim participiranjem na objektivnim tvorevinama, zbog percepcije kako one nisu neke u sebi zatvorene ljušture, nego su podložne daljnjim mijenama i preoblikovanjima. Dinamika kulturnoga razvoja pokazuje i elemente ironije shvaćene u retoričkom smislu riječi kao ukaza na mogućnost različitih i međusobno nerijetko i paradoksalnih situacija. No najvažnije je kako se upravo svoj složenosti dinamike kulturnoga razvoja može i treba pristupiti s ironijom u filozofskom (sokratovskom!) smislu te riječi, odnosno s opuštenom ozbiljnošću. To znači sa sviješću kako zbog činjenično ubrzana razvoja svijeta objektivne kulture pojedincima doista nije moguće sve pratiti i sa svim biti primjereno upoznat, ali to ne znači da se treba prepustiti rezignaciji i (li) jadikovanju, koji su u stvarnosti najbolji način da se doista ništa ne čini ili poduzima u stvaralačkom smislu. Upravo naznačenim pristupom bez obzira na opseg i brzinu razvoja kulture otvaraju se velike mogućnost za pojedinca i njegovu participaciju u svijetu objektivne kulture.

Važnost i obilježja kulturologije

Između ostaloga i uslijed dinamike kulturnoga razvoja čini se nužnom zasebna znanost o kulturi, odnosno kulturologija. Ta se tvrdnja ne temelji na primisli nadoknade kakve štete zbog dinamike razvoja kulture, ni na možebitnom razumijevanju zadaće kulturologije kao svojevrsna utočišta tradicionalnih obrazaca mišljenja u refleksiji kulture, nego na njezinu proaktivnom i inovativnom potencijalu znanstvene samoodrživosti kao refleksije nad cjelinom kulturne zbilje. Složenost samoga fenomena kulture kao glavnoga predmeta istraživanja kulturologije, već po sebi implicira potrebu odgovarajućega obli-

“Kulturologija se pokazuje važnom i nužnom znanstvenom disciplinom zbog same formativne uloge kulture u pogledu individualnoga i kolektivnoga (su)života

ka teorijske refleksije, koji će višestruko biti od koristi, napose za subjektivnu kulturnu upućenost i relevantnost pojedinaca kao konačnih adresata objektivnoga svijeta kulture. To implicira da se kulturologija pokazuje važnom i nužnom znanstvenom disciplinom zbog same formativne uloge kulture u pogledu individualnoga i kolektivnoga (su)života. Riječ je o zasebnoj znanstvenoj disciplini sa specifičnim teorijskim i metodološkim pristupom u istraživanju vlastitoga predmeta, odnosno cjeline i osebnosti kulturne zbilje, pri čemu valja istaknuti i njezinu autorefleksivnu dimenziju, odnosno činjenicu da je za nju kultura u cjelini ujedno objekt i okvir vlastitog interesa. Ona je specifična i zbog vlastite oslonjenosti na spomenutu stariju njemačku tradiciju duhovnih znanosti, odnosno na filozofiju kulture, povijest kulture i umjetnosti, filozofsku antropologiju i sociologiju. No koncept kulturologije uvažava i novonastale okolnosti u razvoju humanističkih znanosti te ima potencijala za daljnji razvoj, budući da implicira raznovrsnost različitih znanstveno-teorijskih pristupa. Osim istraživanja filozofije kulture te povijesti razvoja određenih područja i aspekata kulture, kao i suodnosa čovjeka i kulture, kulturologija implicira empirijsku dimenziju istraživanja kulture s fokusom na suvremene kulturne izazove te metode i tehnike suočavanja s njima. Stoga je jasno da takav pristup zahtijeva transdisciplinarnu istraživačku usmjerenost kulturologije i usku povezanost sa srodnim znanstvenim disciplinama. Ona je zbog izazova i riskantnosti suvremenoga doba pozvana istraživati i fenomen znanja općenito, a napose odnos kulture i različitih oblika znanja. Kulturologija treba propitkivati mjeru uvažavanja kulture u institucionaliziranim spoznajnim procesima, što znači da se ne pokazuje samo kao opisna znanost o fenomenu kulture, nego i kao orijentacijsko znanje u novim okolnostima i njihovim izazovima. Kao znanost, ona omogućava i pluriperspektivni pristup proučavanju osebnosti kulturne zbilje te percipira moderno doba kao vlastito doba, koje istovremeno uvažava i starije tradicije, ali i stvara preduvjete za vlastito kreiranje. Dakle, pluriperspektivizam predstavlja sadržajnu odrednicu kulturologije kao znanosti o kulturi te istodobno i njezinu metodu pristupa proučavanju osebnosti kulturne zbilje.

STUP! 2022.

Split kao globalni epicentar studentskog poduzetništva

Na trećem izdanju međunarodnog sveučilišnog startup natjecanja “STup! 2022.” sudjelovale su čak 42 startup ekipe koje su predstavljale 21 sveučilište iz 16 zemalja

Piše **MILA PULJIZ**

Na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Splitu održano je treće izdanje međunarodnog sveučilišnog startup natjecanja “STup! 2022.”. Na velikom natjecanju sudjelovale su čak 42 startup ekipe koje su predstavljale 21 sveučilište iz 16 zemalja. Natjecanje je otvorio dekan Ekonomskog fakulteta izv. prof. dr. sc. Vinko Muštra, dok se u ime Sveučilišta u Splitu nazočnima obratila prorektorica za znanost i inovacije prof. dr. sc. Leandra Vranješ Markić. “STup!” ima svoju tradiciju, svoju prepoznatljivost, sudjeluju 42 tima iz cijelog svijeta, iz Malezije, Poljske, svih okolnih država, pogotovo Republike Hrvatske, te pokazuje koliko su ove stvari bitne i koliko mi možemo pomoći cijeloj zajednici gradeći bolje odnose. Ekonomski fakultet, dakako, ovo ne bi mogao napraviti sam bez pomoći svih partnera, od Županije i Grada do niza privatnih subjekata, kojima svi- ma moramo zahvaliti, i samo tako nastaviti dalje”, kazao je dekan Muštra, a ponos nije krila ni prorektorica Vranješ Markić. “Vještine koje na taj način stječu i znanje bit će im korisni bez obzira kojim putem krenuli, a mi se nadamo da će što veći broj njih uspje-

ti razviti svoje poduzetničke ideje i donijeti nove proizvode i usluge na naše i međunarodno tržište te stvoriti novu vrijednost za društvo”, dodala je. Prvo mjesto odnio je MetaBelly iz Splita, drugo mjesto zauzeo je projekt RückMal iz Njemačke, dok je treće mjesto pripalo projektu Voicit iz Španjolske. Natjecanje “STup!2022.” pridonijelo je umrežavanju startup timova s predstavnicima poduzetničkih institucija i investicijskih fondova koji

su bili prisutni u Splitu te se Split još jednom istaknuo na pozornici poduzetničkih događanja i aktivnosti. Potvrda kvalitetnog rada Studentskog poduzetničkog inkubatora Ekonomskog fakulteta u Splitu je i vijest da Silicon Castles iz Salzburga, strateški poslovni akcelerator, otvara područni ured s ciljem osnaživanja regionalne startup scene. Ovom suradnjom znatno će se ojačati lokalna

Pobjednik, splitski MetaBelly poduzetnička zajednica, a splitskim tvrtkama otvoriti nove mogućnosti.

KEMIJSKO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

Dodijeljeni certifikati sudionicima projekta virtualne mobilnosti u okviru SEA-EU projekta

Projekt se realizirao kroz predavanja na engleskome jeziku, osmišljena kroz suradnju dvojice profesora, Igora Jerkovića s KTF-a i Juana Carlosa Garcíje Galinda s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Cádiz

Piše **MILA PULJIZ**

Na Kemijsko-tehnološkom fakultetu jedanaest je studenata zaslužno dobilo svoje certifikate zbog sudjelovanja u projektu virtualne mobilnosti u okviru projekta Europskog sveučilišta mora (SEA-EU). Projekt se realizirao kroz predavanja na engleskome jeziku, osmišljena kroz suradnju dvojice profesora, prof. Igora Jerkovića s KTF-a i prof. Juana Carlosa Garcíje Galinda s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Cádiz.

U projektu je sudjelovalo 11 studenata KTF-a: Kristina Šimić, Matea Juraković, Mia Galić, Danijela Marić, Miran Kemura, Suzana Ljubas, Klaudija Gusić, Monika Bekan, Hana Pečar, Josipa Dugeč, Marija Brajković te dva Erasmus studenta na KTF-u Aaron Alonso Vidal i Stanisław Kurowski. Studenti su sudjelovanjem

u projektu zaslužili 1 ECTS bod, a svečanosti dodjele certifikata prisustvovali su rektor Sveučilišta u Splitu Dragan Ljutić, s KTF-a dekan Matko Erceg i prof. Igor Jerković, a s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Cádiz dekan José Manuel Montes de Oca, prodekanica za međunarodnu suradnju i mobilnost prof.

Laura Cubillana, koordinatorka za studij Biotehnologija prof. Gema Cabrera te prof. Juan Carlos García Galindo. Projekt se nastavlja i sljedeće akademske godine, a bit će otvoren za sve članice SEA-EU alijanse, pa pozivamo studente da prate obavijesti i prijave se na ovaj i druge projekte virtualne mobilnosti koji će se provoditi na KTF-u.

U OSIJEKU JE ODRŽANO DRUGO IZDANJE MEĐUNARODNE STUDENTSKE ISC GREEN KONFERENCIJE

Studenti kao garancija uspješnosti zelene tranzicije

Studenti su pažljivo slušali izlaganja svojih kolega

Studentica Dunja Keža i mentorica Mirna Sabljar

Istraživački plakati izloženi su u predvorju Fakulteta agrobiotehničkih znanosti

Konferencija ISC GREEN 2022 održana je na Fakultetu agrobiotehničkih znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Među brojnim zanimljivim predavanjima valja istaknuti plenarno izlaganje profesorice Susane Paixão iz Portugala, predsjednice Međunarodne federacije za zdravlje okoliša. Uz niz efektnih fotografija i ilustracija, na zanimljiv je način predstavila problem gospodarenja otpadom u jeku sve izraženijih klimatskih promjena

PIŠE I SNIMIO **BRANKO NAD**

U Osijeku je održano drugo izdanje Međunarodne studentske ISC Green konferencije. Ciljevi ISC GREEN konferencije su okupljanje studenata prirodnih, biomedicinskih, tehničkih, biotehničkih, društvenih i humanističkih znanosti, popularizacija znanosti, razmjena i nadogradnja znanja, promicanje multidisciplinarnog pristupa području zaštite okoliša, primjena smjernica održivog razvoja te ostvarivanje zdravijeg načina života.

Konferenciju su organizirali Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Prehrambeno-tehnološki fakultet Osijek u suradnji s Fakultetom agrobiotehničkih znanosti Osijek te mrežom visokoobrazovnih institucija suorganizatora.

Kreativnost i produktivnost

Mirna Habuda Stanić, predsjednica Organizacijskog odbora ISC Green konferencije, u uvodnome se govoru posebno obratila studentima, kojima je ovaj događaj i namijenjen. Zaželjela im je, jednostavno, da se međusobno upoznaju, povežu i razmijene iskustva:

- Sljedeći veliki korak u vašim životima je odlazak na tržište rada, gdje samo sa svojim znanjem i kompetencijama možete postići najbolje rezultate. To vam možemo reći i potvrditi upravo mi, va-

Susana Paixão iz Portugala, predsjednica Međunarodne federacije za zdravlje okoliša

ši profesori, iza kojih je dugogodišnje iskustvo. Stoga vam još jednom zahvaljujem što ste odlučili ova dva dana provesti u Osijeku. Grad nam je prekrasan i mi kao domaćini ćemo učiniti sve da ISC Green konferenciju pamтите kao sjajan događaj u vašem stručnom znanstvenome razvoju. Budite kreativni, produktivni i veseli, kao što uostalom studentska populacija i jest.

Brigita Popović sa Zavoda za agroekologiju i zaštitu okoliša, prodekanica Fakulteta agrobiotehničkih znanosti, pozvala je pak na sinergiju studenata, akademske zajednice, gospodarstva i politike: - Jasnno je da živimo u izazovnim vremenima, no apsolutno sam uvjerena da će odgovori na neke od tih izazova

proizići iz ova dva dana naše konferencije.

Rektor osječkog sveučilišta **Vlado Guberac** podsjetio je kako u ovome gradu na Dravi visoko obrazovanje stječe 17 tisuća studenata, za koje brine 2100 zaposlenih, i u njihovo zajedničko ime zaželio je dobrodošlicu te uspješan rad svim sudionicima konferencije ISC Green 2022. Veliko je ovo interdisciplinarno područje, s velikim brojem sudionika, ustvrdio je rektor Guberac te poručio:

- Nije tajna da se mladi najviše brinu za budućnost planeta. I tako treba biti. Mi stariji smo samo posudili ovaj planet od naše djece. I zato se valjda oni toliko više od nas brinu što će biti sutra s okolišem, prirodom, Zemljom. Stoga je ova konferencija prilika da ti mladi ljudi, prvenstveno naši studenti, mogu reći koja su njihova viđenja ovog problema. Njihova viđenja zelene tranzicije i, naravno, rješenja kako te probleme i prilagodbe riješiti u godinama koje su pred nama.

Moć glazbe

Među brojnim zanimljivim predavanjima svakako valja istaknuti plenarno izlaganje profesorice **Susane Paixão** iz Portugala, predsjednice Međunarodne federacije za zdravlje okoliša. Uz niz efektnih fotografija i ilustracija, na zanimljiv je način predstavila problem gospodarenja otpadom u jeku sve izraženijih klimatskih promjena.

Dunja Keža, studentica četvrte godine glazbene pedagogije na Akademiji za umjetnost i kulturu, pod mentorstvom profesorice **Mirne Sabljar**, održala je zanimljivo predavanje, odnosno predstavljanje jednog orkestra iz Paragvaja, koji je poseban po tome što su instrumente napravili od stvari pronađenih na odlagalištu otpada. Upravo ta moć glazbe u promicanju zaštite okoliša oduševila je mladu Dunju, koja je s kolegicom **Lanom Čekom** izradila i interaktivni, odnosno inkluzivni poster o ovome orkestru, prilagođen slijepim i slabovidnim osobama.

Ivica Kelam s osječkog Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti i predsjednik Hrvatskog bioetičkog društva predstavio je bioetičke aspekte čovjekova odnosa prema životinjama (u suradnji s Božicom Ploskonkom), kao i analizu bioetičkog aktivizma nevladinih udruga na primjeru Udruge "Pobjeda" (u suradnji s Katjom Kuhar).

Na kraju napornog prvog radnog dana, organizatori su sudionike konferencije pozvali u razgledavanje biserne Slavonije i Baranje, Parka prirode Kopački rit.

Podsjetimo, prva međunarodna studentska GREEN konferencija održana je 2018. godine u Osijeku i okupila je studente prirodnih, biomedicinskih, tehničkih, biotehničkih, društvenih i humanističkih znanosti, iz Hrvatske i drugih zemalja.

Profesori osječkog sveučilišta - Irela Bogut, Ivica Kelam, Željko Popović i Hrvoje Lepeduš

RAZGOVARAO I SNIMIO **BRANKO NAĐ**

PROF. MIRNA HABUDA-STANIĆ, PREHRAMBENO-TEHNOLOŠKI FAKULTET OSIJEK

Brojni studenti koji su se okupili nedavno u Osijeku, na iznimno kvalitetno organiziranoj ISC Green konferenciji, pokazali su da je novim generacijama itekako stalo do ekologije, čistog okoliša, zdravije prehrane, suživota s prirodom. Bila je to sjajna prilika da izmijene iskustva, ideje i projekte s kolegama iz svoje i drugih struka, a njihovim profesorima platforma da još više unaprijede svoja nastavno-istraživačka promišljanja o prirodi i čovjekovu mjestu u njoj.

Brojni su organizatori spomenute konferencije, no najveći dio tereta na svojim je leđima iznijela uvijek nasmijana i energijom prepuna prof. **Mirna Habuda-Stanić**s Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

–Današnje generacije posjeduju zavidna znanja, ali i interes za uključivanje, odnosno rješavanje globalne klimatske krize. Vjerujem da značajan utjecaj na njihove stavove i želje za aktivnim sudjelovanjem u rješavanju pitanja vlastite, ali i generacija koje slijede iza njih, imaju društvene mreže te mnogobrojne javne osobe iz Hrvatske i svijeta. Koje svojim primjerom i djelima nastoje osvijestiti širu javnost o značenju problema koji je posljedica prekomjernoga korištenja prirodnih resursa i neracionalnoga gospodarenja istima posljednjih desetljeća – govori za Universitas profesorica Habuda-Stanić i ne skriva oduševljenje mladim generacijama, osobito velikim brojem studenata volontera koji su joj pomagali oko konferencije.

Brinemo li dovoljno o našim planetama?

– Posljednjih godina, posebice zbog svih okolnosti koje je donijela pandemija koronavirusa, primjetan je porast brige cjelokupnog društva o budućnosti okoliša. Jer, podsjetit ću vas, u dane najrestriktivnijih mjera socijalnog distanciranja, prigodom Velikog petka 2020., i Sveti Otac je poslao jasnu i nedvosmislenu poruku. “Ne možete biti

Mladi nam daju pravo na tračak nade u zeleniju i zdraviju budućnost

Bojim se da budućnost ne nudi opciju ‘povratka na staro’. Jer to nije ni realno za očekivati. Živimo u vremenu intenzivnih promjena načina življenja naše civilizacije i suočavanja s posljedicama vlastite nebrige za planet na kojem živimo

zdravi u nezdravom okolišu.”

Kad bi odgoj za čišći okoliš trebao početi? U školama ili ranije?

– Odgoj za čišći i zdraviji okoliš, naravno, treba poticati od samog procesa odgoja i obrazovanja, dakle još u vrtićima. No, vjerujte, budući da već dvadesetak godina intenzivno radim sa studentskom populacijom, svjedočim da u studentske klupe Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku dolaze iz godine u godinu sve osvješteniji studenti, željni aktivnog uključivanja u donošenje smjernih odluka o zaštiti okoliša i našeg planeta.

Gdje kao društvo najviše kaskamo za europskim i svjetskim standardima zaštite okoliša?

– Usudila bih se reći da upravo u segmentu obrazovanja, ali i prilagodbe novim trendovima primjene zelenih tehnologija, ipak pomalo zaostajemo u odnosu na vodeće države koje žive današnju stvarnost klimatskih promjena. A to su prije svega skandinavske zemlje.

Jedan od najvećih problema današnjice je prekomjerna “proizvodnja” smeća. Koliko znanstvena zajednica može pridonijeti rješavanju toga problema?

– Znanstvena zajednica, naravno, čiji su članovi, uključujući STEM područja, ulažu svakodnevno izniman trud i napore kako bi iznašla nova rješenja kako smanjiti gomilanje otpada u okolišu, danas najvažnijeg pitanja naše civilizacije. Prijedlozi i osmišljene tehnolo-

gije su mnogobrojne, no vjerujem da je sljedeći korak na globalnoj politici i gospodarstvu, jer samo implementacijom tih ideja i rada znanstvenika u realan sektor imamo nadu za čistiju budućnost.

Europa je donošenjem Zelenog plana preuzela liderstvo na globalnoj razini u rješavanju ekoloških pitanja, a europski Zeleni plan postao je realan alat koji, uz zakonodavni okvir, treba biti pomoć u usmjeravanju i financijskih tokova k rješavanju problema gospodarenja otpadom, racionalnog korištenja prirodnih dobara i resursa, ali i mijenjanja do danas uvrježenih načina poljoprivredne proizvodnje i svih drugih ljudskih aktivnosti koje će najintenzivnije osjetiti posljedice globalne klimatske krize.

Koliko vaš Prehrambeno-biotehnološki fakultet sudjeluje u promociji zdravog života, zdravije prehrane, organskog uzgoja hrane?

– Prehrambeno-tehnološki fakultet u Osijeku već godinama intenzivno usmjerava svoje

gije su mnogobrojne, no vjerujem da je sljedeći korak na globalnoj politici i gospodarstvu, jer samo implementacijom tih ideja i rada znanstvenika u realan sektor imamo nadu za čistiju budućnost.

Europa je donošenjem Zelenog plana preuzela liderstvo na globalnoj razini u rješavanju ekoloških pitanja, a europski Zeleni plan postao je realan alat koji, uz zakonodavni okvir, treba biti pomoć u usmjeravanju i financijskih tokova k rješavanju problema gospodarenja otpadom, racionalnog korištenja prirodnih dobara i resursa, ali i mijenjanja do danas uvrježenih načina poljoprivredne proizvodnje i svih drugih ljudskih aktivnosti koje će najintenzivnije osjetiti posljedice globalne klimatske krize.

Koliko vaš Prehrambeno-biotehnološki fakultet sudjeluje u promociji zdravog života, zdravije prehrane, organskog uzgoja hrane?

– Prehrambeno-tehnološki fakultet u Osijeku već godinama intenzivno usmjerava svoje

gije su mnogobrojne, no vjerujem da je sljedeći korak na globalnoj politici i gospodarstvu, jer samo implementacijom tih ideja i rada znanstvenika u realan sektor imamo nadu za čistiju budućnost.

Naši se studenti vrlo rado uključuju u sve akcije i promocije na navedenu temu te sam mišljenja da smo kao institucija, s ljudskim potencijalima, ali prije svega i obrazovanjem studenata, na dobrom putu davanja vlastita doprinosa u ostvarivanju zdravijeg i klimatskim promjenama prilagođenijeg načina života.

Vode li mladi, studenti Osječkog sveučilišta, računa o tome što uopće jedu?

– Naravno. Ne samo da vode računa o vlastitu jelovniku, već daju značajan doprinos i u širenju znanja o toj temi aktivnim sudjelovanjem u svim aktivnostima popularizacije znanosti našeg Prehrambeno-tehnološkog fakulteta koje aktivno tijekom godine provodimo.

Zabrana jednokratne plastike (na papiru) činila se kao velik uspjeh Europske unije,

“

U segmentu obrazovanja, ali i prilagodbe novim trendovima primjene zelenih tehnologija, zaostajemo u odnosu na vodeće države koje žive današnju stvarnost klimatskih promjena

međutim, u praksi vidimo da to baš ne funkcionira. Dućani su i dalje prepuni jednokratnih vrećica za voće i povrće, kafići i dalje poslužuju plastične žličice, slamke... Kako to komentirate?

– Navike potrošača se teško i sporo mijenjaju. Međutim, smatram da, neovisno o činjenici da je, i nakon donošenja i stupanja na snagu značajne inicijative i zakona o zabrani, jednokratna plastika i dalje prisutna na tržištu, najvažnije je da je postavljen temelj i zauzet dobar smjer po tom pitanju. Pa će navedene mjere dugoročno i zasigurno rezultirati čistijim okolišem i manjom količinom plastike oko nas.

Zašto u Hrvatskoj tranzicija u zelenu, obnovljivu energiju ide tako sporo?

– Za primjenu smjera zelene tranzicije i rješenja korištenja zelene energije potrebni su kako financijski, tako podjednako i ljudski resursi. Prethodno sam navela da smatram da upravo segment obrazovanja kasni za tempom koji ima većina razvijenih i ekološki osvještenih europskih zemalja. Već danas se postavlja pitanje na stručnoj razini hoćemo li imati dovoljne ljudske resurse da koristimo financijske potpore kojima će Europska komisija snažno podupirati zelenu i digitalnu tranziciju gospodarstava svojih članica. Mišljenja sam da upravo po tom pitanju moramo brzo i više nego učinkovito djelovati kao društvo i kao država.

Neki znanstvenici upozoravaju da smo već prešli “point of no return” što se tiče onečišćenja, eksploatacije prirodnih resursa. Očekuje li nas crna budućnost?

– Bojim se da budućnost koja dolazi, upravo kako ste naveli, ne nudi opciju “povratka na staro”. Jer to nije ni realno za očekivati. Živimo u vremenu intenzivnih promjena načina življenja naše civilizacije i suočavanja s posljedicama vlastite nebrige za planet na kojem živimo.

Uvjerena sam da generacije koje dolaze imaju pred sobom niz izazova koji će zahtijevati globalno jedinstvo i pristup rješavanju svih okolišnih problema. Granice među državama su samo administrativne prirode, a globalna pandemija koronavirusa nam je na vrlo jasan i nedvojbjen način pokazala da i uz najjače mjere izolacije nitko na ovom svijetu nije otok za sebe te da najcrniji scenariji uzrokovani desetljećima nebrige za okoliš jednako pogađaju i pogađat će sve stanovnike našeg planeta.

Dopustite da istaknem, upravo mladost koja se nedavno okupila u Osijeku, na 2. međunarodnoj studentskoj Green konferenciji, uključenost studenata svih znanstvenih i umjetničkih grana u temu ove konferencije, ostavlja i daje pravo na mali tračak nade u zeleniju i zdraviju budućnost.

MARIJANA PETIR, PREDSDJEDNICA
SABORSKOG ODBORA ZA POLJOPRIVREDU

U suživotu s prirodom mjesti za GMO nema!

Potičemo zemlje koje se nalaze na području Alpe-Adria-Dunav da prepoznaju važnost podupiranja ekološke proizvodnje hrane i održivog turizma, te da podrže naše usmjerenje suživota s prirodom, koliko je to moguće u današnjim okolnostima, u kojem sasvim sigurno nema mjesta za GMO

RAZGOVARAO
BRANKO NAD

Otpor hrvatskih bioetičara genetski modificiranim organizmima u proizvodnji hrane, poljodjelstvu, odnosno poljoprivredi bio je glavna tema okruglog stola na nedavnim jubilarnim, 20. Lošinjским danima bioetike. Direktni povod bila je Deklaracija o Alpe-Adria-Dunav području slobodnom od GMO-a, koju je Hrvatski sabor donio 25. ožujka 2022. godine. Navedena deklaracija rezultat je neprekidnog angažmana akademskih, političkih i civilno-društvenih aktera koji su u proteklih četrdeset stoljeća pružali otpor imperijalnoj tehnologiji GMO-a. Među njima, veliku ulogu imala je hrvatska političarka Marijana Petir, predsjednica saborskog Odbora za poljoprivredu i bivša zastupnica u Europskom parlamentu, s kojom smo razgovarali o 25 godina borbe, odnosno nastojanja da se spriječi ulazak GMO tehnologije u Hrvatsku. Označava li usvajanje Deklaracije slavljenje pobjede ili tek početak prave borbe protiv GMO-a, pitamo je na terasi lošinskog hotela gdje je održan okrugli stol "Hrvatska i GMO: od creskog Apela do saborske Deklaracije".

– Borba uvijek traje. Da bi sačuvali vrijednosti, ono u što vjerujemo i za što se zalažemo, uvijek moramo biti budni i na oprezu. Posebno kada je riječ o tzv. konverzijskim tehnikama u

koje se ubraja i GMO, gdje se gen jedne vrste unosi u drugu, i ne znamo koje će to posljedice izazvati. Zastupnici takvih tehnologija često su financirani od multinacionalnih kompanija, imaju veliki prostor u medijima pa se čini onda da su snažniji i glasniji, odnosno da predstavljaju većinu, premda to nije tako jer se većina hrvatskih građana protivi GMO-u. Na nama je, političarima, ali i znanstvenicima, nevladinih udrugama, svima onima koji smatraju da hrvatski suverenitet, odnosno biotički suverenitet treba štiti, da budemo budni i poduzimamo sve potrebe aktivnosti.

Ipak, donošenje Deklaracije je veliki uspjeh, zar ne?

– Svakako, jer štiti ono do čega nam je stalo i promiče ono s čim se ponosimo. Ako pođemo od činjenice da je Hrvatska mala zemlja s relativno dobro očuvanim okolišem, da smo mali zagađivači u regionalnom i globalnom smislu, da proizvodimo hranu

na tradicionalan način, da je gotovo 50 posto teritorija Hrvatske zaštićeno u različitim kategorijama na temelju Zakona o zaštiti prirode, da 20 posto BDP-a čini turizam koji treba biti održiv, onda je potpuno jasno u kojem smjeru se trebamo razvijati. To su područja i teme gdje možemo dobiti dodanu vrijednost. A da bismo to ostvarili, moramo čuvati svoje resurse.

Inicijativa se proširila na cijelu Alpe-Adria-Dunav regiju...

– Nije dovoljno da potrebu zaštite od GMO-a prepoznamo samo mi. Važno je da to bude dio institucionalnih odluka i službenih politika. Isto tako, s obzirom na to da je priroda čudesna i reagira na svaku našu intervenciju, oporaviti ne poznaju granice, vjetar puše preko državnih teritorija, vode prolaze preko državnih granica... važno je da za takav način promišljanja dobijemo podršku i od zemalja u okruženju.

S ovakvom deklaracijom potičemo da zemlje koje se nalaze na području Alpe-Adria-Dunav prepoznaju važnost podupiranja ekološke proizvodnje hrane i održivog turizma te podrže naše usmjerenje suživota s prirodom, koliko je to moguće u današnjim okolnostima, u kojem sasvim sigurno nema mjesta za GMO.

Borba za GMO free Hrvatsku je davno počela, ali nije završena. Možemo reći da smo se pozicionirali i da je Hrvatska sada lider uspostave Alpe-Adria-Dunav područja slobodnog od GMO-a, a naša inicijati-

va ima za cilj pridobiti i one zemlje s dužom demokracijom, većim utjecajem i većim proračunima. Želimo da i oni promišljaju dugoročno, o budućnosti, a ne da imaju kratkoročne reakcije kada se dogodi neka kriza i da u brzini posežu za lošim rješenjima. Ako se otvori prostor za GMO, tu nema povratnog procesa, nema natrag, zato djelujemo sada, da sutra ne bi bilo prekasno.

Puno je mitova o GMO-u, jedan od njih svakako je da bez GMO-a nećemo imati dovoljno hrane na Zemlji. Koliko uopće Hrvati znaju o GMO-u, odnosno koliko ih treba educirati, da bi se znali i na osobnoj razini oduprijeti svemu tome?

– Prema podacima koje imam, većina Hrvata ne želi GMO. Proistječe li to samo iz znanja o toj problematici ili iz straha jer se još uvijek ne zna dovoljno o utjecaju GMO-a na ljudsko zdravlje, teško mi je odgovoriti. U konačnici, za tržište je važno ima li proizvod kupca ili nema. GMO očigledno u Hrvatskoj nema kupce. No, moram reći da

mnogi ljudi involvirani u teme poljoprivrede, zaštite okoliša i održivog razvoja, a koji su zagovornici GMO-a, ne razlikuju GMO od oplemenjivanja bilja, odnosno stvaranja hibrida. Oni ne razumiju da to nije isto i da je hibrid ono što se dobiva križanjem unutar iste vrste, a GMO je ubacivanje gena jedne vrste u drugu vrstu, a da ne znamo što ćemo tako dobiti, niti kako će to utjecati na kompletnu biološku ravnotežu, te kasnije i na ljudsko zdravlje. Čini mi se, stoga, da edukacije nikad dosta, i u znanosti, i u politici.

Uz to, danas, kada prevladava bojazan što ćemo sutra jesti, treba ljudima razjasniti da pitanje gladi nije pitanje hrane, već pitanje politike, i da u tome smislu GMO sasvim sigurno nije odgovor. Pokazalo se da tamo gdje GMO kao praksa u proizvodnji hrane ima primat, ustvari žive jako siromašni ljudi, s opustošenim njivama, čija je biološka raznolikost uništena, a zdravlje bitno narušeno. Možda je ova deklaracija alat da ponovo ra-

zjasnimo i razdvojimo neke pojmove kako se GMO ideologijom ne bi obmanjivalo javnost.

Može li jača popularizacija GMO free hrane konačno revitalizirati naše tužno i zapušteno selo?

– Sasvim sigurno, mi proizvodimo hranu bez GMO-a i naša hrana ima okus koji nikog ne ostavlja ravnodušnim. No da bi ta hrana imala veću konkurentnost i dodanu vrijednost, trebamo je deklarirati kao GMO free i za to nam treba Zakon o označavanju GMO free proizvoda, kao i osnaženi laboratoriji koji takve proizvode mogu kontrolirati. Odbor za poljoprivredu Hrvatskog sabora taj je zahtjev ugradio u Deklaraciju i dobili smo pozitivno očitovanje od Ministarstva poljoprivrede da su počeli s izradom takvog zakona. U međuvremenu, ovog trenutka je u raspravi Akcijski plan o razvoju ekološke poljoprivrede u Hrvatskoj. Tu bilježimo relativno dobre trendove u odnosu na ostatak Europske unije i površine u Hrvatskoj pod ekološkom proizvodnjom rastu.

No ono što mene ustvari brine je struktura ekološke proizvodnje, jer neki idu linijom manjeg otpora pa onda sade isključivo orahe i lješnjake, o kojima ne vode uvijek brigu kako treba, pa je zato važno pojačati inspekcijske nadzore. Ali kao što je Europska komisija dobro primijetila u preporukama za naš Nacionalni strateški plan, bilo bi poželjno proizvoditi proizvode koji mogu biti konkurentniji na tržištu, i tu

PIXABAY

je potrebno uložiti dodatne napore.

Zašto onda mladi, uz sav taj poljoprivredni potencijal i želju tržišta za zdravom, GMO free hranom, napuštaju ruralne predjele?

– Da bi mlade zadržali na selu, posebice da se bave poljoprivredom, osigurane su potpore s europske razine koja će sljedeće godine iznositi 100 tisuća eura po mladom poljoprivredniku za pokretanje poljoprivrednog biznisa, a odnose se na mlade do 40 godina. No izvješće Europskog revizorskog suda je pokazalo da sam novac po sebi koji se izdvaja u tu svrhu ne daje željene rezultate, jer se broj mladih poljoprivrednika, unatoč visokim sredstvima, smanjuje. Razlog tome je što se mladi poljoprivrednici suočavaju s preprekama da ne mogu ući u posjed poljoprivrednog zemljišta, da nemaju pristup jeftinim kreditima, a problem je i samog tržišta gdje vladaju nepošteni uvjeti, što nije specifično samo za Hrvatsku nego i sve europske zemlje.

Nedavno smo usvojili Zakon o poljoprivrednom zemljištu gdje je upravo na prijedlog Odbora za poljoprivredu Hrvatskog sabora kojim predsjedam, u sustavu bodovanja koje omogućava poljoprivrednicima da imaju prednost pri zakupu državnog poljoprivrednog zemljišta, usvojen naš amandman da se dodatnim bodovima nagrade mladi poljoprivrednici, žene poljopri-

“Problem je i što je poljoprivredno zanimanje još uvijek je nedovoljno atraktivno. U nekim sredinama se čak smatra i pejorativnim, što je potpuno pogrešno!”

vrednice, mali i srednji poljoprivrednici, domicilni poljoprivrednici... Time smo tražili da se ono što je usvojeno u Strategiji poljoprivrede pretoči u zakon, i u tome smo uspjeli, svima je jasno da ne možeš proizvoditi hranu ako nemaš poljoprivredno zemljište. Selima treba, da bi bila poželjna i funkcionalna za život, osigurati adekvatnu društvenu, socijalnu i komunalnu infrastrukturu. Financiranje opstanka ruralnog prostora ne može ići samo iz Fonda za ruralni razvoj već za to financiranje mora biti višezvrsko, što znači da se moraju uključiti i drugi fondovi EU-a kako bi osigurali dovoljno sredstva važnih za sve potrebne projekte.

Neće mladi ostati negdje gdje nemaju ni vrtića ni škola...

– Naravno. No, osim toga, treba nam i blizina adekvatne zdravstvene skrbi,

trebaju nam bolje prometnice, a preduvjet za svako poslovanje je digitalizacija. Ako se morate penjati na stablo da uhvatite signal za internet, onda je to ozbiljan problem koji nikog neće niti zadržati niti privući u ruralne sredine. Do kraja 2025. godine Hrvatska bi trebala imati potpunu pokrivenost brzim širokopojasnim internetom, no hoće li to doista biti ostvarivo, teško mi je ovog trenutka reći, činjenica je da smo mi pri digitalizaciji ruralnog prostora pri samom dnu Europske unije. Uz to, za sve one koji se žele baviti poljoprivredom, treba osigurati podršku savjetodavne službe, a danas je situacija da jedan savjetodavac dolazi na 585 poljoprivrednih obiteljskih gospodarstava, što je naravno premalo. Dakle, savjetodavnu službu treba kapacitirati, oni se trebaju stalno educirati da bi išli ukorak s novim trendovima i da mogu pomoći poljoprivrednicima. Iz posljednjeg pomora pčela u Međimurju, vidljivo je da se zaštitna sredstva još uvijek ne koriste na pravilan način i da je tu potrebna edukacija.

Iako, prema analizi Europske komisije, Hrvatska u odnosu na druge države članice koristi puno manje pesticida i antimikrobnih sredstava, očigledno netko ili uvozi ilegalno sredstva koja nisu dopuštena u Europskoj uniji, ili ne zna njima rukovati ili misli “ako dodam malo više, bit će bolje”. To sve daje rezultate koji su pogubni, jer ako izgubimo opravišne, uništiti ćemo cijeli lanac proizvodnje hrane. Bez pčela nema proizvodnje hrane, a bez hrane nema života, i bilo bi dobro da to svi napokon shvate.

Imamo li u poljoprivredi dovoljno školovanih kadrova? Čini se da je ipak premalo znanja da bi naša poljoprivreda bila konkurentna...

– Nažalost, to je istina, ispod smo prosjeka Europske unije po broju školovanih kadrova kada govorimo i o strukovnom i visokom obrazovanju u poljoprivredi. Razgovarala sam o tome s dekanom Agronomskog fakulteta u Zagrebu, ali i s drugima koji u tom segmentu mogu pomoći.

Problem je i što je poljoprivredno zanimanje još uvijek nedovoljno atraktivno. U nekim sredinama se čak smatra i pejorativnim, što je potpuno pogrešno. Uz to, poljoprivrednici su potplaćeni i rade za ispodprosječna primanja. Sve su to razlozi slabog interesa mladih za bavljenje poljoprivredom. Treba raditi na razvoju svijesti kod mladih ljudi da drukčije doživljavaju poljoprivredu, ali i kod svih ostalih o važnosti podrške lokalnoj poljoprivrednoj proizvodnji hrane koja zaista jeste GMO free. A da bi to i ostala, odnosno da bi naša deklaracija zaživjela, svi skupa kao narod moramo početi shvaćati kakve benefite nam takva poljoprivredna proizvodnja donosi. U takvom scenariju ne trebamo se bojati za budućnost hrvatske poljoprivrede.

JEDINSTVENI PREDMET AGRONOMSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Kukci na tanjuru? U slast!

Cilj predmeta, koji su na zagrebačkoj Agronomiji već upisali studenti iz Njemačke, Francuske i Češke, stjecanje je znanja o raznolikosti jestivih kukaca i važnosti korištenja kukaca kao hrane za ljude i životinje te o zakonskom okviru njihove uporabe

NAPISALA

DARIJA LEMIĆ

SNIMILA

HELENA VIRIĆ GAŠPARIĆ

Na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u sklopu studija na engleskom jeziku Environment, agriculture and resource management (INTER-EnAgro) od 2022. godine izvodi se izborni predmet Insects as food and feed. Predmetu je koordinatorica prof. Renata Bažok, a suradnice izv. prof. Darija Lemić, doc. Maja Čačija i Martina Kadoić Balaško, mag. ing. agr.

Cilj predmeta, koji su već u ljetnom semestru 2022. akademске godine upisali studenti iz Njemačke, Francuske i Češke, stjecanje je znanja o raznolikosti jestivih kukaca i važnosti korištenja kukaca kao hrane za ljude i životinje te o zakonskom okviru njihove uporabe.

Studenti su naučili osnove o kukcima kao izvoru hrane bogate proteinima te o mogućnostima njihove uporabe i proizvodnje. Osim toga, naučili su ekološke prednosti entomofagije i njezinu ulogu u očuvanju okoliša te zdravlju i egzistenciji. Kroz laboratorijske vježbe studenti su pokušali uzgojiti jestive kukce te su samostalno proveli anketu o stavovima ljudi o entomofagiji, a rezultati su pokazali da više od 70 % ispitanika želi probati kukce i naučiti više o takvoj vrsti hrane. Valja naznačiti da je anketirana mlada populacija (20 do 40 godina), dok na razini cijele populacije očekujemo dramatično drugačiji rezultat i vrlo izražen tzv. bljak efekt.

U idućoj akademskoj godini i novoj generaciji studenata cilj će biti u ispitivanje uključiti stariju i u prehrani “konzervativniju” populaciju. Na kraju semestra organizirana je degustacija kukaca za studente i djelatnike fakulteta. Svi degustirani kukci naručeni su iz certificiranih tvornica u UK i Tajlandu, a većini sudionika to je bio i prvi kontakt s takvom vrstom hrane.

Zaključak je bio da je puno lakše konzumirati prerađene kukce (keks s proteinom kukaca) i da je puno hrabrosti potrebno za pojesti prženog zrikavca. Valja napomenuti da se za kukce u čokoladi ipak tražila porcija više.

Nastavnici i studenti ovog predmeta sudjelovali su i na međunarodnoj konferenciji Insects as food and feed, održanoj u organizaciji Royal Entomological Society, London, UK. S obzirom na malo informacija dostupnih u znanstvenim i stručnim krugovima kod nas, ovo je bila izuzetna prilika da se doznaju svjetski relevantne informacije o važnosti i uzgoju kukaca za prehranu.

Važnost kukaca kao hrane

Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA) 13. siječnja 2021. donijela je odluku da je ličinka velikog brašnara (Tenebrio molitor) sigurna za konzumaciju u prehrani čovjeka. To je prvo odobrenje kukca za prehranu pod nazivom “nova hrana”. Nova hrana poseban je zakonodavni pojam koji se odnosi na sastojke hrane i hranu koja se nije u značajnoj mjeri upotrebljavala za prehranu ljudi u EU-u prije 1997. godine. Dana 2. srpnja 2021., EFSA je

“Kukci dobivaju svjetsku pozornost jer se smatraju budućom hranom na planetu. Organizacija za hranu i poljoprivredu (FAO) Ujedinjenih naroda (UN) godinama ulaže kontinuirane napore na popularizaciji entomofagije kao zdrave, održive i ekološki prihvatljive prakse

objavila još jedno znanstveno mišljenje u kojem se navodi da je skakavac u smrznutom, osušenom ili samljevenom stanju siguran za ljudsku prehranu. EFSA je 17. kolovoza 2021. objavila još jednu sigurnosnu procjenu o cvrčcima (vrsta Acheta domestica), u kojoj se navodi da su smrznute i sušene formulacije cvrčaka sigurne za konzumaciju. Ova odobrenja i mišljenja vjerojatno će otvoriti put i drugim kukcima (skakavci, mravi, cvrčci, muhe, pčele, gusjenice), čiji se dolazak na naše tržište (i tanjure) najavljuje već petnaestak godina.

Iako oko 2,5 milijardi ljudi širom svijeta jede kukce, a različite ličinke su se u stara rimska vremena smatrale delikcijom, ova vrsta hrane ipak

nije dio tipičnih europskih prehrambenih navika. Preko 1900 različitih kukaca koristi se za hranu prema izvješću UN-a, što u zapadnom svijetu većinom izaziva zgražanje i gadeenje zbog predrasuda.

Kukci imaju iznimnu nutritivnu vrijednost i odlična su okusa. Budući da nema razlike između kukaca i ostalih izvora proteina, treba ih gledati kao “škampe s tla”. Zapravo, osobama s alergijama na školjke ili rakove obično se savjetuje da izbjegavaju jesti kukce, jer oni proizvode neke od istih alergena.

Kada govorimo o konzumiranju kukaca u ljudskoj (i životinjskoj) prehrani, važno je istaknuti određene prednosti kao što je: veći sadržaj vitamina (primjerice B12) i magnezija od npr. govedine; veći sadržaj kalcija i željeza od primjerice mlijeka i špinata; veliki udio vlakana, proteina i hitina koji imaju pozitivan učinak protiv virusa, tumora i alergija. Važno je naglasiti i da sadrže svih devet esencijalnih aminokiselina važnih za izgradnju mišića. Kukci ne sadrže šećere, nisu GMO i ne prenose zootomske bolesti.

Uzgoj kukaca

Količina vode (litre) potrebna za stvaranje kilograma “uo-bičajena” životinjskog proteina iznosi 17.481 litru. Uzgoj kukaca evidentno zahtijeva manje resursa i prihvatljiviji je za okoliš. Kukci se mogu uzgajati u zatvorenu prostor, tijekom cijele godine, razmnožavaju se vrlo brzo te se vrlo često hrane ostacima prehrambenih proizvoda, čime direktno utječu i na smanjenje otpada (hrane koja se baca).

Kukci kao hrana dobivaju svjetsku pozornost te se smatraju budućom hranom na planetu. Organizacija za hranu i poljoprivredu (FAO) Ujedinjenih naroda (UN) godinama ulaže kontinuirane napore na popularizaciji entomofagije kao zdrave, održive i ekološki prihvatljive prakse.

Kako jedino znanjem možemo ukloniti predrasude, a kojih je po pitanju ovakve hrane zaista puno, veselimo se novoj generaciji studenata koji će upisati ovaj jedinstveni i posvemu inovativan predmet u hrvatskom obrazovnom sustavu.

				
Protein (g)	59	23	30	19
Masti/zasićene (g)	24/8	1/0	6/2	
Kolesterol (mg)	228	58	94	62
Ugljikohidrati (g)	8	0	0	0
Natrij (mg)	0,3	65	65	68
B12 (mg)	24	6	0,3	0,8
Vitamin C (%)	14	0	2	0
Željezo (%)	110	0,1	8	11
Kalcij (%)	110	0	1	1

Usporedba nutritivnog sastava 100 grama životinjskog mesa i 100 grama mljevenih zrikavaca

EDUKATIVNO-ARHIVSKA POSTAJA ZA PČELARSTVO VETERINARSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Otklanjanje straha od zajednice zujećih pčela prvi je korak u čuvanju zdravlja tih marljivih kukaca

Profesorica Ivana Tlak Gajger sa Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela možda je i naša najveća stručnjakinja za bolesti pčela, a veliko priznanje dobila je od Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, koja joj je dodijelila godišnju nagradu za najviša znanstvena dostignuća u području medicinskih znanosti, objavljena u 30 znanstvenih radova u posljednjih pet godina

Piše: **BRANKO NAD**

Na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu uspostavljena je, instalirana i studentima dostupna tzv. edukativno-arhivska postaja za pčelarstvo, koju je osmislila i inicirala prof. dr. sc. **Ivana Tlak Gajger**, prodekanica VEF-a koja radi na Zavodu za biologiju i patologiju riba i pčela te vodi APISLab – ovlaštene referentni i službeni dijagnostički laboratorij za bolesti pčela u Republici Hrvatskoj.

Postaja je realizirana u okviru aktivnosti projekta “Razvoj visokoobrazovnih standarda zanimanja, standarda kvalifikacija i unaprjeđenje integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine uz primjenu HKO-a na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu”, financiranog iz Europskog socijalnog fonda.

Pčele su životinje koje tradicionalno u Europi predstavljaju jedine kukce koji proizvode hranu. Medonosna pčela je simbol načela One World – One Health. Kao vrstu moraju se promatrati s obzirom na njezine specifičnosti superorganizma, koje se uvelike razlikuju od drugih vrsta uzgajanih životinja. Pčelinja zajednica ovisna je o utjecaju čimbenika iz okoliša i pogodena tzv. zdravstvenom krizom koja bi mogla dovesti do narušavanja prehrane, dobrobiti i općenito života ljudi. Zato je iznimno bitno uključivanje veterinarske struke u sve aspekte zaštite zdravlja zajednica medonosne pčele, ističe u razgovoru za Universitas profesorica Tlak Gajger, te dodaje:

– Svrha uspostavljanja edukativno-arhivske postaje za pčelarstvo bila je na jednom mjestu prikazati osnovne dijelove biologije i fiziologije koji su preko oprašivanja i skupljanja prirodne hrane izravno povezani s medonosnim biljkama. Zatim osnove tehnologije pčelarenja, dodatke hrani za pčele i pčelinje proizvode.

Trebamo samo jedno zdravlje

Zasebni dijelovi postava po vitrinama čine povezanu priču o dobrim pčelarskim, veterinarskim i okolišnim praksama primjenom kojih se omogućava uspješna pčelarska proizvodnja. Redoslijed izložaka i edukativnih modela prilagođen je vertikalnom učenju koji studentima omogućava razumijevanje kompletnog sadržaja i međusobno povezivanje pojedinih dijelova, što je nužno za zadovoljavanje potrebe učenja i osposobljavanja za rad u terenskim i laboratorijskim uvjetima.

– Ovdje imamo i živu pčelinju zajednicu, koju se može uživo proučavati preko stakla, ali i herbarij medonosnih biljaka,

nešto drukčiji od drugih vrsta herbarija, budući da ovdje biljke stoje uspravno, kao smrznute, a nisu prešane pa zalijepljene na papir. Budući da se mi na Zavodu najviše bavimo bolestima pčela i pčelinjih zajednica, postavljena je zasebna kućica, odnosno cjelina “Bolesti pčela”, koja je detaljnije razrađena u smislu povezanog prikaza dijagnostike, kontroliranja, te suzbijanja bolesti pčela, nametnika i štetnika u pčelarstvu.

U tome segmentu prikazana je mikroskopijska kroz povijest, koja se unatoč razvoju novih dijagnostičkih metoda i tehnologija još uvijek najviše koristi u pčelarstvu i dijagnostici bolesti pčela, jer je najdostupnija, najbrža i zadovoljava potrebe terena, odnosno postupke kojima treba potvrditi klinički vidljivu sliku bolesti. Prezenteri su svi odobreni lijekovi za bolest pčela – varoozu, a na našem je tržištu registrirano i za uporabu u pčelarstvu odobreno 14 veterinarsko-medicinskih proizvoda, čijom se pravilnom i pravodobnom uporabom osigurava proizvodnja zdravih i ispravnih pčelinjih proizvoda koji predstavljaju hranu za ljude.

– To predstavlja, odnosno simbolizira, sintagmu “jednog zdravlja” jer čuvanjem zdravlja životinja čuvamo i zdravlje čovjeka, te okoliša.

Virtualna košnica

Studentima Veterinarskog fakulteta ova je edukativno-arhivska postaja iznimno važna u njihovu školovanju jer im je omogućeno stjecanje vještina koje se nadovezuju na niz ra-

nije odslušanih temeljnih biomedicinskih kolegija tijekom studiranja, a predstavljaju sintezu veterinarskih disciplina primjenjivanih na pčelinjaku.

– Drugim riječima, uređenjem i opremljenošću zadovoljava zahtjeve laboratorija za stjecanje kliničkih vještina (eng. clinic skills laboratory), a u vidu posebne učionice u kojoj student prakticira vještine, tehnike i samovrednuje svoje znanje prije rada na živim pčelinjim zajednicama – pojašnjava naša sugovornica.

Zapravo cijela ova priča predstavlja unikatni laboratorij vještina iz područja pčelarstva i te specijalizirane veterinarske struke, jer se student uvijek može s jednog segmenta vratiti na neki prijašnji, kako bi ponovio i stekao sve potrebne kompetencije. Uostalom, kada se govori o bolestima i neakvom biomedicinskom načinu razmišljanja, uvijek je sve povezano, upozorava profesorica Tlak Gajger.

– Potrebno je jako dobro poznavati biologiju i fiziologiju pčelinje zajednice da biste mogli govoriti o kontroliranju i suzbijanju bolesti. A istodobno mlade ljude upoznajemo s poviješću i razvojem pčelarstva kroz godine u svim njegovim segmentima.

Neki izložci ove edukativno-arhivske postaje potječu od samih početaka Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela, koji je osnovan 1936. godine. I tadašnji su profesori skupljali dio tih materijala, koji su sada nadopunjeni, a najnovijeg datuma su edukativni modeli. Studenti uz pomoć tih modela uče prije izlaska na terensku nastavu, odnosno

“

U srpnju profesorica Tlak Gajger odlazi u Južnu Afriku, gdje je pozvana kao gostujući profesor za područje zaštite zdravlja pčela te da sudjeluje u osnivanju prvoga dijagnostičkoga laboratorija za bolesti pčela na Veterinarskom fakultetu u Pretoriji

“

Pčele su životinje koje tradicionalno u Europi predstavljaju jedine kukce koji proizvode hranu. Medonosna pčela je simbol načela One World – One Health. Čuvanjem zdravlja životinja čuvamo i zdravlje čovjeka te samog okoliša

“

Neki izložci ove edukativno-arhivske postaje potječu od samih početaka Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela, koji je osnovan 1936. godine

svu teorijsku stručnost stječu na modelu prije nego se susretu sa živom životinjom, zajedno i marljivom pčelinjom zajednicom. Tako student i prije izlaska u neki pčelinjak zna što mora gledati, na što obratiti pažnju.

– Izložili smo virtualnu košnicu, okvire na kojima je fotografijama prikazano pravo stanje u košnici, pa na taj način unaprijed suzbijamo možebitno otpor prema radu sa živim pčelama. Budući da nam mnogo studenata dođe s neakvom odbojnošću, pa možda i strahom od susreta sa zajednicom letećih pčela.

Zaštitnica pčela

Pitamo stoga našu sugovornicu kakav im profil studenata dolazi posljednjih godina. Jesu li to djeca pčelara, entuzijasti koji bi tek nabavili svoje pčelinje zajednice ili pak veterinari opće prakse, kojima je ovaj pčelinji segment samo jedan dio naobrazbe?

– Zapravo to nije ni bitno jer nam je cilj, koji smo dosad uspješno ispunjavali, obučiti i pripremiti toga mladog veterinaru da on bude voljan i sposoban odraditi svoj posao veterinaru na pčelinjaku. A dolaze nam različiti studenti, ovisno o generaciji, među stotinjak ljudi imate jednog, dvoje, petero koji su zainteresirani za pčele. I vide se u toj bran-
ši.

Tlak Gajger kaže da je najviše veseli kada nakon odrađene terenske nastave od studenata čuje: “Ajme, kako su pčele super, kako je pčelarstvo zakon!” Posebice kada se nekoliko godina nakon diplomiranja jave i kažu kako imaju vlastite proizvodne pčelinjake ili da su aktivno uključeni u rad pčelarskih udruga.

Sve upućuje na to da profesorica Tlak Gajger svojim pristupom i nastavnim radom te ljubavlju koju ulaže u svakodnevni rad sa studentima radi pravu stvar. I ne zovu je uzalud hrvatskom zaštitnicom pčela, poglavito kada se i dalje, unatoč svim pravilnicima i zakonima, još uvijek događaju pomori pčela, kao nedavno u Međimurju. Možda bi i poljoprivrednici svoje nasade savjesnije štitili od štetočina kada bi svoje znanje o životu pčela upotvrdili posjetom ovoj edukativno-arhivskoj postaji Veterinarskog fakulteta. Zajedno čuvajmo pčele...

Ivana Grčić

SVJETSKI DAN ZAŠTITE OKOLIŠA

Varaždinci pokazali kako se čuva majka priroda

Svjetski dan zaštite okoliša u Varaždinu su, po drugi put, organizirala tri varaždinska fakulteta – Geotehnički fakultet, Fakultet organizacije i informatike i Tekstilno-tehnološki fakultet, tri sastavnice Sveučilišta u Zagrebu

PİSE I SNIMIO: **BRANKO NAĐ**

Zašto su nam pčele najvažnija bića? Kako voda kruži u prirodi? Mogu li dječja igrališta čistiti zrak? Gdje i kako odlažemo otpad? Zašto je sunce važno, a istodobno i opasno? Odgovore na ta i druga pitanja brojna su djeca i njihove odgojiteljice, učitelji, roditelji, bake i djedovi dobili na cjelodnevnom obilježavanju Svjetskog dana zaštite okoliša u Varaždinu. Ovaj se važan datum u svijetu ove 2022. godine jubilarno obilježava 50. put, a u prekrasnom Parku pape Ivana Pavla II. u Varaždinu obilježavanje su zajednički organizirala tri varaždinska fakulteta – Geotehnički fakultet, Fakultet organizacije i informatike i Tekstilno-tehnološki fakultet.

Dekan Geotehničkog fakulteta Hrvoje Meaški podsjetio je kako su lani prvi upriличili ovo događanje. Zbog pandemije koronavirusa i epidemioloških mjera odabran je tada vanjski prostor, što se pokazalo kao pun pogodak. Sjajno je reagirala lokalna zajednica, stanovnici Varaždina, na druženje u vanjskome prostoru, a i tema je bila vezana uz očuvanje ekosustava, parkova itd.

Ovogodišnja tema bila je “Only one Earth”, odnosno “Samo jedna Zemlja”, slogan koji se ponavlja od 1972. godine, kada je prvi puta ustoličen

Svjetski dan okoliša, odnosno kod nas pod imenom – Svjetski dan zaštite okoliša.

Što ostavljamo unucima?

Ponovno su tri varaždinska fakulteta ujediniла snage, a pozvali su i druge sudionike, pa se u Varaždinu sasvim aktivnostima predstavilo Hrvatsko društvo inženjera okoliša i Astronomsko društvo Varaždin. Samim time i broj posjetitelja je bio veći, te je tijekom dana kroz Park pape Ivana Pavla II. prodefiliralo nekoliko tisuća Varaždinaca, od vrtičke do umirovljeničke dobi.

– Varaždinci su savjesni čuvari okoliša, to stalno ističem, jer zaista jest tako. Ako se prošetate našim gradom, vidjet ćete čiste ulice, parkove, trgovce, razdvajanje otpada, brigu za okoliš. Naravno, s razvijanjem svijesti treba početi već od vrtičkih dana. A radije i što je nova gradska vlast pokazala inicijativu i htijenje da se situacija s ekologijom i zaštitom okoliša još više unaprijedi. Poglavitito tu mislim na onaj problem “bala” s otpadom, koje godinama nagrdjuju južni ulaz u grad. U to rješavanje pozvan je i naš fakultet, da sa stručnim znanjima pomognemo u otklanjanju i saniranju toga “privremenog” deponija koji je s godinama postao “trajan”. No svakako postoji volja da se to riješi, kompliciranoj pravnoj

situaciji unatoč, i to je dobrodošla promjena u načinu razmišljanja, koju pozdravljamo – rekao je za Universitas dekan Meaški.

Dodaje kako su studenti koji biraju Geotehnički fakultet nekako već automatski gorljivi zaštitnici okoliša, a kada se kroz studije i europske projekte upoznaju s materijom, onda njihova strast postaje životno opredjeljenje. A očekuje se da će ovakvih kadrova, proizšlih s ovakvog fakulteta, u budućnosti trebati sve više. Želimo li Zemlju sačuvati i u koliko-toliko dobrim rukama ostaviti našoj djeci, unucima, generacijama koje se nisu još ni rodile. Slaže se s time i dekan Meaški, istaknuvši kako studenti nakon diplomiranja, naročito na studiju Inženjstvo okoliša, već sada u rekordnome roku pronalaze posao.

– Lani je naš fakultet na zadnjem sajmu inovacija Arca nagrađen Grand prix na gradom za inovaciju gumenih podloga za igrališta, koje imaju ulogu aktivnih pročišćivača zraka. Sudjelovali su naši studenti i na jednom ekosajmu u Istri, vezano uz recikliranje, dobili smo poziv i iz Nacionalnog parka Krka za analizu otpada koji se tamo odlaže. Malo-pomalo, o našem se fakultetu sve više govori, sve se više cijene znanja i kompetencije naših stručnjaka, a ovaj događaj definitivno će tome još više pridonijeti.

Ivana Grčić, prodekanka Geotehničkog fakulteta za znanstveni rad i međunarodnu suradnju, voditeljica je projekta “Otpad & Sunce u službi fotokatalitičke razgradnje mikroonečišćivala u vodama”, koji popularno zovu projekt “Os-Mi”. Rekla nam je da razvijaju nove materijale koji su sposobni pod sunčevim zračenjem pročišćavati sitna onečišćenja u vodi. Nešto što zapravo ne vidimo, nešto što pobjegne s klasičnih gradskih pročišćivača voda:

– Danas predstavljamo kako takav jedan fleksibilan materijal, koji izgleda kao najobičnija bijela plahta, možemo staviti u bilo koji prirodni prijemnik, recimo potok, dok je dana, dok je sunca, te voda koja teče preko njega postaje čista. Materijal je zapravo masa za izradu brodova, staklene vlakna na koja smo nanijeli sloj fotokatalizatora. Ovo je tek prototip ovakvog novog pročišćivača, međutim, nadamo se da bi jednog dana on mogao naći i komercijalnu prirodu budući da znamo kako su vode oko nas sve onečišćenije.

Bez pčela nema života

Saša Zavrtnik i Jelena Loborec predstavili su svoj projekt “Pčele spasi da se život na Zemlji ne ugasi”, o kojem smo već pisali na stranicama Universitas. Okosnica projekta

Anica Hursa Šajatović (dekanica TTF-a), Hrvoje Meaški (dekan Geotehničkog fakulteta) i Nina Begičević Redep (dekanica FOI-ja) sa suradnicima

Kreativna reciklaža otpada

Franka Žuvela Bošnjak, predavačica na Tekstilno-tehnološkom fakultetu, smjer Dizajn obuće, održala je radionicu za djecu, gdje im je pokazivala kako se ostaci kože mogu iskoristiti na kreativan i zanimljiv način. Pa se i tako pridonosi zaštiti okoliša, odnosno smanjivanju količine smeća. Posebno su zanimljive bile stare cipele u koje je zasađeno cvijeće, što je okupljene dječje glave ispunjavalo upitnicima, ali i oduševljenjem.

Eleonora i Paula, studentice Inženjerstva okoliša na Geotehničkom fakultetu, objašnjavale su kruženje vode u prirodi, načine na koje sve čovjek zagađuje okoliš, eroziju tla te propusnost vode kroz pijesak i šljunak.

– Želja nam je kod djece osvijestiti da smo zapravo cijelo vrijeme i posvuda okruženi vodom i da moramo uložiti maksimalne napore da smanjimo zagađivanje okoliša. Jer se to zagađenje širi kroz vodu, i onda smo i mi sami okruženi zagađenjem. Planet svakako moramo više čuvati, a voda je oduvijek značila život pa je ona na prvome mjestu – istaknula je Eleonora.

Docent Ivan Hip i asistent Marko Petric s Geotehničkog fakulteta članovi su Astronomskog društva Varaždin te su djeci teleskopom pokazivali Sunčeve pjege, budući da je aktivnost Sunca sada na vrhuncu i to je svakako vrhunski astronomski događaj.

Eleonora Brcković i Mihaela Mrazović su kroz instalaciju “Otpad – od kolijevke do groba” na zoran način prikazale vrste otpada koje čovjek proizvodi prema svome uzrastu i napredovanju kroz život.

je očuvanje bioraznolikosti i sinergija s javnim voćnjakom u gradu Varaždinu kroz uspostavu javnog pčelinjaka, sa svrhom edukacije o važnosti i zaštiti pčela od opasnosti (onečišćenja) koje prijete njihovu opstanku.

Iako projekt u svome nazivu nosi sintagmu, zapravo imperativ “Pčele spasi...”, nažalost, i dalje se događaju pomori pčela, kao nedavno u Medimurskoj županiji. Saša Zavrtnik upozorava da je krivnja uvijek na čovjeku, i kolektivno, i individualno. Kolektivna krivnja postoji jer neki pesticidi koji bi trebali biti zabranjeni – nisu. A one koji jesu ipak je moguće pronaći na tržištu, vjerojatno u svojoj crnoj zoni:

– Individualna komponenta krivnje za pomore pčela leži u činjenici da se ljudi koji ga je svoje usjeve i jednogodišnje kulture ne pridržavaju osnovnih pravila korištenja pesticida. Znaju prskati usjeve u vrijeme cvatnje, što je zabra-

njeno, i znaju prskati tijekom dana, što je također zabranjeno, odnosno nije preporučljivo. Trebalo bi prskati ili rano ujutro ili kasno navečer, kada pčele nisu na paši. I samo dopuštenim sredstvima. Ali, evo, do propusta dođe, i stradaju pčele koje su na paši u blizini dotičnog usjeva.

Dodaje Zavrtnik da je zakonska regulativa kod nas relativno dobra, ali je teško dokazati da je netko koristio nedopuštena sredstva u neadekvatno vrijeme. Nedostaje nam češćih i učinkovitijih kontrolnih mehanizama, a istodobno svakako treba raditi na podizanju svijesti, što naš sugovornik i kolege rade upravo kroz projekt “Pčele spasi da se život na Zemlji ne ugasi.”

I zaista, trebat će napor svih nas zajedno da se život ne ugasi, odnosno ne pogoršaju uvjeti na Zemlji toliko da postane nenastanljiva. Jer imamo samo jedan dom, samo jedan planet. Čuvajmo ga!

Prof. EÖRSO SZATHMÁRY S INSTITUTE OF EVOLUTION,
CENTRE FOR ECOLOGICAL RESEARCH, BUDIMPEŠTA

Narav žive tvari fascinirala je mnoge mislitelje tijekom tisućljeća

Dovoljan je samo jedan primjer: Platon je izjavio da je u svemu što je živo *oblik* postojaniji od materije. Danas više volimo reći da je organizacija postojanija od materije, ali za njegovo doba, on je to dobro shvatio

RAZGOVARAO I PRILAGODIO
DOC. PETAR TOMEV MITRIKESKI

Jedan od panelista na znanstvenom skupu na Fakultetu filozofije i religijskih znanost koji se održao u sklopu projekta *Europski kolokvij filozofije biologije* – *EUPhilBio*, koji je zamišljen kao akademska sinergija različitih istraživačkih pristupa u filozofiji biologije i teorijskoj biologiji, bio je profesor Eörs Szathmáry s Institute of Evolution, Centre for Ecological Research, Budimpešta.

EUPhilBio djeluje unutar europskog akademskog prostora, ali time nije ograničen. *EUPhilBio* je interni projekt Fakulteta filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu koji je Dekanski kolegij odobrio doc. Petru T. Mitrikeskom i suradnicima, s ciljem uspostave trajnog međunarodnog akademskog događaja koji će periodički okupljati filozofe, prirodoslovce, teologe i umjetnike koji se zanimaju za fenomenologiju žive tvari.

Mislitelji su oduvijek umovali o tome što je život. Vrijedi li to isto i za vas? Možete li potvrditi da je upravo to bio razlog zbog kojeg ste se odlučili postati biologom?

–Apsolutno *da*, narav žive tvari fascinirala je mnoge mislitelje tijekom tisućljeća. Dovoljan je samo jedan primjer: Platon je izjavio da je u svemu što je živo *oblik* postojaniji od materije. Danas više volimo reći da je organizacija postojanija od materije, ali za njegovo doba, on je to dobro shvatio. Imao sam privilegij slušati predavanja Tibora Gántija (1933. – 2009., mađarski teorijski biolog i biokemičar; *opaska P.T.M.*) na *Slobodnom sveučilištu* (*Free University*) već tijekom srednjoškolskih godina, a kasnije i na fakultetu. Po obrazovanju je bio inženjer kemije, ali ga je uvijek zanimala organizacijska bit živog. Predložio je organiziranost pod

Prof. Eörs Szathmáry

nazivom *kemoton*, koja je u isto vrijeme kemijski supersustav i biološki minimalni sustav. Možda nije iznenađujuće to što je također pokazivao veliko zanimanje za podrijetlo života. Sve te interese naslijedio sam i ja.

Ja sam također biolog i moj intrinzični razlog bila je genetika. Mislite li da genetika

ka može pomoći biologiji da brže napreduje prema odgovorima na teška pitanja koja se tiču, na primjer, problema pojave života? Ili je genetika koju vidimo u “modernim” stanicama toliko drugačija od izvorne da smo, na neki način, u fundamentalnoj nemogućnosti jer geni jednostavno ne fosiliziraju kao kosti?

–Maynard Smith (John Maynard Smith, 1920. – 2004., britanski evolucijski biolog i genetičar; *opaska P.T.M.*) govorio je da je najozbiljnija grana u biologiji genetika. A genetičko nasljeđivanje je uistinu fundament. Vatra napreduje i širi se, metabolizira, ali ne pokazuje nasljednost: nema razlike bez obzira na

to je li je potaknula šibica ili munja. Bez genetičkog nasljeđivanja evolucija putem prirodnog odabira ne bi funkcionirala – to je bilo poznato i Darwinu. Biologija, uključujući genetiku, ukorijenjena je u vrlo posebnim kemijskim procesima. Najdrevnija nasljedna tvar koja je preživjela do sada je vjerojatno RNA, ali je kemijski previše složena da bi život mogao započeti s njom. Neki kemičari su predložili alternativne okosnice koje bi se mogle lakše formirati spontano od RNA, primjerice – no, vidjet ćemo. U ovom trenutku potrebno je više eksperimenata. Ali svi ti potencijalni suparnici RNA opet bi morali biti *replikatori* koji skladište digitalne informacije. Mnogi vjeruju da je postojala faza rane evolucije gdje je prevladao jednostavniji oblik nasljeđivanja, naime faza autokatalitičkih mreža malih molekula. Postoji mnogo takvih autokatalitičkih pod mreža koje su dio suvremenog metabolizma, no pitanje je koliko je takvih ili srodnih mreža moglo biti funkcionalno u ranim danima evolucije bez enzima.

Aristotel je život vidio kao animaciju (duša, ψυχή, animira život), Descartes je to promijenio u mehanizam (život kao automat), Kant je život smatrao organizacijom, za Darwina je bio ono što evoluira, za Brucea H. Webera jednostavno emergencija, a ljudi iz Kluba teorijske biologije tijekom 50-ih godina u Cambridgeu vjerovali su da je život proces, slično kao što ga je Alfred N. Whitehead (1861. – 1947.) promatrao filozofski itd. Što vi mislite? Razumijem da je ovo pitanje duboko u sebi filozofsko, ali možda bi bilo zanimljivo vidjeti što može reći biolog zainteresiran za rani život.

–Ove ideje moraju se vrednovati u povijesnom kontekstu. Aristotel bi se, da je sad živ, vjerojatno rado složio s mnogim kasnijim prijedlozima i sma-

trao bi ih umnim iskoracima. Konkretno, duša, naravno, nije neophodna u svojem doslovnom značenju. Moglo bi se reći da su živa bića u osnovi kemijski (meki) strojevi – što je bio i Gántijev stav. Živa tvar je očito dinamična: dehidrirana bakterijska spora nije živa, ali je sposobna za život u odgovarajućim okolnostima. Emergencija je preširok pojam: postoje spektakularni emergentni fenomeni u kvantnoj mehanici, na primjer. Evolucijska definicija mi je najbliža, ali ne evoluiraju biološke jedinice, nego njihove populacije kroz generacije. Stoga bismo trebali povući razliku između živih bića i žive tvari – mislitelji nisu uvijek precizni o tome što točno imaju na umu kada govore o “životu”.

Koliko je zaista teško simulirati rani život i njegovu pojavu na površini rane Zemlje? Mislite li da su takva biološka istraživanja napredovala u posljednjih 30-ak godina?

–Da, ali to je više kemija sustava nego biologija u klasičnom smislu riječi. Ovo prvo je nova disciplina koja ima dvostruki korijen: jedan u kemiji, drugi u biologiji replikatora. Tu smo puno napredovali. Jedna važna praksa današnjice je eksperimentalna konstrukcija (u laboratoriju; *opaska P.T.M.*) onoga što ja nazivam *infra-biološkim sustavom*, koji predstavlja kombinaciju dviju komponenti izabranih između metabolizma, membranskog sustava (sustava koji odvaja vanjsko od unutarnjeg; *opaska P.T.M.*) ili nasljednog sustava. Kombiniranje svih triju komponenti bio bi Gántijev kemoton, ali za sada to je daleko pretvrdi orah za razbiti. Još jedna stvar: napredak je također vidljiv iz naše sposobnosti postavljanja pametnijih pitanja. Ako netko pita: “Kako je nastala genska sifra?” – može se jednostavno odgovori-

ti “Nemam pojma” ili, na primjer, reći da “moramo utvrditi kako je neka korisna rana funkcija, poput primjene aminokiselina kao koenzime koji pomažu ribozimima (molekule RNA s enzimskom funkcijom), mogla evoluirati u smjeru korištenja translatairanih proteina”. Očito, potonji istraživački program smanjuje nesigurnost i time povećava informacije. To je važno.

Jedno važno, ako ne i najvažnije pitanje – po mojem mišljenju – jest pitanje početne bioraznolikosti. Znamo da evolucija može funkcionirati samo ako postoji dovoljno biološke raznolikosti (zajedno s nasljednom matricom koja je kemijski stabilna, ali informacijski varijabilna, tj. RNA/DNA) – nije uopće važno napreduje li evolucija prirodnim odabirom ili genskim pomakom, bioraznolikost je uvijek presudna. Budući da se znanstveno očekuje da je život nastao iz nežive tvari vrlo davno, istodobno je vrlo teško vidjeti kako se to dogodilo prije biološke raznolikosti. Štoviše, kako tada nije bilo živih bića, nije bilo ni bioraznolikosti. Dakle, čini li vam se ovaj problem rješivim? Možemo li govoriti o “kemoraznolikosti” kada razmatramo rane nukleinske kiseline? Je li takva raznolikost bila dovoljna da započne znanstveno zamislivu predevolucijsku borbu za opstanak? Koliko je ovo uvjerljivo? Može li se proces simulirati kako bismo se barem približili ranim uvjetima koji su postojali prije pojave žive tvari?

-Do sada bi trebalo biti jasno da vjerujemo da evolucija prirodnim odabirom nije započela u biosferi, nego u kemosferi, takoreći. Ili, kako je to rekao filozof James Griesemer (James R. Griesemer, američki filozof; *opaska P.T.M.*), *živa tvar je prethodila živim bićima*. Može se pokazati da čim postoji nasljedna replikacija s dovoljno preciznim nasljeđivanjem u kombinaciji sa sposobnošću ekspe-

nencijalnog rasta, tada u dovoljno velikoj populaciji dolazi do preživljavanja najprilagođenijih. To nije ograničeno samo na biologiju.

Prijeđimo sada na eksperimentalnu biologiju. Možete li izdvojiti jednog eksperimentalnog biologa – važnog za vaš rad – čija istraživanja donose napredak u svjetlu prethodnog pitanja?

-Ne, to je nemoguće te bi bilo nepravedno izdvojiti samo jednog. Pada mi na pamet nekoliko imena: von Kiedrowski (Günter von Kiedrowski, 1953., njemački biokemičar; *opaska P.T.M.*), Lusisi (Pier Luigi Luisi, švicarski biokemičar; *opaska P.T.M.*), Joyce (Gerald Francis Joyce, 1956., američki znanstvenik; *opaska P.T.M.*), Szostak (Jack William Szostak, 1952., američki genetičar; *opaska P.T.M.*), Otto (Sjibren Otto, 1971., nizozemski organski kemičar), Ashkenasy (Gonen Ashkenasy, izraelski sistemski biolog; *opaska P.T.M.*) – da spomenem samo neka. Neki od njih su biolozi, drugi su kemičari – sasvim prirodno, rekao bih. Suradujem s Andrewom Griffithsom (francuski znanstvenik; *opaska P.T.M.*), izumiteljem tehnologije *in vitro* kompartmentalizacije, koji je molekularni biolog.

Jack Szostak sa Sveučilišta Harvard, dobitnik Nobelove nagrade za fiziologiju ili medicinu (2009.), u tom je smislu vrlo aktivan. Kako ocjenjujete njegov trud i pristup? Pitam to jer vas pokušavam isprovocirati da usporedite eksperimentalni pristup (tj. Szostakov način) i vaš, koji je potpuno sintetički.

-On obavlja vrlo vrijedan posao, ali važno je da kada dođe do napretka, tada je – osim u najjednostavnijim slučajevima – potrebna teorija da biste razumjeli što vidite, a često i da postavljate druga pitanja koja vode do još eksperimenata. A nekoliko njegovih postignuća vuče

svoje intelektualne korijene upravo iz Gántijeva teorijskog rada otprije nekoliko desetljeća.

Vjerujete li da se ova dva pristupa iz prethodnog pitanja mogu spojiti? Ako je tako, očekujete li da će se spajanje dogoditi u skorije vrijeme?

-Dogada se već neko vrijeme: *kemija sustava* je pravi pojam.

Koliko je doista vjerojatna simulacija rane evolucije? Mogu li to doista procesuirati suvremena računala ili nam treba kvantno računalo?

-Neki aspekti evolucije mogu se lako simulirati: ja to radim gotovo svaki dan. Jednom kada imate evolucijske jedinice u populaciji, onda je nekakva evolucija praktički neizbježna. Evolucija *in toto*, ili – nešto skromnije – evolucija otvorenog tipa znatno je teži zahvat. Slažem se sa svojim prijateljem Stuartom Kauffmanom (Stuart Alan Kauffman, 1939., američki teorijski biolog; *opaska P.T.M.*) da evolucija *in toto* nije algoritamski proces, premda prirodni odabir (kao temeljna komponenta) upravo je. Dakle, *da*, evolucija simulirana *in toto* možda će uistinu morati pričekati učinkovito kvantno računalo.

Dobro, idemo sada na drugi zamišljeni kraj evolucije. Vjerujete li da evolucija ima svoj svršetak? Može li se okončati? Ovo je jedno od onih pitanja koja su istovremeno filozofska i prirodoslovna. Koji pristup preferirate? Hoću reći, filozofski možemo umovati i umovati i to je sve, ali što možemo učiniti u prirodoslovnom smislu? Kako se može znanstveno procijeniti je li evolucija ograničena ili otvorena?

-Za sada nemamo dokaza da evolucija *ne* bi bila otvorena, mislim da je to pravi način da se to izrazi. Možete li unaprijed navesti sve moguće namjene odvičaja? Ne, ne možete. Skup nije unaprijed stabilan, pa stoga ni ne može biti uređen. To je taj nealgoritamski element. Kada biste ipak mogli nekako simulirati evolucijsku emergenciju na dubljoj razini (na primjer pomoću moćnog kvantnog računala), onda biste se još uvijek morali suočiti s Turingovim (Alan Mathison Turing, 1912. – 1954., engleski matematičar i filozof; *opaska P.T.M.*) “problemom zaustavljanja” (u *teoriji izračunljivosti*, problem zaustavljanja je problem odluke, na temelju opisa programa i unosa, hoće li program završiti s radom ili će nastaviti raditi zauvijek; *opaska P.T.M.*), koji bi vas i dalje mučio. Čini mi se da će problem zaustavljanja na primjeru evolucije (biološke, tehnološke ili društvene) ostati zauvijek nerješiv: ne postoje nikakvi općeniti prečaci, iako bi mogli postojati oni partikularni. Primjerice, planeti koji su nastali od materije bez eksplozije supernove, koja bi prethodila njihovom nastanku, ne bi mogli sadržavati elemente teže od željeza. Jednog dana možda ćemo moći jasno razabrati da ta mogućnost evoluciju na takvim planetima čini ograničenom.

Na temelju odluka Fakultetskog vijeća Klasa: 112-01/22-01/0015
Ur. broj: 2181/206-03-03-22-0004 od 13. lipnja 2022. godine; Klasa: 112-01/22-01/0012 Ur. broj: 2181/206-03-03-22-0005 od 13. lipnja 2022. godine; Klasa: 112-01/22-01/0016 Ur. broj: 2181/206-03-03-22-0004 od 13. lipnja 2022. godine,

SVEUČILIŠTE U SPLITU, FAKULTET
ELEKTROTEHNIKE, STROJARSTVA
I BRODOGRADNJE,

raspisuje
NATJEČAJ
za izbor

1. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u trajnom zvanju za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika i odgovarajuće radno mjesto;

2. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje docenta za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika i odgovarajuće radno mjesto;

3. jednog suradnika u suradničkom zvanju poslijedoktoranda za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika i odgovarajuće radno mjesto.

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, www.fesb.unist.hr.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
ZAGREB, HORVATOVAC 102A,

Fakultetsko vijeće Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, na temelju članka 73. i 80. Statuta Fakulteta, a vezano uz Natječaj Hrvatske zaklade za znanost “Projekt razvoja karijera mladih istraživača – izobrazba novih doktora znanosti” raspisuje

NATJEČAJ
za izbor

u suradničko zvanje i na radno mjesto asistent za rad na HRZZ projektu “Asimptotička analiza rubnih problema u mehanici kontinuuma” iz područja prirodnih znanosti, polje matematika, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu pri Matematičkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj.

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta <http://www.pmf.unizg.hr/natjecaji>.

Pristupnici na natječaj ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju isključivo putem mrežne poveznice:
<https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=159ec8ef-61ab-4290-851c-0ca776f98033>

Rok za podnošenje prijava na natječaj je 30 dana po objavljivanju natječaja u “Narodnim novinama”.

Rezultati natječajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj stranici PMF-a: <http://www.pmf.unizg.hr/natjecaji>.

SVEUČILIŠTE U SPLITU KINEZIOLOŠKI FAKULTET
SPLIT, TESLINA 6

Raspisuje
NATJEČAJ
za izbor (M/Ž)

- nastavnika u znanstveno - nastavno zvanje i na radno mjesto I vrste redoviti profesor prvi izbor za znanstveno područje Društvenih znanosti, polje Kineziologija, za obavljanje poslova na grani Kineziologija sporta (povijest sporta i borilački sportovi) na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu (jedan izvršitelj)

- nastavnika u znanstveno - nastavno zvanje i na radno mjesto I vrste redoviti profesor prvi izbor za znanstveno područje Društvenih znanosti, polje Kineziologija, grana Sistematska kineziologija za grupu predmeta Kvantitativne metode na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu (jedan izvršitelj)

Svi detalji Natječaja dostupni su na internet stranici <https://web.kifst.unist.hr/fakultet/javni-natjecaji/>

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA
STRUČNESTUDIJE

Klasa: 112-07/22-01/01
Urbroj: 2181-193-111/1-22-41

Na temelju odluke Stručnog vijeća donijete na 13. sjednici održanoj 31. svibnja 2022. godine, Sveučilišni odjel za stručne studije Sveučilišta u Splitu raspisuje

NATJEČAJ
za izbore u zvanja

1. jednog nastavnika u nastavno zvanje viši predavač i na odgovarajuće radno mjesto, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu trgovina i turizam, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu;

2. jednog nastavnika u nastavno zvanje viši predavač i na odgovarajuće radno mjesto, u znanstvenom području prirodnih znanosti, za polje fizika, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu;

3. jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač, u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje elektrotehnika, za granu elektronika;

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Sveučilišnog odjela za stručne studije u Splitu, www.oss.unist.hr

SVEUČILIŠTE U SPLITU
MEDICINSKI
FAKULTET

raspisuje

NATJEČAJ

za upis na sveučilišne
poslijediplomske
specijalističke studije
u akademskoj godini
2022./2023.

Oftalmologija i optometrija i
Pedijatrija,

ROK ZA PODNOŠENJE PRIJAVA
JE 30. rujna 2022.

Prijave slati preporučenom
poštom na adresu:

Medicinski fakultet u Splitu,
Šoltanska 2,

21 000 Split, Službi za znanost,
poslijediplomsku nastavu i
međunarodnu suradnju, uz
naznaku studija

Puni tekst natječaja u kojem
su objavljeni uvjeti za upis,
postupak, cijena školarine,
isprave koje se podnose za
prijavu, sastavni su dio ovog
natječaja i dostupni su na
mrežnim stranicama Medicinskog
fakulteta i KBC-a Split

<https://mefst.unist.hr/studiji/>
poslijediplomski-sveucilisni-
specijalisticki-studiji/11403

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
Zagreb, Horvátovac 102a

Fakultetsko vijeće Sveučilišta u Zagrebu Prirodoslovno-matema-
tičkog fakulteta (dalje u tekstu: PMF) na temelju članka 80. Statuta
Fakulteta raspisuje

NATJEČAJ
za izbor

1. u suradničko zvanje i na razvojno radno mjesto poslijedoktorand iz pod-
ručja prirodnih znanosti, polje biologija, grana zoologija i grana ekologija,
na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu, u Zoologijskom zavodu
pri Biološkom odsjeku PMF-a - 1 izvršitelj. Ponude s dokazima o ispunjava-
nju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne
poveznice:
https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=1ad755db-f7e4-
4525-92d5-a09d401e5404

2. u suradničko zvanje i na radno mjesto poslijedoktorand iz područja
prirodnih znanosti, polje biologija, na određeno vrijeme u trajanju do
21.4.2023., u punom radnom vremenu, za rad na projektu IP-2018-01-
7590 HRZZ “Selektivno ciljanje matičnih stanica sarkoma askorbinskom
kiselinom”, u Zavodu za molekularnu biologiju pri Biološkom odsjeku
PMF-a-1 izvršitelj. Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja
dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice:
https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=c80270a9-315e-
4203-8322-353e277cd6a0

3. u suradničko zvanje i na razvojno radno mjesto asistent iz područja
prirodnih znanosti, polje biologija, grana zoologija i grana ekologija, na
određeno vrijeme, u punom radnom vremenu, u Zoologijskom zavodu pri
Biološkom odsjeku PMF-a -1 izvršitelj. Ponude s dokazima o ispunjavanju
uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice:
https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=9de5ef6f-94c6-4efd-
bbd3-39d551d38aaf

4. u suradničko zvanje poslijedoktorand (naslovno zvanje) iz područja
biomedicine i zdravstva, polje kliničkih medicinskih znanosti, na određeno
vrijeme u trajanju 3 godine, bez zasnivanja radnog odnosa, u Zavodu za
animalnu fiziologiju pri Biološkom odsjeku PMF-a -1 izvršitelj. Ponude s
dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo pu-
tem mrežne poveznice:
https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=35df4471-01e9-4
0f7-95fe-aaf65300f4e1

5. u suradničko zvanje poslijedoktorand (naslovno zvanje) iz područja
prirodnih znanosti, polje biologija, grana opća biologija, na određeno vri-
jeme u trajanju 3 godine, bez zasnivanja radnog odnosa, u Zavodu za
animalnu fiziologiju pri Biološkom odsjeku PMF-a -1 izvršitelj. Ponude s
dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem
mrežne poveznice:
https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=fd8d857c-905a-
478c-9b65-9b57909cbd39

6. u suradničko zvanje asistent (naslovno zvanje) iz područja prirodnih
znanosti, polje biologija, grana opća biologija, na određeno vrijeme u
trajanju 3 godine, bez zasnivanja radnog odnosa, u Zavodu za animalnu
fiziologiju pri Biološkom odsjeku PMF-a -1 izvršitelj. Ponude s dokazima
o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne
poveznice:
https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=9b1b9993-
6aba-4f58-95b8-0ce3ce1e1ae9

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj
internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta www.pmf.unizg.hr/natjecaji.
Rok za podnošenje prijava na sve točke natječaja je 30 dana, po objavljiva-
nju natječaja u “Narodnim novinama”.
Rezultati natječajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj
stranici PMF-a: www.pmf.unizg.hr (Natječaji).

SVEUČILIŠTE U SPLITU
Podružnica
Sveučilišni odjel zdravstvenih studija
raspisuje

NATJEČAJ
za izbor

-jednog izvršitelja u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto izvan-
redni profesor, u području biomedicine i zdravstva, polje javno zdravstvo i
zdravstvena zaštita, grana javno zdravstvo, na Katedri za društveno-huma-
nističke znanosti,
- tri izvršitelja u nastavno zvanje i na radno mjesto viši predavač, u po-
dručju biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana
sestrinstvo, na Katedri za sestrinstvo,
-jednog izvršitelja u nastavno zvanje i na radno mjesto viši predavač, u po-
dručju biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana
radiologija, na Katedri za radiološku tehnologiju,
-jednog izvršitelja u naslovno znanstveno-nastavno zvanje docent, u po-
dručju biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana
radiologija na Katedri za radiološku tehnologiju,
-jednog izvršitelja u naslovno znanstveno-nastavno zvanje docent, u po-
dručju biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana
neurologija na Katedri za radiološku tehnologiju,
Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objav-
ljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Sveučilišnog odjela
zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu, <http://ozs.unist.hr>
PROČELNIK
Prof. dr. sc. Stipan Janković
KLASA: 112-01/22-01/17
URBOJ: 2181-228-103/1-22-3
Split, 17. lipnja 2022. godine

Sveučilište u Splitu
Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije
poništava dio javnog natječaja

1. za izbor jednog asistenta za rad na projektu Operativnog programa
“Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.”“Jačanje kapaciteta za istraživanje,
razvoj i inovacije” pod nazivom COMON (Eng. Coastal zone monitoring
using multi-scaling methods) – Monitoring obalnog područja koristeći
više-skalne metode, u punom radnom vremenu na određeno vrijeme do
završetka projekta na ZIU LC za istraživanja u hidrotehnici.
Sveučilište u Splitu
Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije
raspisuje

JAVNI NATJEČAJ

1. za izbor jednog suradnika na radno mjesto I. vrste u suradničkom zvanju
asistent za znanstveno područje Prirodne znanosti, znanstveno polje
Matematika na određeno vrijeme u punom radnom vremenu na Katedri
za geometriju.
2. za izbor jednog asistenta za rad na projektu Operativnog programa
“Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.”“Jačanje kapaciteta za istraživanje,
razvoj i inovacije” pod nazivom COMON (Eng. Coastal zone monitoring
using multi-scaling methods) – Monitoring obalnog područja koristeći
više-skalne metode, u punom radnom vremenu na određeno vrijeme do
završetka projekta na ZIU LC za istraživanja u hidrotehnici.
3. za izbor jednog stručnog suradnika u sustavu znanosti i visokog obra-
zovanja na 25 % radnog vremena za rad na projektu Saltwater intrusion
and climate change: monitoring, countermeasures and informed go-
vernance (SeCure) iz programa prekogranične suradnje Interreg Italija-
Hrvatska (Restricted call), na određeno vrijeme do okončanja projekta (do
30.6.2023.)
Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objav-
ljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Fakulteta građevinar-
stva, arhitekture i geodezije u Splitu: www.gradst.unist.hr

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet elektrotehnike i računarstva
Unska 3, 10000 Zagreb
raspisuje

NATJEČAJ

za upis studenata na poslijediplomski specijalistički studij
UPRAVLJANJE PROJEKTIMA
za stjecanje akademskog stupnja sveučilišni/a specijalist/specijalistica uprav-
ljanja projektima.
Na poslijediplomski specijalistički studij mogu se upisati kandidati sa zavr-
šenim sveučilišnim diplomskim studijem kojim se ukupno s prethodnim
sveučilišnim obrazovanjem stječe najmanje 300 ECTS bodova ili kandidat sa
završenim s njime izjednačenim diplomskim studijem. Potrebno je znanje
engleskog jezika.
Odabir polaznika uključuje razgovor (intervju) tijekom kojeg se utvrđuje pod-
ručje završnog specijalističkog rada.
Broj slobodnih mjesta: 25 ukupno.
Školarina iznosi 35.000,00 kuna, a plaća se u dvije rate u iznosu od 17.500,00 kn
pri upisu u prvi i drugi semestar.
Nastava započinje u studenom 2022. godine.
Prijave na natječaj šalju se poštom na Fakultet elektrotehnike i računarstva u
Zagrebu, Unska 3 od objave natječaja do zaključno 30. rujna 2022. godine.
Detaljnije informacije o studiju dostupne su na adresi: <http://www.fer.hr/up>
Kontakt osoba je Valentine Čale, prof., tel: 01/6129-920, e-mail adresa: specijali-
sticki.studij@fer.hr.
Prijavni obrazac dostupan je na adresi
https://www.fer.unizg.hr/studiji/specijalisticki_studiji/up/obraci_i_upute

KLASA: 112-01/22-01/08
URBROJ: 251-378-04-22-4
Zagreb, 17. lipnja 2022.
SVEUČILIŠTE U Zagrebu,
Učiteljski fakultet, Savska cesta 77, Zagreb,
RASPISUJE NATJEČAJ

za izbor u:

1. znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto I. vrste u znanstveno-
nastavnom zvanju – redoviti profesor-prvi izbor, u znanstvenom području
humanističkih znanosti, znanstveno polje: filologija, grana: kroatistika, na
neodređeno vrijeme, s punim radnim vremenom, na Učiteljskom fakulte-
tu Sveučilišta u Zagrebu – 1 izvršitelj (m/ž)
2. naslovno (bez zasnivanja radnog odnosa) nastavno zvanje višeg pre-
davača u znanstvenom području prirodnih znanosti, znanstveno polje:
matematika - 1 izvršitelj (m/ž)
3. naslovno (bez zasnivanja radnog odnosa) nastavno zvanje predavača u
znanstvenom području prirodnih znanosti, znanstveno polje: matematika
- 1 izvršitelj (m/ž)
4. nastavno zvanje i na radno mjesto I. vrste u nastavnom zvanju – umjet-
nički savjetnik, u umjetničkom području, umjetničko polje: glazbena
umjetnost, na neodređeno vrijeme, s punim radnim vremenom - 1 izvrši-
telj (m/ž).
5. naslovno (bez zasnivanja radnog odnosa) nastavno zvanje predavača u
znanstvenom području humanističkih znanosti, polje: interdisciplinarne
humanističke znanosti, grana: metodika nastavnih predmeta humanistič-
kih znanosti - 1 izvršitelj (m/ž)
6. naslovno (bez zasnivanja radnog odnosa) nastavno zvanje višeg pre-
davača u znanstvenom području humanističkih znanosti, polje: interdis-
ciplinarne humanističke znanosti, grana: metodika nastavnih predmeta
humanističkih znanosti - 1 izvršitelj (m/ž).
Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj
internetskoj stranici Učiteljskog fakulteta
[https://www.ufzg.unizg.hr/uciteljski-fakultet-sveucilista-u-zagrebu/
natjecaji/](https://www.ufzg.unizg.hr/uciteljski-fakultet-sveucilista-u-zagrebu/natjecaji/)
Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta dostavljaju se u roku od 30 dana
od objave natječaja na navedenu adresu, s naznakom: »Za natječaj-Ka-
drovska služba«. Zakašnjele prijave i prijave bez dokaza o traženim uvjeti-
ma neće se razmatrati. Pristupnici će biti obaviješteni o rezultatima izbora.”

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
Zagreb, Horvátovac 102a

Fakultetsko vijeće Sveučilišta u Zagrebu Prirodoslovno-matematičkog fakulte-
ta (dalje u tekstu: PMF) na temelju članka 73. Statuta Fakulteta raspisuje

NATJEČAJ
za izbor

1. u znanstveno-nastavno zvanje i radno mjesto izvanredni profesor, iz područ-
ja prirodnih znanosti, polje biologija, grana botanika, na neodređeno vrijeme,
u punom radnom vremenu, u Botaničkom zavodu pri Biološkom odsjeku
PMF-a -1 izvršitelj. Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja
dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice:
[https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=40550e66-5e47-41ee-
99c9-15f7801be461](https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=40550e66-5e47-41ee-99c9-15f7801be461)

2. u znanstveno-nastavno zvanje i radno mjesto izvanredni profesor, iz područ-
ja prirodnih znanosti, polje biologija, grana zoologija, na neodređeno vrijeme,
u punom radnom vremenu, u Zoologijskom zavodu pri Biološkom odsjeku
PMF-a -1 izvršitelj. Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja
dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice:
[https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=5b856680-a2f9-4d2a-
87ea-3aa37a611943](https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=5b856680-a2f9-4d2a-87ea-3aa37a611943)

3. u znanstveno-nastavno zvanje i radno mjesto izvanredni profesor, iz
područja prirodnih znanosti, polje biologija, grana biokemija i molekularna
biologija, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu, u Zavodu za
molekularnu biologiju pri Biološkom odsjeku PMF-a -1 izvršitelj. Ponude s
dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem
mrežne poveznice:
[https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=c2a583fc-e8e1-
4783-bf60-30ac0a2e5618](https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=c2a583fc-e8e1-4783-bf60-30ac0a2e5618)

4. u znanstveno-nastavno zvanje i radno mjesto docent, iz područja pri-
rodnih znanosti, polje fizika, grana nuklearna fizika (eksperimentalna) ili iz
područja prirodnih znanosti, polje fizika, grana fizika elementarnih čestica
i polja (eksperimentalna), na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremen-
u, u Zavodu za eksperimentalnu fiziku pri Fizičkom odsjeku PMF-a -1
izvršitelj. Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju
se isključivo putem mrežne poveznice: <https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=8b5e92e4-40b4-4875-a46e-5fbc6c4dca59>

5. u znanstveno-nastavno zvanje i radno mjesto docent, iz područja prirodnih
znanosti, polje fizika, grana nuklearna fizika (teorijska), na neodređeno vrijeme,
u punom radnom vremenu, u Zavodu za teorijsku fiziku pri Fizičkom odsjeku
PMF-a -1 izvršitelj. Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja do-
stavljaju se isključivo putem mrežne poveznice: [https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=4f876950-406a-4442-b909-b617703e-
ab06](https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=4f876950-406a-4442-b909-b617703e-ab06)

6. u znanstveno-nastavno zvanje i radno mjesto docent, iz područja prirodnih
znanosti, polje biologija, grana botanika, na neodređeno vrijeme, u punom
radnom vremenu, u Botaničkom zavodu pri Biološkom odsjeku PMF-a - 1
izvršitelj. Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se
isključivo putem mrežne poveznice:
[https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=88d511c7-d98b-
4882-bf48-e6798383dd07](https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=88d511c7-d98b-4882-bf48-e6798383dd07)

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj
internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta www.pmf.unizg.hr/natjecaji.
Rok za podnošenje prijava na sve točke natječaja je 30 dana, po objavljivanju
natječaja u “Narodnim novinama”.
Rezultati natječajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj stranici
PMF-a: www.pmf.unizg.hr (Natječaji).

KLASA: 112-01/22-01/0005
URBROJ: 2181-203-01-01-22-0002

Temeljem odluke Fakultetskog vijeća sa Druge redovite sjednice
od 12. studenog 2020. te odluka sa Sedme redovite sjednice od 07.
travnja 2022.

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET SVEUČILIŠTA U SPLITU
raspisuje

NATJEČAJ

1. za jednog izvršitelja(m/ž) na radno mjesto I. vrste u znanstveno nastav-
nom zvanju i odgovarajućem radnom mjestu docent u znanstvenom
području Humanističke znanosti, znanstvenom polju Teologija, znanstvenoj
grani pastoralna teologija na Katedri pastoralnoga bogoslovlja na neodre-
đeno vrijeme u punom radnom vremenu.

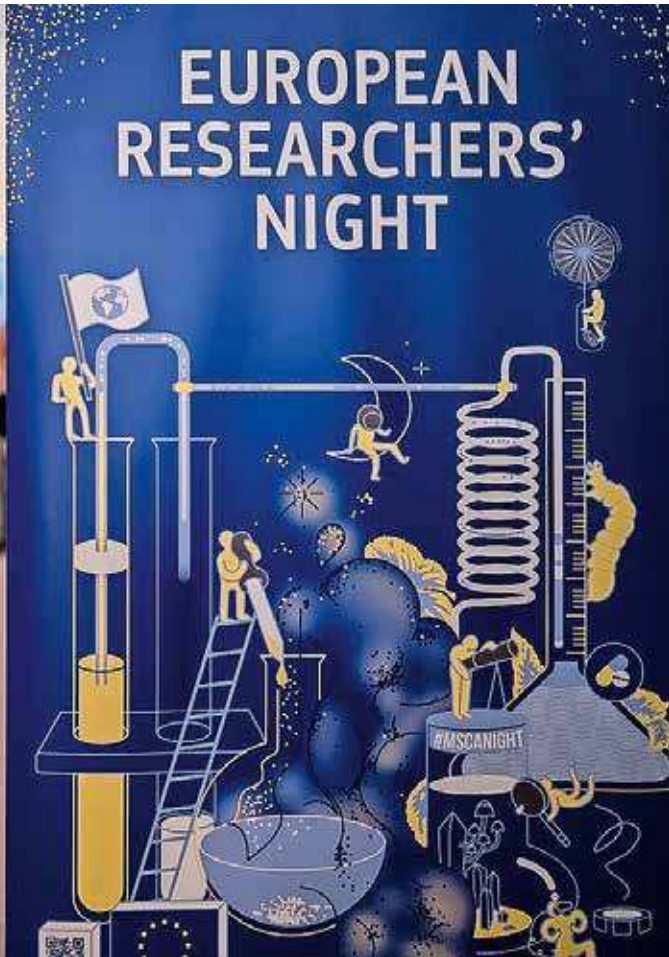
2. za jednog izvršitelja(m/ž) na radno mjesto I. vrste u znanstveno nastav-
nom zvanju i odgovarajućem radnom mjestu redoviti profesor u trajnom
zvanju u znanstvenom području Humanističke znanosti, znanstvenom po-
lju Teologija, znanstvenoj grani fundamentalna teologija na Katedri temelj-
nog bogoslovlja na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu.

3. za jednog izvršitelja(m/ž) na radno mjesto I. vrste u suradničkom zvanju i
odgovarajućem radnom mjestu poslijedoktorand u znanstvenom području
Društvene znanosti, znanstvenom polju psihologija, na Katedri filozofije na
određeno vrijeme u punom radnom vremenu.
Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavlj-
ne su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Katoličkog bogoslovnog
fakulteta, Sveučilišta u Splitu, <https://www.kbf.unist.hr>.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET
raspisuje

NATJEČAJ

za upis studenata na Poslijediplomski sveučilišni studij TEKSTILNA ZNANOST
I TEHNOLOGIJA u akademskoj godini 2022./2023.
Prijave na natječaj primaju se do 20. rujna 2022. godine i dostavljaju se na
adresu: SVEUČILIŠTE U ZAGREBU TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET,
Studentska referada, HR-10000 Zagreb, Prilaz baruna Filipovića 28a
Detaljnije obavijesti moguće je dobiti: telefonski: +385 (1) 3712 530 (Sandra
Jakobašić, administrator doktorskog studija) i na e-mail: ds@ttf.unizg.hr
Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene
su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Sveučilišta u Zagrebu Tekstil-
no-tehnoškog fakulteta www.ttf.unizg.hr

NOĆ ISTRAŽIVAČA NA SVEUČILIŠTU U SPLITU

Zadnji petak u rujnu rezervirajte za Noć istraživača!

Piše: **MIRA ĆURIN**

Nakon dvije godine pauze, Europska noć istraživača ponovno se održava u Hrvatskoj. Već tradicionalno zadnjeg petka u rujnu, građani će imati priliku na jedinstven način upoznati se s istraživanjima znanstvenika i direktno se uključiti u provođenje zanimljivih eksperimenata. Tema ovogodišnjeg izdanja je povezivanje društva s morem i osvještavanje javnosti o važnosti očuvanja i značenju življenja uz more. Manifestacija će se održati na popularnim javnim lokacijama u središtima pet obalnih gradova (Dubrovnik, Split, Zadar, Rijeka i Pula), a aktivnosti će biti besplatne i otvorene za sve. Publika je proteklih godina mogla sudjelovati u raznim pokusima i nagradnim izvlačenjima, a još raznovrsniji program očekuje nas ove

godine. Organizacijom Noći istraživača nastoji se na zanimljiv i interaktivan način približiti znanost djeci i mladima, ali i široj javnosti, osvijestiti važnost znanosti i inovacija za razvoj društva te potaknuti mlade na razmišljanje o odabiru znanstveno-istraživačke karijere. Osim glavne manifestacije Europske noći istraživača, tijekom cijele godine održat će se niz popularno-znanstvenih aktivnosti otvorenih za javnost, studente i učenike, poput interaktivnih radionica, predavanja, tribina, posjeta laboratorijima i kvizova na društvenim mrežama, s ciljem informiranja javnosti o svakodnevnom utjecaju koji znanost ima na društvo. Aktivnost "Istraživači u školama" posebno je namijenjena učenicima osnovnih i srednjih škola u kojima će istraživači provoditi edukativne aktivnosti te interaktivnim

pristupom kroz provedbu hands-on radionica, igara i eksperimenata različite tematike zainteresirati učenike za znanost, potaknuti njihovu znatiželju i istraživački duh. Europska noć istraživača provodi se kao glavna aktivnost projekta "Reconnect science with the blue society", kojeg je koordinator Sveučilište u Splitu, a financira ga Europska komisija u okviru HORIZON MSCA Researchers' Night poziva, s ciljem popularizacije znanosti i osvještavanja javnosti o važnosti znanosti u društvu. Partneri projekta su institucije čija istraživanja uvelike karakteriziraju prirodni, biomedicinski, ekološki, društveni i gospodarski aspekti mora s podrškom jadranske Hrvatske: sveučilišta u Dubrovniku, Zadru, Rijeci i Puli, Institut za oceanografiju i ribarstvo, Mediteranski institut za istraživanje života, Institut za ja-

dranske kulture i melioraciju krša te STEP-RI znanstvenotehnološki park Sveučilišta u Rijeci. Projekt uključuje održavanje dva izdanja Europske noći istraživača, 2022. i 2023. Rezervirajte datum, 30. rujna 2022., i pripremite se na uzbudljive znanstveno-popularne aktivnosti, hands-on eksperimente, kvizove, natjecanja, umjetničke izvedbe i ostale sadržaje. Istraživači će izići iz svojih laboratorija i organizirati interaktivne radionice kako bi nam približili svoj rad, kreativnost, inovativnost i važnost koju znanost ima za svakodnevni život građana. Za detaljniji program i više informacija o projektnim aktivnostima redovito pratite stranice Sveučilišta u Splitu i partnera projekta, a uskoro ćete sve aktivnosti moći popratiti i na novoj web-stranici te društvenim mrežama projekta Europske noći istraživača.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ELEKTROTEHNIKE
I RAČUNARSTVA

Zagreb, Unska 3

raspisuje
NATJEČAJ

za izbor u zvanje i na radno mjesto:

1. Suradnika u suradničkom zvanju poslijedoktorand – 1 izvršitelj na određeno vrijeme s punim radnim vremenom.

Rok za prijavu je 30 dana od dana objave natječaja.

Uvjeti rada i ostali detalji natječaja za radno mjesto nalaze se na stranici www.fer.hr

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
RUDARSKO-GEOLOŠKO-NAFTNI FAKULTET,

Zagreb, Pierottijeva 6

NATJEČAJ

za izbor:

Jednog izvršitelja/icu na radno mjesto I. vrste u suradničkom zvanju mlađi istraživač – asistent na projektu PRI-MJER, na određeno vrijeme u punom radnom vremenu u Zavodu za geologiju i geološko inženjerstvo, uz probni rok od šest mjeseci.

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su na službenoj internetskoj stranici Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta www.rgn.unizg.hr

STUDENTI PIŠU (1)

UNICEF-ova Mliječna staza

Piše: **IRENA RADOSLAV**

Ove godine održat će se UNICEF-ova humanitarna utrka pod nazivom Mliječna staza. Riječ je o nacionalnoj humanitarnoj utrci koja se ove godine organizira s ciljem podrške mentalnom zdravlju djece i mladih u školama. Utrka će se održati od 9. do 18. rujna, a sudjelovati mogu svi, putem aplikacije atlasGO te na različitim događanjima koja će se održati u sklopu utrke. Prijave su otvorene, a prijaviti se mogu svi zainteresirani, svih dobnih skupina, ali i vrtići, škole, udruge, tvrtke te svi ostali koji žele podržati ovu UNICEF-ovu humanitarnu priču.

Ovogodišnji cilj je podignuti svijest o mentalnom zdravlju i potaknuti ljude na prevladavanje stigme o mentalnim bolestima te tako srušiti snažnu barijeru na putu k prihvaćanju i razumijevanju. Mentalno zdravlje jednako je važno koliko i tjelesno te upravo zato nitko ne bi trebao biti sam onda kada se suočava i bori s teškim životnim situacijama. Sve se više djece i mladih suočava s teškim situacijama i problemima s mentalnim zdravljem, što nerijetko dovodi do toga da se zatvaraju u sebe i izoliraju od obitelji i prijatelja. Odgovornost je na svima da obrate veću pozornost na znakove mentalnih bolesti te da ponude podršku i razumijevanje svima onima kojima je to potrebno, kako bi se tako ostvarilo sigurno okruženje u kojem se nitko neće osjećati sam. Stoga, UNICEF poziva sve, mlade, učenike, studente, ali i starije, da se uključe u utrku Mliječna staza i tako zajedno pruže podršku svima, a posebno djeci i mladima u borbi za mentalno zdravlje.

no okruženje u kojem se nitko neće osjećati sam. Stoga, UNICEF poziva sve, mlade, učenike, studente, ali i starije, da se uključe u utrku Mliječna staza i tako zajedno pruže podršku svima, a posebno djeci i mladima u borbi za mentalno zdravlje.

UNICEF će ovom utrkom podržati HZJZ-ov program edukacije učitelja i nastavnika o temama vezanim uz mentalno zdravlje, PoMoZi Da koji HZJZ provodi uz podršku Agencije za odgoj i obrazovanje, a sva prikupljena sredstva donirat će se za osposobljavanje učitelja i ostalog stručnog osoblja kako bi na vrijeme prepoznali probleme vezane uz mentalno zdravlje i pružili pomoć i podršku. Također, sredstva će se donirati i za osposobljavanje voditelja edukacija te za pomoć djeci i mladima s mentalnim bolestima. Do sada se za utrku prijavilo više od 1000 sudionika, a prijaviti se može svatko putem stranice mlijecna.staza.utрка.com, gdje su navedene detaljne upute za prijavu i načine sudjelovanja. Prijavite se i napravite jedan mali korak koji čini veliku razliku u borbi za mentalno zdravlje!

STUDENTI PIŠU (2)

Smiješi li se studentima izmjena zakona?

Piše: **DOMINIK OMERVIĆ**

Zamislite situaciju u kojoj imate na raspolaganju radnika koji je motiviran i koji daje sve od sebe prilikom obavljanja posla i kao takvog ga želite nagraditi povišicom, ali, nažalost, zbog nekog limita koji radnik ne smije prijeći ne smijete. Upravo se u takvoj situaciji nalaze hrvatski studenti kojima je već godinama nametnut limit od 15.000 kuna, koji, ako prijeđu, nemaju više pravo biti na poreznoj olakšici svojim roditeljima. Drugim riječima, to bi značilo da svi oni koji prijeđu limit smatraju se financijskim sposobnima za vlastito uzdržavanje. Ali, ni to nije sve, jer se tu nalazi i onaj veći limit od 63.000 kuna, koji označava maksimalnu zaradu koju student može zaraditi, a da se ta ista zarada ne oporezuje. Da se nalazimo, recimo, u 2018. godini, kada je minimalna studentska satnica bila 21,50 kn, to bi još imalo nekog smisla. Danas minimalna studentska satnica iznosi 29,30 kn s kojom ako radite 30 sati tjedno, limit od 15.000 kn možete prijeći u roku od 4 i po mjeseca. Da ne go-

vorimo o tome kako se velik broj studenata odlučuje raditi tijekom ljeta gdje se radi puno više od 30 sati tjedno i s većom satnicom od one minimalne. Hrvatski studentski zbor odlučio je tome stati na kraj pokretanjem peticije kojom se traži povećanje limita s 15.000 kn na 22.500 kn. Peticiju je dosad potpisalo više od 10.000 ljudi, pretežito studenata koji smatraju da se ovo pitanje trebalo riješiti puno ranije. I zaista čovjek se zapita kako je to moguće da satnica raste već 4 godine, a limiti ostaju isti. U vremenu pisanja vijesti ministar financija Zdravko Marić najavio je kako će se sastati sa studentima i porazgovarati o ovoj temi. Studenti se ovim putem nadaju kako će se postići dogovor koji će ići njima na ruku jer kako i oni sami kažu, uz trenutne cijene najma stanova, hrane i higijenskih potrepština teško je živjeti "punim plućima".

TJEDAN PREPUN DOGAĐANJA

Održan najveći studentski festival od osnutka Sveučilišta u Splitu - Student Week

Piše **MILA PULJIZ**

Studentski zbor Sveučilišta u Splitu organizirao je početkom lipnja događaj koji će se dugo pamti. Festival pod nazivom "Student Week" nastao je kao ideja predsjednika Studentskog zbora Sveučilišta u Splitu Tomislava Miloševića koji nam je dao više informacija o samom festivalu i odjeku istog među studentskom populacijom.

– Slogan prvog, a nadam se samo jednog od mnogih u budućnosti Student Week festivala jest: "nova dimenzija studentskog života". Upravo u tome je sav motiv pokretanja inicijative o organizaciji ovakvog festivala za studente. Smatram kako studenti Sveučilišta u Splitu zaslužuju svakog tjedna u godini imati veliki broj aktivnosti i događanja koji im pružaju inovativne aktivnosti, stjecanje znanja te druženje i zabavu. Ideju o pokretanju tjedna prepunog događanja predstavio sam kole-

gama iz Studentskog zbora te su ga objeručke prihvatili. Festival je trajao od 30. svibnja do 4. lipnja upravo kako bi označili kraj ljetnog semestra i pružili kolegama studentima malo razbibrige prije ispitnih rokova – kazao je Milošević.

Tajnica Studentskog zbora Sveučilišta u Splitu Antonela Čule detaljnije nam je predstavila program u kojem su studenti uživali tijekom cijelog festivala.

– U ponedjeljak, 30. svibnja svečano je otvoren Student Week nastupom stand-up komičara "Splicka scena" u restoranu Kampus gdje se okupilo više od 400 studenata, odnosno premašen je i kapacitet restorana. Utorak je započeo slikarskom radionicom "Artino", gdje su studenti na krovu Sveučilišne knjižnice imali priliku stvoriti vlastita umjetnička djela po uzoru na Vaska Lipovca i Vincenta van Gogha. Aktivnosti su se nastavile kroz sportska natjecanja u ugraničaru, badmintonu i odbojki te bojenju jedra za

studentski jedriličarski klub ASC Universitas. Većernji program organiziran je u suradnji sa Studentskim centrom Split gdje se održavala predstava "Roko i Cicibela – istaknula je Čule.

Četvrtak je bio namijenjen sportu i zdravlju studenata. Svi zainteresirani studenti mogli su izmjeriti sastav tjelesne mase, sudjelovati u tečaju oživljavanja ili tečaju joge te poslušati predavanje o zdravoj prehrani za studente. Istovremeno se na sportskim terenima doma održavao i sportski turnir na kojem su studenti mogli sudjelovati u nogometu ili, pak, u drugim sportovima. S druge pak strane Splita, zahvaljujući suradnji s jedriličarskim klubom ASC Universitas, imali su priliku uživati u jedrenju tijekom cijelog dana. Većernji program bio je rezerviran za predstavu u restoranu Kampus pod nazivom "Savršen kroz" i pub kviz u caffe baru SVK. Kao kruna cijelog tjedna, u petak su održani kon-

certi Minee i grupe Magazin ispred Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije, te koncert grupe SARS na istoj lokaciji u subotu.

Važno je istaknuti kako su svi događaji u sklopu Student Week festivala bili besplatni za sve studente, a interes studenata je bio iznimno velik, što potvrđuje i podatak da je festival posjetilo više od 4000 studenata. – Uistinu smo sretni što je cijeli tjedan protekao uz odlične reakcije kolega studenata, a ujedno smo za studente Sveučilišta u Splitu uspjeli stvoriti dobre temelje za nova velika događanja. Posebne zahvale idu Sveučilištu u Splitu i Studentskom centru Split koji su podržali cjelokupan projekt, kao i članovima Studentskog zbora koji su marljivo radili tijekom svih događaja u sklopu festivala. Vjerujem kako će Student Week postati tradicionalni festival koji se održava na Kampusu te da će kolege studenti svake godine imati bogat program aktivnosti, što uistinu i zaslužuju – zaključuje Milošević.

STUDENSKI STANDARD

Besplatni električni romobili i SUP daske za studente u Splitu

Piše **MATEJ SUNARA**

U vrijeme ispita i grijanja stolica dobro dode malo odmora i osvježnja. Studentski centar u Splitu pobrinuo se da to vrijeme odmora bude kvalitetno iskorišteno i da se studenti ne trebaju mnogo misliti kako se odmoriti i osvježiti.

Nakon 40 besplatnih bicikla za studente predstavljanih u svibnju, stanari splitskih studentskih domova od lipnja na raspolaganju imaju i 20 električnih romobila

i 12 SUP daski koje mogu besplatno koristiti. Romobili i SUP daske su smješteni na recepcijama studentskih domova Bruno Bušić na Spinutu i Dr. Franjo Tuđman na kampusu.

Početkom lipnja su održane probne vožnje i održane su kratke edukacije kako koristiti ova dva atraktivna prijevozna sredstva.

Reakcije studenata na ove novitete su odlične i nema sumnje da će se i romobili i SUP daske maksimalno koristiti u studentskoj svakodnevici.

DEVETI DANI FLAUTE NA UMJETNIČKOJ AKADEMIJI U SPLITU

Mladi trebaju glazbu!

Posebnost ovih dana jest u tome što UMAS svake godine ugosti i strane profesore te majstore svog zanata, poznate u glazbenim vodama diljem svijeta

PIŠE **MILA PULJIZ**
SNIMIO **SAŠA BURIĆ/CROPIX**

Na Umjetničkoj akademiji u Splitu održani su deveti po redu Dani flaute. Prvi dio održao se u travnju, tu su sudjelovali piccolist Jean-Louis Beaumadier, flautistica Elena Favaron te pijanistica Veronique Poltz, dok se drugi dio događanja održao u lipnju.

U nekoliko dana studenti su imali priliku nazočiti mnogim radionicama, seminarima, a održani su i koncerti profesora, ali i studenata. Posebnost ovih dana jest u tome što UMAS svake godine ugosti i strane profesore te majstore svog zanata, poznate u glazbenim vodama diljem svijeta.

U lipanjskom dijelu Dana flaute studenti su imali priliku učiti od flautista Riccardo Ghiani, klavijaturistice Francesce Carte i piccolista Raphaella Leonea. Iz Bečkog simfonijskog orkestra došao je prof. Leone, koji svojim radom želi inspirirati studente za sviranje na najmanjem instrumentu, piccolu. Prof. Leone predavač je na švicarskom Sveučilištu primijenjenih znanosti Kalaidos te na belgijskom Katoličkom sveučilištu u Leuvenu. "Suradnja s prof. Anom Domančić i UMAS-om nastaviti će se u budućnosti. Studenti su odlični, svi žele posao u orkestru, ali do toga se ne može doći ako ne posjedujete i izvršno znanje sviranja piccola", kazao nam je prof. Leone.

Prof. Riccardo Ghiani dolazi iz Sardinije, glavna je flauta orkestra Teatro Lirico iz Cagliarija, a uz to predaje mnogim studentima iz cijele Europe.

-Volim se vraćati u Split, naročito volim vaše vrijeme i ljude, sve je dosta slično Italiji. Hrvatskim studentima bih poručio da sam u ovih dvadeset godina, koliko traje suradnja prof. Domančić i mene, pri-

mijetio ogroman napredak u području flaute, iznimno su pripremljeni, inteligentni i talentirani. Mislim da će hrvatski studenti za nekoliko godina doći na nivo Italije koja ima

velik broj solo flautista, a svi odreda sviraju u najvažnijim orkestrima diljem Europe, dodao nam je prof. Ghiani. Prof. Francesca Carta, inače profesorica klavira na akademiji u

Cagliariju, kazala nam je da je izrazito sretna što je imala priliku surađivati s mnogim svjetski poznatim flautistima poput Tinke Muradori. Predaje klavir i klavirsku pratnju, a za klavirsku pratnju kaže da je izrazito važna jer razvija interes studenata da prate drugoga, da nisu samo solisti.

A i za cijelog događanja te same organizacije stoji prof. Ana Domančić s UMAS-a.

-Našim studentima želimo pružiti što više poduke i prakse, naročito dok oni studiraju, te da sami ne moraju trošiti previše novca da idu u svijet. Eto zato ja koristim ta svoja poznanstva i srdačnost kolega koji rade velike usluge u toj našoj zajedničkoj želji da pružimo što više poduke i iskustva mladim naraštajima. Ovom prilikom bih željela zahvaliti našem studentskom zboru na financiranju, studenti su imali mogućnost besplatnog sudjelovanja na svim seminarima, zatim Zračnoj luci Split, Gradu Splitu i Županiji, Sveučilištu u Splitu, svim našim profesorima, Glazbenoj mladeži Split, kazala nam je za kraj prof. Domančić.

JAKOV MATIĆ

STUDENTSKI STANDARD

Kazališne predstave i kviz u prepunom restoranu 'Kampus'

PIŠE **MATEJ SUNARA**

Restoran "Kampus", najveći restoran studentske prehrane u Splitu, početkom lipnja postao je prava kazališna pozornica. Kazališna družina "Ritam igre" za mnogobrojne studente izvela je dvije duo drame: "Roko i Cicibela" autora Miljenka Smoje te "Savršen kraj" autora Vladimira Đurđevića.

"Roko i Cicibela" je tipična predstava mediteranskog ugođaja koju možemo nazvati ljubavnom melodramom s elementima pučke komedije. Roka i Cicibelu vrhunski su utjelovili mladi glumci Stipe Jelaska i Aneta Gotovac i tako na najbolji mogući način studentima, koji mahom nisu iz Splita, približili ovu najveću splitsku ljubavnu priču.

- Ovo je bilo zanimljivo i lijepo iskustvo i lijepo je publika reagirala. Definitivno ovakvih događaja treba i više. Očito je studentima teško doći i priuštiti si predstavu u HNK Split pa je lijepo što mi možemo doći njima - govori nam nakon predstave glumica Aneta Gotovac. Stipe Jelaska je student splitskog UMAS-a i ovo mu je bio premjerni nastup u ovoj ulozi. - Oduševljen sam koliko je ljudi došlo. Ovo je ogromna prostorija i bilo je skoro puno gledalište - dodaje Stipe. Publika je velikim pljeskom nagradila ovu jednosatnu ljubavnu priču. Dva dana nakon "Roka i Cicibele" na kazališne daske restorana "Kampus" postavljena je predstava "Savršen kraj". Riječ je o komediji razotkrivanja i prepoznavanja koja prije svega govori o muškim slabostima. Radnja prati novokomponiranog tajkuna i ekscentričnog krojača koji se, naizgled slučajno, susreću u krojačkom salonu.

-Drago mi je da se pokrenulo ovo za studente i drago mi je da studenti imaju priliku pogledati koju predstavu. Kad sam ja studirao, nije bilo ovakvih sadržaja i izniman mi je užitek bilo igrati pred ovako mladom publikom - govori Siniša Novković, glumac splitskog GKM-a koji je igrao ulogu krojača.

-Drago mi je da su i "Roko i Cicibela" i "Savršen kraj" ovako dobro primljeni. Uvijek ćemo se rado odazvati na poziv Studentskog centra u Splitu da glumimo studentima - zaključuje Ivan Baranović, glumac i ravnatelj Kazališne družine "Ritam igre" koji je igrao ulogu tajkuna. U studentskoj publici je bila i Katarina Mirić, studentica Medija i kulture društva

JAKOV MATIĆ

Sveučilišta u Dubrovniku koja se taj dan zatekla u Splitu pa je odlučila s prijateljicama pogledati ovu predstavu.

-Ja vas prvo moram pohvaliti jer je ovo jako dobro za nas studente da se nešto pokreće i događa. Uistinu je zanimljivo gledati predstavu, a da nije u kazalištu - zadovoljno govori Katarina nakon odgledanog "Savršenog kroja".

Točka na i ovog bogatog kulturno-edukativnog programa u restoranu "Kampus" bio je veliki studentski kviz u kojem je snage odmjerilo čak 35 ekipa koje su se natjecale u dvije kategorije. Prva je kategorija bila namijenjena za ekipe koje su cijeli drugi semestar igrale studentsku kviz ligu u studentskom kafiću "Tineli" na kampusu. Ligu je igralo 100 ekipa, a na završnicu se plasiralo 15 najboljih. U drugoj kategoriji natjecalo se 20 ekipa koje u čitili studenti i profesori sa sastavnica Sveučilišta u Splitu i studentskih udruga, tako da se u restoranu tražilo mjesto više. Kviz je specijalno za studente besplatno pripremio naš najveći kvizaš Robert Pauletić.

-Bio je dosta dobar kviz, dobro iskustvo i dobro koncipirano pitanja -kazao nam je Ante Grubišić Čabo, student Filozofskog fakulteta u Splitu. -Zgodno je da se studenti malo opuste na ovaj način u pauzama između učenja i kvaliteto provedu svoje vrijeme - dodaje doc. dr. sc. Nikša Vazezić s Filozofskog fakulteta u Splitu. - Nakon ovog razdoblja koronavirusa ljudima treba više druženja i zabave kako bi se bolje približili - zaključuje Ante Čuić, student Katoličko-bogoslovnog fakulteta u Splitu. U konkurenciji najbolje ekipe studentske kviz lige iz "Tinela" pobjedu je odnijela ekipa "Skalina", a Filozofski fakultet u Splitu bio je najbolja sastavnica. Nagrade su bile besplatne karte za veliki koncert Mate Miše Kovača na Starom placu.

IMA LI POSLA ZA STUDENTE?

“

U menzi sam zaposlen do 15. srpnja, nakon toga idem kući i vraćam se početkom listopada kada ću nastaviti raditi. Jako sam zadovoljan – ističe Ivan Grgurica

Piše:

MILA PULJIZ

Ljetni mjeseci znače da su studenti u potrazi za poslovima preko Student servisa, službe Studentskog centra Sveučilišta u Splitu koja obavlja djelatnost posredovanja pri obavljanju studentskih poslova. Napokon možemo reći da smo izašli iz pandemije, stvari se više manje vraćaju u normalu, a sezona se zahuktava i prema nekim predviđanjima, mogla bi biti najbolja do sada.

Popričali smo s Adrianom Hrštić, voditeljicom ureda ravnatelja Studentskog centra, koja nam je kazala kako je Zakon iz 2018. godine studentima donekle olakšao obavljanje poslova, dodatak na plaću prilikom noćnog rada, prekovremenog ili rada nedjeljom ide do 50 posto, a također, ako ugovore poslodavcem, tada su im plaćeni putni troškovi te topli obrok. Studentima se svi poslovi odrađeni preko Student servisa priznaju kao radno iskustvo na način da dobiju potvrdu o odrađenim poslovima. Minimalna satnica je 29 kuna po satu, dok je prosjek satnica 32 kune po satu, a ovo su neki od najzastupljenijih oglasa: prodavači i ispomoć u trgovini 30 kn/sat, konobari 35 kn/sat, hostese 50 kn/sat, rad na recepciji 30-35 kn/sat, dostavljači (WOLT, GLOVO, PAUZA.HR)

Borba tržišta: potražnja za studentima je izrazito velika!

Studentima se svi poslovi odrađeni preko Student servisa priznaju kao radno iskustvo na način da dobiju potvrdu o odrađenim poslovima

35 kn/sat, čišćenje apartmana 30 kn/sat, vodiči pustolovnih izleta 50 kn/sat.

– Najviše je poslova vezanih za turizam, oni su najtraženiji, od rada na recepciji i sobara pa do rada u turističkim agencijama, prodavača sladoleda i kuhara. Najlošije su plaćeni agenti u pozivnom centru, za ispomoć u trgovini, rad u skladištu, dok su najbolje plaćeni, ali i najtra-

ženiji poslovi vezani za turizam – kazala nam je Hrštić, dodavši kako se najviše zapošljavaju studenti drugih i trećih godina.

Za zaključiti je da je velika potražnja za studentima, cijene studentskog rada su se povećale zbog velike potražnje za radnom snagom, a zbog velike potražnje za studentima oni sada mogu birati gdje će se zaposliti, ovisno o ponudi i uvjetima koje

im nudi poslodavac.

A u menzi Studentskog centra Split susreli smo Ivana Grguricu iz Šibenika, studenta Pomorske nautike na Pomorskom fakultetu.

– Ovdje sam zaposlen do 15. srpnja, nakon toga idem kući i vraćam se početkom listopada kada ću nastaviti raditi. Nikada nisam imao bolju ekipu na poslu, jako sam zadovoljan –

kazao nam je Ivan, nakon čega smo nastavili šetnju do Studentskog doma, u čijim smo hodnicima u poslu prekinuli apsolutno Adrianu Kulišić sa Sveučilišta u Dubrovniku, koja će nakon obrane diplomskog rada upisati Forenziku na splitskom sveučilištu.

– Prezadovoljna sam sa svim, naročito kolegama – istaknula je Adriana.

“

Prezadovoljna sam sa svim, naročito kolegama, poručuje Adriana Kulišić koja radi u Studentskom domu

SVEUČILIŠTE U SPLITU
STUDIJ VOJNO POMORSTVO
KLASA: 112-01/22-01/25
URBOJ: 2181-202-25/01-22-1
SPLIT, 8.6.2022.

Na temelju Odluke Vijeća studija Vojno pomorstvo na 37. sjednici Vijeća studija od 27. svibnja 2022. godine objavljuje se

NATJEČAJ

- Za izbor jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač u području tehničkih znanosti, znanstveno polje elektrotehnika;
 - Za izbor jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač u znanstvenom području humanističkih znanosti, znanstveno polje filologija;
 - Za izbor jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač u interdisciplinarnom znanstvenom području, polje vojno-obrambene i sigurnosno obavještajne znanosti i umijeće;
 - Za izbor jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent u znanstvenom području tehničkih znanosti, znanstveno polje tehnologija prometa i transport.
- Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Sveučilišta u Splitu unist.hr/natjecaji/.

UMJETNIČKA AKADEMIJA
U SPLITU OBJAVLJUJE

NATJEČAJ (m/ž)

za izbor u zvanje i na radno mjesto

1. Docent u umjetničkom području, polje glazbena umjetnost, grana reprodukcija glazbe (sviranje), predmet Violončelo na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu. Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave nalaze se na službenim stranicama Umjetničke akademije u Splitu, na poveznici <http://www.umas.unist.hr/oglasnaploca/zaposlenja/natjecaj-za-izbor-u-zvanje-i-na-radno-mjesto-5/>

PROJEKT

UniCompost Učionica

U sklopu projekta “UniCompoST Učionica” kojeg provode Udruga Alumnii Kemijsko-tehnološkog fakulteta i UniCompoST, obrt specijaliziran za razvoj proizvoda u domeni gospodarenja otpadom i kružne ekonomije, tijekom ljeta se provodi program neformalnih edukacija otvorenih za javnost u području gospodarenja otpadom i kružne ekonomije.

Cilj ciklusa edukacija je dati sudionicima uvid u cjeloviti sustav gospodarenja otpadom, fundamentalna znanja i vještine u području gospodarenja otpadom i kružne ekonomije te im približiti trendove iz sektora i industrije.

Raspored preostalih edukacija: 27. lipnja u 18h, edukacija “Kompostiranje u kućanstvu” 28. lipnja u 18h, edukacija “Uzgoj bilja za početnike”

Edukacije se održavaju preko Zoom platforme, a prijave se vrše preko - <https://forms.gle/uk-TNmFMfsyUUtTLJ7>

Projekt “UniCompoST Učionica” financiran je sredstvima iz programa Europske snage solidarnosti Europske unije, a provodi se kroz cijelu 2022. godinu.

KNJIŽEVNA PREPORUKA

'Piranesi' iliti knjiga koja je izraz posebne i komplicirane ljubavi i radosti, dira u srce

Piše **KATARINA MALJKOVIĆ**

Susanna Clarke oduševila je čitatelje diljem svijeta svojim prvijencem "Jonathan Strange & Mr. Norrell" objavljenim 2004. godine – povijesna fantazija na 800 stranica koja je ubrzo postala svjetskim bestselerom, a BBC se pobrinuo oko televizijske adaptacije. No ljubitelji autorice dugo su čekali autoričin sljedeći korak i sljedeću knjigu koja će nastati iz njezina pera. Iako su se načekali, ni pošto se nisu razočarali kada je 2020. godine – 16 godina nakon prvijenca – autorica objavila "Piranesi".

Knjiga prati čovjeka imena Piranesi – iako ni sam nije siguran je li mu to ime – koji živi u Kući, za koju sam kaže: "Ljepota Kuće je nemjerljiva, njena je Milost beskrajna". Kuća je ogromna i složena poput labirinta na tri kata ispunjena kipovima. Piranesi, poput marljivog istraživača, iz dana u dan u svojim bilježnicama ispisuje evidenciju čudesnih stvari koje Kuća nudi: upoznaje se sa svakom od nebrojenih dvorana labirinta, navodi više tisuća kipovala koji se u njemu nalaze, prati promjenu plime i oseke među stubištem, kao i oblake koji se lagano promiču gornjim dvoranama. Dok je donji kat poplavljen, a gornji stremi prema oblacima, Piranesi živi na srednjem katu, spticama. Koliko je njemu poznato, Kuća je sve što postoji od svijeta, tako da su Kuća i Svijet za njega jedno te isto.

Piranesi pretpostavlja kako je u povijest svijeta postojalo možda 15 ljudi, jer sada zna samo za dvije žive osobe – sebe i Drugog, s kojim se sastaje utorkom i petkom – a pronašao je 13 kostura po cijeloj Kući.

Drugi vjeruje da labirint sadrži Veliko i Tajno Znanje, te moli Piranesija da mu pomaže u istraživanju, iako Piranesi ne dijeli isto vjerovanje. U Kući Piranesi preživljava od ribolova, skupljanja morskih algi i prikupljanja slatke vode iz vodopada, dok Drugi može nabaviti stvari kao što su deke, cipele i slično, što dovodi Piranesija do brojnih pitanja. Također, Piranesi polako shvaća da zaborav-

lja stvari i gubi jasan pojam o vremenu, dok Drugi s time nema problema. Prekretnica dolazi kada se jednoga dana počnu pojavljivati poruke koje netko kredom ispisuje po popločanom podu, ukazujući na to da se u Kući pojavila nova osoba. Piranesi više nije siguran kome vjerovati – nepoznatoj osobi, ili pak Drugome koji ga upozorava da je nova osoba njihov neprijatelj – a ne može u potpunosti vjerovati ni sebi. Odjednom se svijet okra njega za koji je mislio da vrsno poznaje pretvorio u nešto čudno i opasno, a Piranesi je prepušten sam sebi.

Prikaz ljubavi

Ono što oživljava roman, za što bi se moglo reći da je upravo njegovo srce, jest sam glavni lik Piranesi. Čitajući

ta, njegove dobrote, njegove požrtvornosti Kući i svemu onome što ga okružuje. Svjestan je da mora živjeti u zajedništvu s Kućom, koja je njegov svijet, no istovremeno polako shvaćamo – i mi kao čitatelji i Piranesi – da sve nije kao što se čini, te da Kuća nije kompletan svijet kao što je to Piranesi dotad mislio.

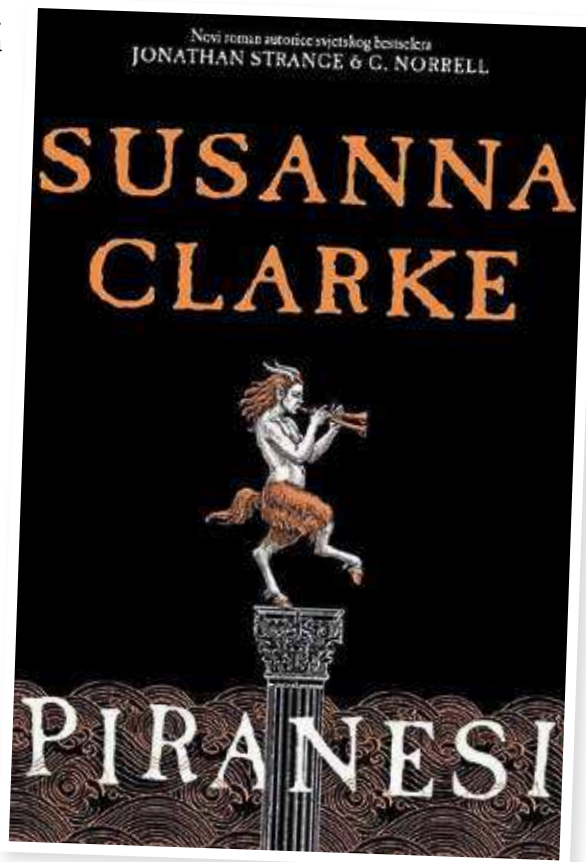
Posebno je zanimljivo koliko je pozornosti u samoj knjizi dano ideji i tematici izolacije, pogotovo uzimajući u obzir da je knjiga izišla u samom razdoblju pandemija kada je cijeli svijet i bio prikovan na društvenu odvojenost i primaran život unutar vlastita četiri zida, što poprima još dublju važnost sagledavajući povijest same autorice, koja je zbog kronične bolesti i sama uglavnom prikovana za vlastitu

kuću. Poetično je onda vidjeti kako autorica u svojoj knjizi balansira izolaciju sa žudnjom za onim vanjskim, onim drugim, onim od čega smo odvojeni, gdje na genijalan način iznosi i zadovoljstvo s izolacijom kao i žudnju za nečim više, bez da jedno nužno odbija drugo. Kao da je u toj meditativnoj sferi i sama autorica pronašla sebe. Također, iznimno je posebno u rukama držati knjigu koja uistinu jest dokaz nečije predanosti i požrtvornosti: pisana u trenucima mira kada je bol ne bi prikovala uz krevet već joj dala mogućnost da bar na neko vrijeme piše, stavljajući jednu nogu ispred druge koliko god se može, i riječ po riječ,

poglavlje po poglavlje, stvarajući u svijetu nešto jedinstveno, predivno, vlastito.

Susanna Clarke uzela je vlastitu izolaciju i iz nje je uspjela izvuci knjigu koja je izraz posebne i komplicirane ljubavi i radosti, gdje ujedno žalimo Piranesija zbog njegove primorane izolacije, kao što mu i zavidimo na njegovoj ljubavi koju ima prema svijetu kakvog poznaje. Svaka stranica popunjena je predivnim rečenicama koje teku poput rijeke i napajaju nas ljepotom i osjećajima, te je nisam mogla ispustiti iz ruku dok je nisam cijelu pročitala – a u potpunosti je preporučujem i vama. Odvažite se i udite i Piranesijev svijet.

Ljepota Kuće je nemjerljiva, njezina je Milost beskrajna; a odgovori čekaju da ih otrkijete.

PRIVATNA SNIMKA

DNEVNIK SPLITSKE STUDENTICE (17)

Ovo lito su svi maćani, al ne od slaje jer slajo je preskup

Piše **LUCIJA GRGIĆ**

Nešto se događa. Nešto je u zraku, a nije korona. Možda je sparina, al na to smo navikli. Iako, do sad smo tribali naviknut i na južinu pa nan i dalje nije dobro od nje. Svakako, nije ni to jer kiše nema i ne dolazi ma koliko je zvali. Ovaj put nije krivo jugo, a nije krivo ni more (morala san). Al nešto se događa.

Ovo lito su svi maćani, al ne od slaje jer slajo je preskup. Svit je poludija. Možda jer je slajo skup. Možda jer je sve skupo. Toliko skupo da i bogati plaću (i ovu san morala al neću više). Svi su malo makli, a kako i neće kad je spiza po zlato, a kad si gladan nisi svoj (ovo je bila zadnja). A možda nan je samo vruće i nemamo Antonija (ok, sad je stvarno zadnja).

Već je dobro poznato da sranci izvođe sranja. Zato i jesu sranci. Al ovo lito je posebno. A tek je počelo. I nije uopće stvar u tome šta rađe. Na to smo sve već navikli. Ono šta je drugačije je šta ih ove godine ima toolikoo šta se tako ponašaju. Od sad već tradicionalnog zapisavanja kulturne baštine, priko klizanja na stomaku niz Marmontovu, pa sve do razmjenjivanja svih tjelesnih tekućina na javnim mistima, malo šta nas više može iznenadit. Na sve smo navikli i nema šta nećemo pritrpit zbog koje kune u džepu.

Svi sve znamo

Sad smo već toliko dobro upućeni u situaciju da znamo i odakle je koji furešt ovisno o tome šta je napravija. Ako kobarbar trči za gostom vjerojatno se radi o

Talijanu koji se pravi da ne zna razliku između kuna i lipa, ako dode do većeg zaštoja u pješačkoj zoni ispred se najvjerojatnije nalazi grupa Kineza koja slikaje SVE oko sebe, ako neko šeta gol priko grada garant je Amerikanac, a ako neko prazni mjehur, criva ili boju u spreju po UNESCO-vim spomenicima to su Francuzi ili Britanci.

Razumim da nas ima svakakvih i da ne idu svi za svin i da nisu svi kulturni, al ne mogu nikako razumit to uporno odbijanje korištenja WC-a.

Pogotovo s obziron koliko kafića i restorana imamo po centru. Na svakom kantanu se može nać WC, samo triba bit s prave strane kantuna. I sad se mislin jel ovoga ovoliko bilo i prije pa mi nismo išli za tin? Ili je ovo neki novi trend na Tik Toku? A možda in mi samo previše puštamo? Ma ne, ne može bit to. Možda prije, al ove godine smo se potrudili. Ove godine su čak postavili plakate di piše da se po gradu ne smi šetat gol, radit grafite i praznit mjehur di ti padne na pamet.

Prošlih godina jadni ljudi nisu znali jer in niko ništa nije reka. A šta su drugo mogli i pretpostavit kad dolaze u grad di je u srid centra, u srid palače- Kenjara.

Al evo ove godine, usprkos ovolikom trudu, ništa se nije prominilo.

I tako je naša kulturna baština postala i ostala jedan veliki pisoar. Ipak, kažu "always look on the bright side of life". Do kraja sezone svima će kapnit neka parica, a Dioklecijanov palača još jednu godinu zaredon nosit će titulu najlipšeg javnog WC-a pod UNESCO-m.

Quod nocet, saepe docet.

Zagreb

Novi redoviti profesori hrvatskih sveučilišta

Marko Baretić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području društvenih znanosti, polje pravo, grana građansko pravo i građansko procesno pravo

Sandra Botica Brešan
umjetničko-nastavno zvanje red. prof. – trajno, umjetničko područje, filmska umjetnost (filmske, elektroničke i medijske umjetnosti pokretnih slika), grana montaža

Anka Ozana Čavlović
znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biotehničkih znanosti, polje drvna tehnologija, grana drveno tehnološki procesi

Alen Džidić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Ana Lončarić Božić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području tehničkih znanosti, polje kemijsko inženjerstvo

Marija Romić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Irena Škorić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području prirodnih znanosti, polje kemija

Damir Žarko
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika

Mario Baić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području društvenih znanosti, polje kineziologija, grana kineziologija sporta

Vlatka Čubrić Čurik
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Tatjana Gazivoda Kraljević
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području prirodnih znanosti, polje kemija

Darko Marčinko
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana psihijatrija

Helena Otmačić Čurković
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području tehničkih znanosti, polje kemijsko inženjerstvo

Lahorka Plejić Poje
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području humanističkih znanosti, polje filologija, grana kroatistika

Frane Staničić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području društvenih znanosti, polje pravo, grana upravno pravo i uprava

Sonja Tadej
izabrana je u umjetničko-nastavno zvanje redovite profesorice u umjetničkom području, polje likovne umjetnosti, grana arhitektura (umjetnički dio)

Krešimir Trontl
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika

Kristian Sabo
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području prirodnih znanosti, polje matematika

Marijana Hadžima Nyarko
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – prvi izbor u području tehničkih znanosti, polje građevinarstvo

Silva Lozančić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – prvi izbor u području tehničkih znanosti, polje temeljne tehničke znanosti

Neven Šerić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području društvenih znanosti, polje ekonomija, grana marketing

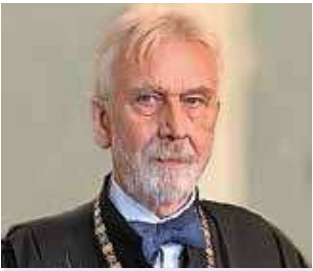
Anita Matković
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području prirodnih znanosti, polje matematika

Gloria Vickov
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području humanističkih znanosti, polje filologija, grana anglistika

Bojan Jerbić
redoviti profesor u mirovini Fakulteta strojarstva i brodogradnje

Enes Midžić
redoviti profesor u mirovini Akademije dramske umjetnosti

Majda Rijavec
redovita profesorica u mirovini Učiteljskog fakulteta

Novi dekani na fakultetima hrvatskih sveučilišta

Domagoj Damjanović
izabran je za dekana Građevinskog fakulteta

Andrija Henjak
izabran je za dekana Fakulteta političkih znanosti

Split
Zadar

Zagreb

Zoran Mandić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje kemijsko inženjerstvo

Sadko Mandžuka
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje tehnologija prometa i transport

Snježana Mihalić Arbanas
znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno, tehničke znanosti, polje rudarstvo, nafta i geološko inženjerstvo, grana geološko inženjerstvo

Tihomir Miličević
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Marijana Kraljić Roković
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području tehničkih znanosti, polje kemijsko inženjerstvo

Marko Jakopović
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana interna medicina

Mirela Krešić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području društvenih znanosti, polje pravo, grana povijest prava i države

Aleksandar Lukić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u interdisciplinarnom području znanosti, polje geografija, grana društvena geografija

Željka Zgorelec
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Boris Mlačić
izabran je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području društvenih znanosti, polje psihologija, grana opća psihologija

Zoran Vatavek
izabran je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti

Milica Lukić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području humanističkih znanosti, polje filologija

Zagreb

Marko Vulić
znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana ginekologija i opstetricija

Novi emeritusi hrvatskih sveučilišta

Josip Baloban
redoviti profesor u mirovini Katoličkog bogoslovnog fakulteta

Jasmina Havranek
redovita profesorica u mirovini Agronomskog fakulteta

Osijek

Josip Margaletić
izabran je za dekana Fakulteta šumarstva i drvne tehnologije

Ivan Šestak
izabran je za dekana Fakulteta filozofije i religijskih znanosti

Marko Šoštarčić
izabran je za dekana Fakulteta prometnih znanosti

Hrvoje Krstić
izabran je za dekana Građevinskog i arhitektonskog fakulteta

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
Zagreb, Horvatovac 102a
Fakultetsko vijeće Sveučilišta u Zagrebu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta (dalje u tekstu: PMF) na temelju članka 78. Statuta Fakulteta raspisuje

NATJEČAJ
za izbor

1. za izbor u stručno zvanje i radno mjesto stručni savjetnik u sustavu znanosti i visokom obrazovanju, iz područja prirodnih znanosti, polje geofizika, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu, u Geofizičkom zavodu "Andrija Mohorovičić" pri Geofizičkom odsjeku PMF-a - 1 izvršitelj
 2. za izbor u stručno zvanje i radno mjesto stručni suradnik u sustavu znanosti i visokom obrazovanju, iz područja prirodnih znanosti, polje kemija, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu, u Zavodu za organsku kemiju pri Kemijskom odsjeku PMF-a - 1 izvršitelj
 3. za izbor u stručno zvanje i radno mjesto stručni suradnik u sustavu znanosti i visokom obrazovanju, iz područja prirodnih znanosti, polje biologija, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu, u Zavodu za molekularnu biologiju pri Biološkom odsjeku PMF-a - 1 izvršitelj
 4. za izbor u stručno zvanje i radno mjesto stručni suradnik u sustavu znanosti i visokom obrazovanju, iz područja prirodnih znanosti, polje kemija, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu, u Zavodu za fizikalnu kemiju pri Kemijskom odsjeku PMF-a - 1 izvršitelj
 5. za izbor u stručno zvanje stručni suradnik u sustavu znanosti i visokom obrazovanju (naslovno zvanje), iz područja društvenih znanosti, polje kineziologija, na određeno vrijeme u trajanju od tri godine, bez zasnivanja radnog odnosa, na Biološkom odsjeku PMF-a - 1 izvršitelj
- Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta www.pmf.unizg.hr/natjecaji.
Rok za podnošenje prijave na sve točke natječaja je 30 dana, po objavljivanju natječaja u "Narodnim novinama".
Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se na adresu: Prirodoslovno-matematički fakultet, Dekanat (Kadrovska služba), Zagreb, Horvatovac 102a.
Pristupnici su dužni u prijavi na natječaj navesti točnu točku natječaja na koju se prijavljuju.
Rezultati natječajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj stranici PMF-a: www.pmf.unizg.hr (Natječaji).

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
Zagreb, Horvatovac 102A
Fakultetsko vijeće Sveučilišta u Zagrebu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta (dalje u tekstu: PMF) na temelju članka 80. Statuta Fakulteta raspisuje

NATJEČAJ
za izbor

1. u suradničko zvanje i na radno mjesto poslijedoktorand iz područja prirodnih znanosti, polje kemija, grana fizikalna kemija, na određeno vrijeme u trajanju od godine dana, u punom radnom vremenu, za rad na HRZZ projektu IP-2019-04-9560 "Koordinacijske reakcije makrocikličkih liganada u otopini" u Zavodu za fizikalnu kemiju pri Kemijskom odsjeku PMF-a - 1 izvršitelj
- Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice: <https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=58dc8622-2810-4f42-bc21-9a4b087e37e4>
Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta www.pmf.unizg.hr/natjecaji.
Rok za podnošenje prijave na natječaj je 30 dana, po objavljivanju natječaja u "Narodnim novinama".
Rezultati natječajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj stranici PMF-a: www.pmf.unizg.hr (Natječaji).

Klasa: 112-01/22-09/0002
Ur. broj:
2181-198-04-04-22-0005
Split, 17. lipnja 2022. godine
**SVEUČILIŠTE U SPLITU
MEDICINSKI FAKULTET**
objavljuje
**NATJEČAJ
I. ZA IZBOR U ZVANJE**
- jednog suradnika u naslovnom suradničkom zvanju asistenta za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana oftalmologija na Katedri za oftalmologiju.
Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Medicinskog fakulteta u Splitu, www.mefst.unist.hr

OD STUDENATA ZA STUDENTE

Kampusijada se vratila na kampus 'Borongaj'

Ni velike zagrebačke vrućine ni prolomi oblaka nisu uspjeli obeshrabriti studente i goste u posjetu kampusu 'Borongaj'

PISE **ANA TUŠEK**
SNIMIO **BRUNO BOGOVIĆ**

Nakon dugih pet godina na Znanstveno-učilišni kampus "Borongaj" vratila se Kampusijada, studentska

manifestacija sporta i dobrog studentskoga druženja. Zbog dugog odsustva ove studentske manifestacije sporta i dobrog studentskoga druženja očekivanja prije Kampusijade 2022. bila su velika. Organizacijski odbor,

koji čine studenti Fakulteta hrvatskih studija, Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta te Prometnog fakulteta doista nam je priuštio tri dana nezaboravne zabave na Borongaju. Pod geslom "Od studenata za studente" ideja

je zabavljao mladi glazbenik Matija Cvek, a za organizaciju koncerta pobrinula se zaklada Petrin korak. Nakon koncerta počeli su trodnevni ekipni i pojedinačni turniri u sportskim i ostalim zabavnim natjecateljskim aktivnostima poput nogometa, odbojke, košarke, graničara, stolnog nogometa, stolnog tenisa, beer ponga, povlačenja užeta, obaranja ruku, šaha, te kartaških igara bele, briškule i trešete. Osim brojnih natjecanja, studenti i posjetitelji mogli su potražiti zabavu u popratnim sadržajima poput Red Bullova simulatora Formule te HAK-ova simulatora prevrtanja. Drugoga dana Kampusijade nastavljeni su natjecateljski turniri, a u večernjim satima posjetitelji su koncertom raspjevali i rasplesali poznati mladi glazbenik i student Fakulteta hrvatskih studija Filip Rudan te zagrebački ska-reggae-punk bend SlonOff.

Trećega dana Kampusijade održana su finala natjecateljskih turnira i dodijeljene su nagrade najuspješnijim natjecateljima. Zapažene rezultate u brojnim disciplinama ostvarili su studenti studija Demografije i hrvatskog iseljenništva fakulteta Hrvatskih studija, posebice u graničaru (1. mjesto), beer pongu (1. mjesto), kartaškoj igri bela (3. mjesto) i stolnom nogometu (3. mjesto). Završetak natjecateljskog dijela Kampusijade obilježio je kviz općeg znanja u režiji Društva studenata kroatologije "Cassius", na kojemu je pobjedu odnijela ekipa s Fakulteta hrvatskih studija. Sami završetak manifestacije obilježen je partyjem u noćnome klubu "Roko", gdje je u zabavnome tonu uz druženje i ples završena ovogodišnja Kampusijada.

Ni velike zagrebačke vrućine, niti prolomi oblaka nisu uspjeli obeshrabriti studente i goste u posjetu Kampusu Borongaj, a organizacijski odbor se nada da će svaka iduća Kampusijada biti još posjećenija. Organizacijski odbor Kampusijade izražava zahvalnost svim posjetiteljima, natjecateljima, organizatorima, te posebice brojnim studentima volonterima na svesrdnoj pomoći i zalaganju.

Posebno je potrebno na sponzorstvu Kampusijade 2022. godine zahvaliti sponzorima: Polleosport, Amazinger, Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu, Elipsa-s.z., zaklada Petrin korak, Quehenberger, Studena i Nexa.

Matija Cvek

je ovogodišnje Kampusijade bila vratiti ovaj slavni i hvaljeni događaj u kalendar velikih studentskih događanja u glavnome gradu.

Kampusijada 2022. godine obilježavana je od 1. do 3. lipnja, a svečanom otvaranju manifestacije prisustvovali su dekan i prodekan fakulteta smještenih na našem Kampusu, rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Damir Boras, te ravnatelj Studentskog centra u Zagrebu Mirko Bošnjak. Prvog dana Kampusijade nakon svečanog otvaranja studente i ostale posjetitelje pjesmom

